Warpules

7. nr. 1937

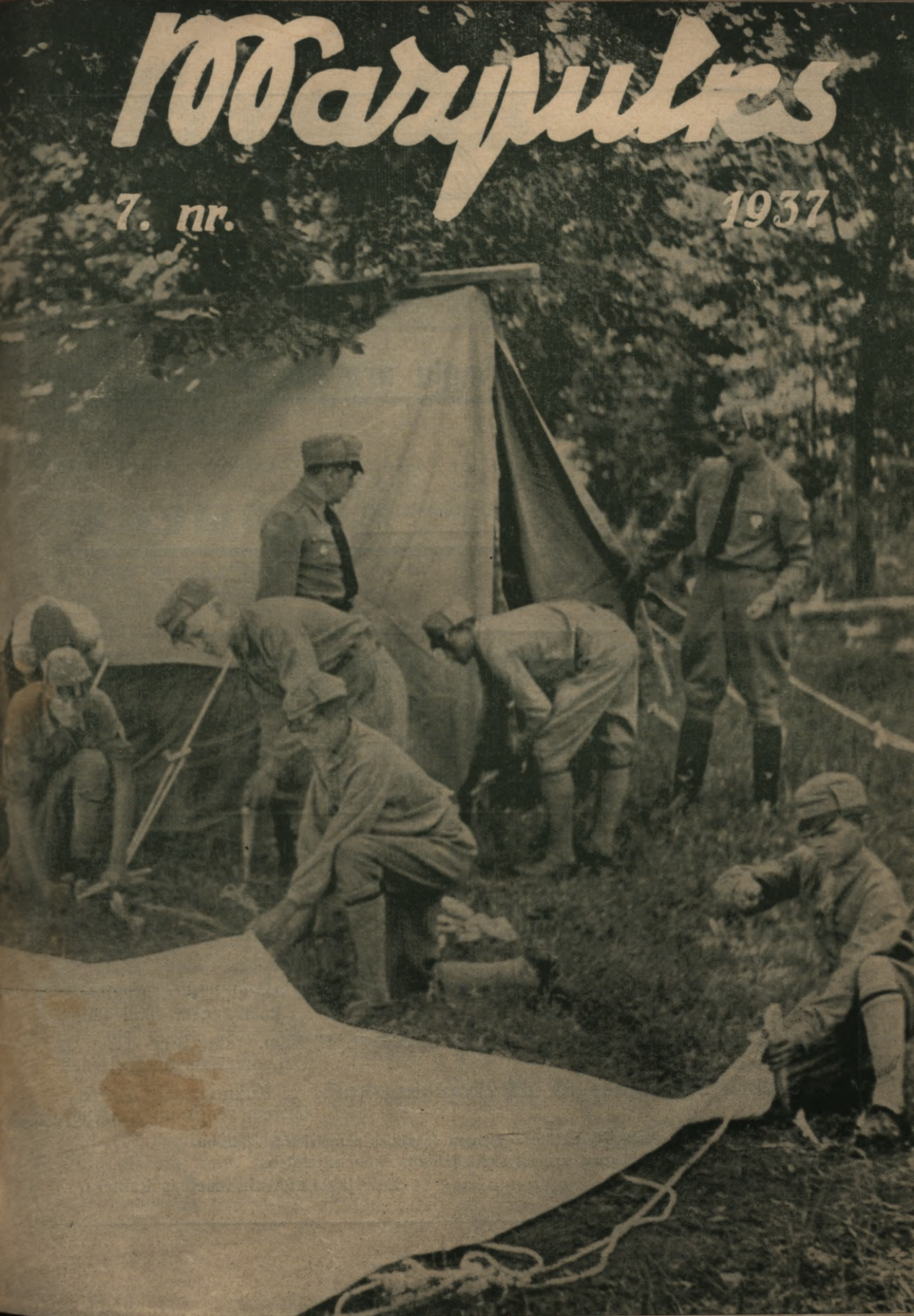

RĪGĀ, BRĪVĪBAS IELĀ 4, TĀLR. 26336

BRILJANTI, PULKSTEŅI,
ZELTS, SUDRABS,
KRISTALLS, DZINTARS,
ALPAKA

Darbnīca pasūtījumiem un izlabošanai

TRIUMPH

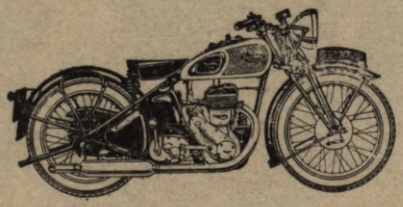

Angļu armijas motocikleti

1937. gada modeļi

Izturīgi Taupīgi Ātri

Ģenerālpārstāvji **A/s „OMEGA"**

ELĪZABETES IELĀ 55
MARIJAS IELĀ Nr. 2

A. Kauliņa bērnu drēbju tirgotava

RĪGĀ, GAIZIŅA IELĀ № 4, pie Centrāltirgus. Tālrunis № 29722.
Privātdzīvoklis Lāčplēša ielā 70, dz. 1. Tālr. 21541. Pasta tekošs rēķins 11214.

Piedāvā lielā izvēlē visādus meiteņu un puisēnu apģērbus.

Jaunos vidusskolu, mazpulku, tautas, franču liceja tērpus u. c.

Laipna apkalpošana. Glīts darbs. **Skolām un palīdzības sabiedrībām viszemākās cenas.**

Latvijas Lauksaimniecības kameras skolās sākusies audzekņu uzņemšana 1937./38. mācības gadam.

Kaucmindes mājturības skolā, c. Bausku, tālr. Bauska 47.

Rūjienas mājturības skolā, c. Rūjienu, tālr. Rūjiena 46,

Abguldes 2-gadīgā lauksaimniecības skolā, c. Abguldi, tālr. Abgulde 8
Skolā uzņem tikai zēnus.

Biržu 2-gadīgā lauksaimniecības skolā, c. Biržiem, tālr. Birži 11.
Uzņem zēnus un meitenes.

Vecbebru biškopības un dārzkopības skolā, c. Koknesi, tālr. Bebri 8.
Uzņem zēnus un meitenes.

Mācību sākums visās skolās 15. oktōbrī. Uzņem ar pilnas pamatskolas izglītību.
Noteikumi jāpieprasa un lūgumi uzņemt skolā jāiesūta skolu pārziņiem.

Latvijas Lauksaimniecības kamera.

Mazpulks

Latvijas Lauksaimniec. kameras mēnešraksts jaunatnei un mazpulku dalībniekiem
Iznāk katra mēneša 15. dienā
Redakcija un ekspedīcija: Jelgavā, Pilī. Tālr.: redakc. 1000—14, eksped. 1000—47
Abonēšanas maksa: Gadā Ls 2,—. Atsevišķs numurs 20 sant. Tek. rēķ. pastā 4564
Sludinājumu maksa: 1/1 lapas puse — Ls 100,—, 1/2 l. p. — Ls 50,—, 1/4 l. p. Ls — 25,—

7. (78.) Nr. 1937. g. 15. jūlijā VII g. gāj.

Daiļuma vērtība

J. OZOLIŅŠ,

Pasaulē ir vērtības, kuŗas nav sveŗamas, mērojamas un aprēķināmas naudā, kuŗas ir tikai izjūtamas. Tās bauda ne fiziskais cilvēks, bet viņa gars, kas vienmēr tiecas pacelties pāri ikdienai, tiecas pēc kaut kādas dziļākas dzīves vērtības, pēc īstuma, gara brīvības un plašuma. Cik to visu cilvēki ir atraduši? Jādomā gan, ka visai daudz tādu nav un nebūs, jo pilsētu ielās un arī laukos ne visai bieži var sastapt cilvēkus, kuŗi sevī nestu kādu apslēptu guntiņu no dzidrā, gaišā dzīves prieka. Pa lielākai daļai gan redzam vienaldzības, sāpju vientulības, ikdienas rūpju un darba smaguma nospiestas sejas. Var redzēt arī daudz citas, no kuŗām tomēr neizstaro meklētais.

Mēs nenicināsim materiālās vērtības, uz kuŗām, ja tās pareizi saprastas un izlietotas, plaukst kultūra, katra atsevišķa pilsoņa, tautas un visas cilvēces labklājība. Apiesimies ar šīm materiālām vērtībām vēl saudzīgāki nekā agrāk, bet arī neuzskatīsim tās par visas dzīves piepildījumu. Bieži cilvēks par savu naudu grib nopirkt savam izslāpušam garam baudu izpriecu veidā. Bet velti! No tām paliek gan pāri jaukas, bet žēlas atmiņas, jo kautkas ir iegūts, kautkā vēl trūkst un daudz kas ir zaudēts.

Vienkāršais strādnieks, kas vaiga sviedros pelnījis naudu, par to nereti krogū vai draugu sabiedrībā pie vīna vai alus glāzēm grib baudīt dzīvi, gūt laimi. Viņam alkohola skurbumā liekas, ka tas ir sasniedzis kaut ko brīnišķīgu, bet dzīves īstenībā atmodies, tas sajūt dvēseles tukšumu. Nākošās dienās viņš vēl dedzīgāki strādā, lai atgūtu nepieciešamām vajadzībām atrautos latus, lai būtu atkal no jauna ko nest uz elka dievu altāŗa, kur līdzi savām darba pūlēm viņš aiznes arī pats sevi. Ir arī vēl daudz citu parādību, kuŗās cilvēks velti meklē īsto dzīvi un laimi.

Ja cilvēks prot atrast un lemantot to, pēc kā tiecas viņa gars (ne miesa), tad tas izjūt dzīves vērtību un saprot, ko īsti nozīmē dzīvot. Ja viņš šīs naudā neaprēķināmās vērtības, kuŗām pilnvērtīgā, cilvēku cienīgā dzīvē nav mazāka nozīme kā saimnieciskiem ieguvumiem, grib iegūt, tad tam jāatmet viss nevajadzīgais, liekais, kas nospiež viņa garu, un jāatgriežas pie dabas, kur neizjūt mākslotību, bet gan vienkāršību, dvēseles mieru.

Mēs esam sveši sev un dabai un daba vēl svešāka mums. Es domāju, ka mēs kuŗš katrs pratīsim atšķirt dzīvu cilvēku no mūmijas vai cilvēkveidīga tēla, bet ne katrs cilvēks grib atšķirt īstas puķes no nedzīvām, čaukstošām papīru veidnēm.

Tā kā cilvēks dabu nepareizi saprot, tad arī viņa ne katru tūliņ grib aplaimot un šūpot savā vizošu pārsliņu, zaļu sūniņu vai ziedu piebirušā klēpī. — Izlietodami savu brīvo laiku, mēs pēc iespējas biežāki pulciņos, ekskursantu grupās vai vienatnē tuvosimies viņai, lai zaļā vai piesniegušā meža svētsvinīgājā mierā, lai ziedošo vai rudens zeltīto līču un krauju skaistumā atpūstos no grūtiem dienas darbiem un gūtu jaunus spēkus turpmāko pienākumu veikšanai.

Nekas mums ikdienas darbā nogurušiem

nedod tik daudz cēla, tik skaidru ilgu izjūtu pēc visa laba un daiļa, kā dārzs — dārzs pilns ziedu, zaļumu un saules.

Pilsētās, kur zemes trūkuma dēļ mājas košuma dārziņa ierīkošana reti iespējama, dabas daiļuma mīļotājiem jāapmierinās ar pilsētas apstādījumiem, veikalā pirktām vai pašu istabā audzētām puķēm un jau pieminētām ekskursijām ārpus pilsētas robežām. — Lauksaimnieki šai ziņā varētu justies kā laimes bērni, bet žēl, ka tomēr tā nav. Pa lielākai daļai tie neizjūt dabas un sava dārza daiļuma vērtību visas mājas un atsevišķa cilvēka dzīvē.

Pirms dažiem gadiem lopkopībā un laukkopībā ieguldītais kapitāls un darba spēks ātri deva labu peļņu, bet jaunie augļu dārzi pilnu ražu sola tikai pēc gadiem, kad kociņi būs pieauguši, un tādēļ vēl daudzi no mūsu lauksaimniekiem negrib saprast valdības mājienu: ražot vērtīgus augļus iekšzemes patēriņam un eksportam.

ja augļu dārzā, tik svarīgā lauksaimniecības nozarē (nerunājot nemaz par īpašu sētas izdaiļojumu un košuma dārziņu), tiem ir jāizdod kaut tikai pāris latu, viņi šo vajadzību nevar saprast. Ja tie noskatās ziedošā dārzā vai, saulei uzlēcot, rasotā pļavā, tad viņi sajūt sevī jaunu darba sparu, bet ilgas pēc daiļuma baudas paliek neapmierinātas. Viss redzētais šķiet kā tāls sapnis. Viņi ne labprāt pakavējas pie šīm, it kā bērnības atmiņām, un nenogurstoši iet tālāk savā ikdienas darbā.

Pavisam skumja un vientuļa, kā atstāta, ir tāda arāja sēta, kur trūkst augļu dārziņa un nav arī citu koku. Nabadzīga, drūma un nospiesta, bez saules šķiet arī tāda cilvēka dvēsele, kurš var dzīvot bez puķēm, bez sava augļu dārziņa un citiem kokiem.

Ko līdz cilvēka darbs un pūles, ja tas sajūt tikai dzīves smagumu, ir vienmēr neapmierināts un iekšējā mājas dzīvē rada nesaskaņas? Ko līdz, ja viņš vergo vienīgi materiālām vērtībām? Ko līdz viņa sakrātā manta, ja tas saviem bērniem dzīvē līdzi dod nabadzīgu dvēseli ?

Ja vēl līdz šai dienai laukos reti dzird arī dziesmas, ja cilvēks tur zina tikai darbu, dzenas vienīgi pēc mantas, tad nav nekāds brīnums, ka šāda dzīve nespēj saistīt un apmierināt ne gājējus, ne pašu saimnieku, ne viņa dēlus, ne meitas.

Sētas izdaiļojums nav vis lieks greznums, tukša iedoma, bet ir katra kultūras cilvēka nepieciešama vajadzība. Vēl ļoti maz ir gādāts par to, lai jauka, pievilcīga būtu tā vietiņa, kur pavadītas skaistas bērnības dienas, kur tiks pavadīts varbūt viss mūžs.

Es negribu teikt, ka visai jaunatnei vajadzētu ienirt lauku dzīvē. Katrs pats vislabāki jūt un saprot, kam viņš radīts. Lauki parasti dod spējīgākos cilvēkus un ar pilnu tiesību spējīgākos prasa arī sevim, bet es negribu teikt, lai visi tie savas personīgās laimes dēļ aizmirstu sabiedrības un valsts intereses, kad mums arī šai darbā vēl ir vajadzīgs tik daudz pašaizliedzīgu roku. Es gribu tikai teikt, ka Jūs, mani jaunie draugi, vienalga, kas arī Jūs vēlāk būtu: arājs, ārsts, dārzkopis, ģenerālis, profesors, mēchaniķis vai laukstrādnieks, kāds esmu es, neaizmirstiet laukus un dabas skaistumu, neaizmirstiet izdaiļot savu dzimto sētu, ja tādas Jums ir, bet ja tādas Jums nav, tad pielieciet roku, lai tai vietiņā, kur Jūs kaut neilgi dzīvotu, netrūktu ziedu un spirgta lapu zaļuma.

Šo īso apcerējumu uzskatu nevis par daiļuma vērtības iztirzājumu, bet drīzāk par tās ievadu, jo esmu pieskāries gandrīz vienīgi dabas daiļuma vērtībām un arī tikai tā „garām ejot".

Jaunatne, jaunās lauksaimnieces un lauksaimnieki, mūsu jaunais pulciņš: es ceru, ka Jūs būsit sapratuši, ko esmu gribējis Jums teikt. Zinu, ka esat sapratuši, ko skola un audzinātāji no mums prasa, ko cer un tic visa vecākā paaudze, kura izcīnīja Latvijas brīvību un uz saviem pleciem iznesa visas saimnieciskās dzīves smagumu. Tādēļ mums visiem atliek vēlēties vēl tikai vienu: lai bez izņēmuma ikkurš Latvijas pilsonis būtu dabas mīļotājs, viņas un citu daiļuma vērtību cienītājs — ar saules piekļjušu dvēseli, savstarpēji izpalīdzīgs, bez naida un skaudības, stiprs un nelokāms savā ikdienas darbā, visās dzīves vētrās un negaisos! Tādiem mums jābūt ikkuram, kas grib būt cienīgs šai zemē dzīvot un saukties par Latvijas pilsoni. Latvijai jākļūst daiļai un spēcīgai — šo vārdu augstāka nozīmē, tai jāpanāk viss tas, ko tā tumšajos gadu simteņos ir zaudējusi! Un to viņa, mūsu tēvzeme, viegli spēs, ja mēs cienīsim darbu, zinātnes ieguvumus, materiālās un daiļuma vērtības!

Ezerzeme mūs aicinā . . .

Daugavpils mazpulku novads

Daugavas-māmuļas augšējo plūdumu caur mūsu zemi līdz Jerzikas pilskalna apkaimei apņem Daugavpils mazpulku novads, t. i., šo novadu veido Daugavpils un Ilūkstes apriņķis, bez 12 pagastiem šo apriņķu ziemeļrietumu daļā, kas pievienoti Jēkabpils novadam.

Daugava, lauzdamās cauri augstienei, savā plūdumā no robežas līdz Daugavpilij veido daudz līču ar stāviem, skaistiem krastiem. Jaukākie krasti izveidojušies ap Krāslavu, kuŗas apkārtni ne bez iemesla apzīmē par Latgales Šveici. 15 km no Krāslavas atrodas teiksmainais Sauleskalns ar skatu torni, no kuŗa paveŗas skats uz 16 apkārtējiem ezeriem. No šejienes, gar daudz ezeriem un pāri skaistiem kalnājiem, nokļūstam Aglonā, kuŗas baltais dievnams ar dievmātes svētbildi pulcina ap sevi visas zemes katoļticīgos (īpaši 15. augustā un 3. Vasaras svētkos).

Daugavas kreisā krastā sastopamies ar apriņķi, kas visā savā gaŗumā gar Daugavu pasaules kaŗā bija ugunslīnija. Apriņķa pilsēta Ilūkste bija galīgi izpostīta, dažos pagastos ēkas nopostītas 90% apmērā. Patīkami tagad vērot, cik strauji atzēlis šis dabas skaistumiem bagātīgi apveltītais mūsu dzimtenes stūris.

Daugavpils novads norobežojas ar 3 mūsu kaimiņvalstīm — Padomju savienību, Poliju un Lietuvu. Iedzīvotāju sastāva ziņā šis novads ir visraibākais. Arī mazpulkos ir jau ap 23% sveštautiešu, kas jāuzskata par ļoti labu parādību. Daugavpils apriņķī ir vislielākā iedzīvotāju biezība un dzimstība, kas devusi iespēju še izveidoties visbiezākam mazpulku tīklam. Pavisam Daugavpils novadā šovasar darbojas patstāvīgi 112 mazpulki kopā ar savām nodaļām pie 1 biedrības un 132 skolām ar 3380 dalībniekiem, no kuŗiem 56% zēnu un 44% meiteņu. Pagājušā gadā mazpulki kopā apstrādājuši 21,8 ha zemes, gūstot kopienākumus Ls 27.050,—.

Aglonas baznīca

Ezītis

A. JANSONA stāsts

1.

„Reče, kā nu Zaru Klāvs ar saviem pieciem knauķiem pierībina un piedzied mazmājiņu... Visu dienu sēdējis, vīrs, aiņos, vilcis tīklus, cēlis murdus, bet, klau, kā nu dzied savu dēlu pulciņā... Kā ezergailis...“ stāvēdams uz lieveņa, vēlīgi pavīpsnā salīkušais Dūdaku saimnieks.

Dzied, dzied... Dreb mazmājiņas kuls, dreb sienas... Draiskā aizrautībā no kakta uz kaktu ar mazāko knīpu uz pleciem, ar pārējiem četriem dēlēniem pie rokām, Klāvs griežas dziesmas taktī:

„Liepu laiva, ošu aiņi,
Čaklu roku airētājs;
— Aijajā, aijajā,
Čaklu roku airētājs....“

Kā lai nedzied Zaru Klāvs! Viņam tik raženi dēli. Kā lai nedzied knīpas! Viņiem tik mīļš un gādīgs tēvs... Lūk, tagad pat. Klāva delnas saplaisājušas, tulznainas, mugura līka. Nav viegls darbs — vilkt tīklus. Citi vīri pēc grūtas darba dienas, pat smagos stulmeņus nenovilkuši, atkrīt guļas vietā. Bērnus viņi nemaz lāga neredz. „Knīpas! Klusāk nu, klusāk. Tētis atpūšas...“ Tā norāj draiskos tekātājus vecmāmuļa vai vectēvs.

Bet Dūdaku mazmājiņā — tur nav neviena barga draiskuļu rājēja. Vecmāmuļa, vectēvs, zēnu māte — visus tos klāj jau velēnu palagi. No sīkstās Zaru dzimtas šajā saulē palicis tikai Klāvs ar saviem pieciem zēniem. Kā apsveķojis celms ar piecām raženām atvasēm...

Un tā viņi griežas, daudzinādami dziesmā „čaklu roku airētāju,“ kamēr katlā sūt un burbuļo vakariņas — balts kartupeļu biezenis. — Kā vilciņi... Mazākajam, tēva plecos sēdētājam, ir tikko devītais, vecākajam, dižākajam dziedātājam — četrpadsmitais gads. Pārējie trīs — augumā un gados iekļaujas starp šiem diviem.

Visi viņi ir tēvam mīļi. Tomēr vismīļāks Klāvam liekas mazākais, allaž plecos sēdētājs. Ezītis — tā to knīpu sauc. Protams, tas nav viņa īstais vārds, bet gan tēva izdomāts, dots un pārējo četru pieņemts — Ezītis...

„Pag, tev ir tik pūkaina matu kodaļiņa... Kā mazam ezītim. Tu dažreiz tā dīvaini kuksti. Kā ezītis... Sauksim tevi par Ezīti. Vai gribi?“ Tā tēvs kādreiz bija teicis. Protams, mazajam knīpam patika viss, kas patīk tēvam... „Būšu Ezītis! Tēva Ezītis...“ tā mazais bija attraucis.

Kad vakariņas galdā, Ezītis noslīd no tēva pleciem. Apklust kāju dipoņa, aprimst dziesma. Mazmājiņā tāds klusums kā dievnamā, lūgšanu skaitot.

Dienišķā maizīte... Tā Dieviņa dota. Grūtā darbā pelnīta. Ar bijību pie tās... Ar bijību... Tēvam nav lieku reizi dēlēniem jāatkārto tas, kas kādreiz jau teikts.

Tēvs pirmais, vecākais dēls otrais — visupēdējais Ezītis ņem savu karoti. Tāda mazmājiņā kārtība. Neviens to nav še bargiem vārdiem iekārtojis, neviens to nav mēģinājis arī neievērot.

„Ak, tētis, tētis... Cik tas mīļš, cik stiprs, gudrs un labs...“ Ezītis sēž galdiņa galā, iepretim tēvam, ēd gardo biezeni un apbrīno tēvu. „Cik viņam tumša, barga seja, bet cik viņš tomēr bezgala labs...“ Tagad pat... Uz viņa paša šķīvja malas zviln tikai liess gaļas gabaliņš, bet dēlu šķīvjos... Tajos kā lieli, trekni pureņi — zied dzeltenas sviesta pikas. Ezīša šķīvī pat divi tādi ziedi... Ak šis tētis... Vai nu viņam negaršotu sviestiņš. Protams, protams — garšotu gan. Bet viņš zina, ka Ezītim tas arī garšo. Ak, šis mīļais, labais tētis... Viņš zina visu. Visu... Ilgus gadus viņš braucis svešās jūrās. Bijis pat zemes otrā pusē. Kas zina, varbūt pat tagad viņš vēl brauktu, ja Dieviņš neaizsauktu aizsaulē māti, un viņam nevajadzētu nu audzināt piecus knīpus...

Ezītis sēž uz platā niedru krēsla malas un, mazo, spuraino galvu apkaklē ierāvis, bijīgi vēro katru tēva kustību un sejas vaibstu.

„Tā, lūk, nu viņš beidz ēst vakariņas,“ Ezītis vēro. „Ko tagad darīs? Meklēs vijoli vai pīpi?...“

Protams, šo minējumu risinājumiem nav diženas nozīmes. Jauki ir tie brīži, kad tēvs skandina vijoļu ģīgas, un uz grīdas grie-

žas pieci knīpas, bet jauki ir arī tie mirkļi, kad viņš aizkūpina savu vareno pīpi, kas griezta no Skotijas virša saknes, un mazāko, Ezīti, uz ceļgaliem uzcēlis, sāk stāstīt par jūŗu plašumu skrējējiem — kuģiem un putniem...

— Un šovakar... Tēvs aizkūpina pīpi, pārvelk vējos nodrudzējušo delnu pār sāļo brizgu izsvilinātajām acīm un saka:

„Rīt braukšu uz Rīgu. Ezīti, posies līdz... Pirksim motoru jaunajai laivai."

Zēni, izvalbītām acīm, mutītes ieplētuši, pārdomā:

„Lūk, ko... Motoru — tētis pirks! Kas to spētu izdomāt, ja ne mūsu pašu tētis..."

„Nu, vai gribi braukt līdz?" Tēva acu vēlīgais smaids kā tīkams vēsums noglāsta Ezīša gaišo pieri un mazo sirdi.

Vai nu zēns Rīgu negribēs redzēt? — Protams, grib. Tik ļoti grib, ka to vārdiem nevar ne izstāstīt, ne dziesmām izdziedāt.

Bet tētis, skat', ko viņš šovakar dara; kūpina vareno pīpi un sāk ģīgāt arī vijoli. Tik laipns un vēlīgs viņš sen nav bijis. Ezītis brīnas, brīnas, bet ko nu piebrīnēsies. Klau, kā ģīga vīvuļo:

Rīgas torņu zelta gaiļi
Migliņā skalojās;
— Aijajā, aijajā,
Migliņā skalojās.

Ezīša sirds silst. Vaigi tvīkst... Ai, cik neganti tie tvīkst. Un kājas sāk cilāties gandrīz pašas — kā diegos ievērtas — draiskās aizrautības ritmā.

Ješķiņš sāk grozīties pirmais. Jurciņš raujas otrais no krēslainā kakta. Un tad jau arī Ezītis un pārējie divi brāļi nav vairs noturami...

— Aijajā, aijajā,
Migliņā skalojās...

Ģīgas stīgas deg... Klāvs dižens spēlmanis. Mazmājiņas grīda dun... Pieci knīpas — raženi dancotāji.

Bet Dūdaku dižmajas zivju žāvētavā, kamēr zvejniekciema sievu pirksti sīvi cīnās ar reņģu vēršanu, mēles tīkami žuburojas liegos smieklos...

„Reče, kā nu Zaru Klāvs ar saviem krikšīšiem pieskandina mazmājiņu... Kā ezergailītis... Kaut katram bārenim būtu tāds tēvs..." Šiem pēdējiem vārdiem nav vairs smieklu liegā viegluma.

Ar mazāko knīpu uz pleciem un pārējiem dēlēniem pie rokām, Klāvs griežas dziesmas taktī

2.

Otrā rītā viņi aizbrauc. Klāvs un Ezītis — abi uz Rīgu.

Saule neganti tveicē. Vilciens griež smilšu viesuļus. Vagoni, viens otra mugurā iekārušies, tērzēdami, skanēdami, grūstīdamies kā nerātņi, jož pāri dzelteņigajām augusta druvām, pāri rugainēm, taisni pāri urgām un upēm, izrauj mežam robu un — gaŗām. Tikai ap ezeriem vēl bijīgi met līkumus.

Brīnums, kādēļ gan ezeram nejož pāri? — Ezītis domā, bet vai vaļas nu visu izdomāt? — Lūk, kas nu? Pazib vēl viens meža ieloks un tad gar drebošo, vēlīnām pieneņu pūkām un putekļiem aplipušo rūti sāk ņirbēt nami, nami, nami... — Rīga!

Da-dak-da-dak-da-daks... — Smagi čuguna bremžu kluči, dzirkstis šķildami, spieža pie riteņu karstajām mugurām. Un, skat', vagonu skrējiena straujums sīkst, līdz beidzot nošalc negants šņāciens un — miers...

Miers? — Ezītis viļas. Tagad tikai sākas trokšņu jūklis. Uz perona dārd bagāžu rati. Čīkst saiņi, grab mucas... Vagona durvīs iespraukusies resna dāma. Netiek ne uz priekšu, ne atpakaļ. Bet pārējie braucēji, — tie grib steigties, neganti steigties... Ai, kāda ņugoņa, kāda rosme!

„Tagad...“ domā Ezītis „Tagad gan labāk krietni pieķerties pie tēva piedurknes, aizvērt acis un tā... tā...“ — Gan tētis viņu, mazo knīpu, izvedīs cauri šai negantai Rīgas ņugoņai.

Ielās spīguļo asfalts. Ietnes ļaužu pilnas. Atkal brāzmaina steiga, atkal trokšņu ņugoņa. Dažiem jāsteidzas uz jūrmalas vilcienu, citiem uz auto ostu... Bet daudzi skrien tādēļ vien, ka citi skrien...

Klāvs iet lēnām, brīžiem pamet nevērīgu skatu pilsētnieku pelēkajās sejās, brīžiem paveras ar vieglu mitrumu aizvilgušajos skatlogos. — Ezītis tunturo, ieķēries tēva piedurknē. Kādēļ puika tā tunturo? Asfaltētā ietne taču līdzena kā grāmatas vāks. Nav še ne ciņu, ne diženu kukuržņu. Un tomēr — tunturo... Tēvs paveras dēlā un pārsteigts apstājas:

„Kādēļ tev, Ezīti, acis aizvērtas?“

Kādēļ? Kā nu to lai pasaka?

„Man tā labāk un vieglāk...“ Bet, protams, ja tēvs vien vēlas, Ezītis var arī acis atvērt. — Un atver.

Klāvam jāpasmaida. Runāt nav vairs vaļas. Viņi nonākuši pie dižena veikala.

No divu skatlogu stikla pietiktu rūtis visām ciema mājelēm. Un kādas dīvainas,

Bet jauki ir arī tie mirkļi, kad viņš aizkūpina savu vareno pīpi, un mazāko, Ezīti, uz ceļgaliem uzcēlis, sāk stāstīt par jūru plašumu skrējējiem

platas durvis: pašas atveras, pašas atkal aizkrīt.

„Virpuļdurvis...“ Klāvs piezīmē.

„Nav šaubu...“ Ezītis bijīgi palūkojas tēva acīs: cik tās gudras, cik mīļas.

Veikala telpas ir plašas un gaišas. Acis apžilbst ieejot. Un mašīnu! Kas gan varētu iedomāties, ka pasaulē tik daudz skaistu mašīnu: traktori, kūlēji, pļāvēji, ecēšas, sējēji, vētītāji... Protams, arī laivu motoru še netrūkst. Gaisā vējo silti benzīna tvaiki un košo laku sīvās smaržas. Spulgo zilganās tērauda sviras, ņirb skrūves un kniedes — apsūbējušu čuguna kluču mugurās. Ir tādi motori, kuŗus nevarētu pakustināt trīs spēka vīri. Klau', sāk tāds ērms klabēt un sprauslāt — aizkrīt ausis. Šāds tērauda dūcējs un klabētājs varot pakustināt pat krietnu kuģeli. Nuja, spēka tikpat kā deviņdesmit zirgiem. Tad var gan... Tad jau gan, protams, var...

Bet ir arī mazi, pie laivām piekabināmi motori. Penta-Marine, Skandia, Skandia-Diesel motori... Klāvs lūko tos, kaut sirds tīkami silst, domājot par 20 vai 40 HP dārdētājiem.

„Ek, ar tādiem varētu dūcināt arī uz Islandes ūdeņiem — siļķu zvejā...“ domā zvejnieks par lielajiem motoriem, pirkdams tomēr mazāko, jo nauda, nauda...

Ezītis iepleš acis: tāds mazs nieka rūcinātājs, bet skat', cik dārgs. Tēvs velk un velk no kabatas iezilganās, reņģu zvīnām aplipušās naudas zīmes. Beidzot pirkums samaksāts un iesaiņots. Tēvs paceļ to uz pleca, saņem ar brīvo roku Ezīša delnu un iziet uz ielas.

Tālu nav vairs novakars. Bulvāŗos zem liepu pazarēm plīvo rēnas, zilganas ēnas. Ietnes un ielas garo liegu migliņu. Pilsēta atpūšas...

„Mājup brauksim ar kuģi. Tā ērtāk...“ tēvs nosaka. Protams, brauciens ar kuģi arī Ezītim liekas jaukāks par dārdošo braucienu vilcienā.

3.

Jūŗa mirgo zvaigžņu atspulgā. Kuģis elsā. Brīžiem tas ieslīd tādās siltuma jomās, ka Ezīša vaigi pietvīkst kā divas zemenes. Nav šovakar vēja — dienu sasilušo gaisa straumju kliedētāja un jaucēja. Ir tikai klusums un miers...

Klāvs stāv uz kuģa klāja un stāsta:

„Tu, Ezīti, arī nu esi jau liels vīrs. Tev jau jāzina...“

Liels vīrs... Ezīša sirds tīkami nosilst. Bet Klāvs turpina:

„Tev jau arī nu jāzina, kā sauc uz kuģa katru rīku, katru tauvas galu...“

Protams... Jauki zēnam klausīties, jauki arī tēvam atcerēties.

„Lūk, un šīs te ir divas glābšanas laivas. Divdesmit personām katra. Briesmu brīžos...“ tēvs stāsta tālāk, bet dēla atmiņā paliek tikai liktenīgie vārdi: „Divdesmit personām katra...“

„Un ja nu uz kuģa ir četrdesmit viena persona, tad vienai jāpaliek...“ Ezītis nodrebinās, bet nebilst ne vārda.

Kad klāji izrādīti, kajītes un mašīntelpas izstaigātas, viņi nostājas atkal kuģa galā, un tēvs sāk stāstīt par putnu ceļiem, vēju un miglām. Viņš pazīst arī zvaigznājus un zina to skaistos nosaukumns...

Ir jau krietna pusnakts, kad Klāvs, saticis kaimiņciema deģi Puru, ietunturo kajītē patērzēt un pasnaust. Bet Ezītis vēl neiet. Jūra un zvaigžņotā debess ir pārāk skaistas, lai no tām šķirtos...

Bet miegs ir vēl jaukāks... Tas līp plakstos kā liepu medus lāses. Un tad... ir labi... Ezītis guļ stāvēdams. Ticot nostāstiem, šo dīvaino māku pratis tikai Napoleons, admirālis Nelsons un vēl daži lieli vīri. Bet nu, skat', knīpa Ezītis... Ak, viņu jau arī tēvs šovakar nosaucis par „lielu vīru.“ — Cik labi...

Pēkšņi nodārd varens sprādziens. Nodziest spuldzes. Tumšs — kā pagarē. Visos kuģa kaktos sagriežas neganta rosme un kņada. Kas nu notiek? Čīkst laivu bloki. Kaut kur burbuļo ūdens. Kliedzieni:

„Plīsis katls!“

„Katls? — Nieki... Eksplodējusi dinamīta mučele...“ — Soļi aizdip. Balsis aizskan. Kuģis, mazliet sazvēlies, kā noasiņojis delfīns, plok arvien dziļāk dzelmē.

Ezītis nedreb. Pieplacis pie resnā vidus masta, izbozis ačeles, viņš vēro un klausās, kas notiek kuģa malā. Galvenais: viņu tagad saista glābšanas laivas. Lūk, vienā jau iekāpuši divdesmit pasažieri. Tā aizairē tumsā. Otrā... Cik tajā braucēju? Ezītis skaita drebēdams: Deviņpadsmit... Lūk, arī divdesmitais nu tunturo pārī reliņiem.

Kuģa klājs slīd un slīd tuvāk ūdenim

„Divdesmitais... Tas taču mans pašs tētis.“

„Ezīti... Ezīti...“ Tumsā atskan izmisuša vīra balss.

Zēns sakņupst mazāks.

„Nē, nerādīties!“ Ezītis sažņaudz pirkstus mazās dūrēs. „Tēvs — divdesmitais. Ja iešu es, tētis, protams, mani iecels laivā. Bet pašam viņam vajadzēs palikt...“

Palikt... Vai ļaut tētim palikt uz grimstošā kuģa? — Nekad... Tētis tik mīļš, tik labs... Kas gan izaudzinās tos mazos kriķīšus, ja nebūs tēta? Kas uzcels solīto silto priežu namu? Neviens, neviens gan... Tādēļ tētim jābrauc malā! Ezītis paliks viņa vietā. Ezītis, sīkais knīpa, mazais vientiesītis un muļķītis...

„E-zī-ti...“ tēva balss skan kā aizsmakusi. Viņš negrib kāpt laivā. Nē, bez mazā dēla — ne soli.

„Ko bozies? Puika jau ar pirmo laivu būs krastā!“ nodārd kaimiņciema deģa Pura balss, un Klāvs tad arī iekāpj laivā. Sparīgi irkļu vēzieni aši to nes tumsā, prom no grimstošā kuģa un Ezīša.

„Sveiki, tēt, sveiki...“ zēns nostājas kuģa galā un māj: „Pasveicini Ješkiņu un Jurciņu un...“ Ezīša kukstieni ieskalojas asarās. Protams, Klāvs nedzird ne skaņas. Airi klab. Laiva tuvojas krastam. Bet kuģa klājs slīd un slīd tuvāk ūdenim.

Dīvaini... Nesen vēl lejā dunēja mašīnas. Kajītes bija pilnas balsīm, soļu dipoņu un ļaudīm. Bet tagad nav vairs še neviena. Tikai Ezītis... Zēns nopūšas, iedomādamies, ka tēvs nu laimīgi izglābies. Bet jau-

nais laivas motors... Tik bargu naudu tas maksāja. Divu vasaru tēva peļņu...

Ezītis iespraucas kajītē. Tur burbuļo jau ūdens. Bet uz sola, lūk, zviln motors... Smags viņš ir, tiesa. Bet ja piepūš vaigus, tad Ezītim tomēr izdodas uzvilkt to uz klāja.

Jūra sāk viļņot augstāk. Sāļas brizgas sitas pār klāja dēļiem. Nu virs ūdens rēgojas vairs tikai stūrmaņa būda, apkūpējušais dūmenis un resnais masts. Ko darīt?

Ezītis palūkojas uz mastu. — Augšup! Arī motoru līdz! Zēns apmet gaļas virves vienu galu ap jaunā motora vidu, otru virves galu iežņaudz delnā un rāpjas mastā. Ticis līdz pirmajai rājai, viņš brīdi atpūšas un tad kāpj atkal. Masts ļodzās, krakšķ, bet Ezītis turas... Kad aizsniegta pēdējā rāja, gandrīz pats masta tops, Ezītis saberzē delnas un velk... Velk tēva divu vasaru pelņu — jauno motoru.

Spēki ātri sīkst. Rokas drebina savādas tirpas. Zobi iecērtas plānajās lūpās. Izsprāgst asiņu sārtums. — Jāvar!

Nē, augstāk par pirmo rāju Ezītis vairs nevar jauno motoru uzvilkt. Viņš atsien virvi pie masta topa, apmet brīvo galu sev ap vidukli un savelk mezglu. Tā... Vairāk nekā viņš nevar darīt. Tas ir viss... Tagad... Kas nu notiks tagad...

Kamēr Ezītis cīnās, no krasta kā šautra uz grimstošā kuģa pusi steidzas laiva. Klāvs, acis šausmās iepletis, zvejnieka vamzi no krūtīm atplēsis, rauj airus kā prātu zaudējis.

„Ezīti..." lielais vīrs kungst.

Kad beidzot aizsniegta posta vieta, kuģa vairs nav... Tas guļ jau dzelmē, uz sēkļa dzeltenās smilts. Tikai masts vien vēl rēgojas tumsā. Un pie masta piesējies zēns.— Tēva Ezītis...

„Tēti, un arī motors vēl turas virves cilpā..." Tie ir pirmie vārdi, ar kādiem Ezītis sagaida savu lielo, labo tēti...

— — — — — — — — — — — — — — — —

Vai pratīs gan kādreiz kāds izvīt tādas cilpas, kas uz brīdi spētu sasiet daudzo laika putnu spārnus un kavēt mūžības ielidošanu mūsu dvēselēs? — Varbūt patiešām kādreiz kāds to pratīs.

Tagad vēl tomēr — joprojām — ieklausoties var dzirdēt gadskaitļu dzegužu spārnu vēdas, laikmetu vālodžu zvanīšanu un gadsimtu ērgļu rāmo riņķošanu zem gadu tūkstošu lauvu ķetnām.

Tagad vēl tomēr joprojām minūšu sīkie cīruļi, dzīvi slavināmi un sekunžu samtainās bites knābjos nesdami, traucas pretim stundu cielavu pulkiem. Vēl joprojām dienu zīlītes un nakšu apogi, rītdienu zvanīdami, iejūk nedēļu sīļu sārtajos baros, kas smagiem spārnu sitieniem aizspurdz pretim gadskārtas kārtotājiem — mēnešu strazdiem...

Ap ciema pelēkajām zvejnieku mājām augošie ceriņu krūmi jau sen nobriedinājuši medainos ziedu ķekarus. Šaurajās dobēs durvju un logu priekšā noziedējušas jau arī rudens pēdējās puķes — astras.

Zvejnieki, ļaužu tāpat kā citos rudeņos, izmetušies vamžos, āvušies darvainos stulmeņos, staigā katru rītu un novakaru pārī dzeltenajām kāpām uz liedagu pie tīkliem un laivām.

Gluži tāpat kā citos rudeņos zvejnieku sievas rušinās mazajos dārziņos kāpu ieplakās, kur, balandu un grīšļu apņemti, dzeltē sīki kartupeļu laksti. Gluži tāpat kā citās vasarās visjaunākā ciema zvejnieku audze sasprēgājušām kājām kā jauni stārķēni bradā gar pungu un šauro smilšu laidu, kas aiz pungas tālu iestiepjas jūrā, un ar pašu darinātiem žebērkļiem baida jaunās plekstes un kunceles.

Gluži tāpat kā citos rudeņos... Un tomēr nekas vairs nav tāpat. Viss mainās. Bet cilvēks pārvēršas viskrasāk. Ar katru mirkli mēs kļūstam vecāki, un mūsu atziņu apvāršņi plešas plašāki.

Arī Ezītis nav vairs tik mazs knīpa kā priekš gadiem. Kad viņš atceras un pārdomā kādreizējo piedzīvojumu uz grimstošā kuģa, tad viņam liekas, ka daudz ko toreiz darījis aplami, pārāk naivā iedomā. Tomēr tajā piedzīvojumā arī viņš tagad vēl saskata daudz cēla, pašaizliedzīga un varena...

Bet vai laiks nu Ezītim ilgi pārcilāt atmiņas? — Laiks kā upe plūst. Raisās jauni notikumi, jauni pieredzējumi...

4.

Kā šodien bango!

Līdz pat šmaugāko priežu galotnēm lido sāļās ūdens brizgas. Pirmajā ziemas salā sastingušās kāpas dun... Dreb liedags,

dreb zvejniekiem sirdis. Pelēkās mājeles krakšķ un ļodzās visos pakšķos. Apsūnojušie zediņu žogi sagāžas. Vējš plēš no jumtiem niedru segumus. Plīst mazo logu rūtis. Čīkst vaļā atrautās durvis un lūkas...

Tikai pašā ciema galā viena ēka neizdveš ne krakšķiena. Vētra virpuļo, brāžas no tumšās jūras puses kā drausmīga lavīna, bet Zaru Klāva celtais nams pat lāga nenodreb. Bet toties sveķainajā, stiprajā priežu namā dreb piecas mazas sirdis. Neganti dreb... — Kā nedrebēs? Tētis vēl kavējas jūrā...

Rudens dienas garumu var izmērīt sprīžiem. Te rīts, te dienas gaišums, te jau atkal piķa melnais vakars. Pieci zēni, acis bailēs iepletuši, stāv ledainajā kāpā un gaida, kad no tumsas iznirs jaunā motorlaiva un tētis...

Lūk, atskrien krastā no sabangotās selgas Reģa laiva, atskrien pēc brīža arī citu vīru zveju laivas. Tikai Zaru Klāvs ar savu jauno motorlaivu neatgriežas...

Sīvi smaržo jūras zāles. Pret pusnakti sāk snigt. Vējā griežas mitru pārslu mākoņi. Piesnieg priežu zari, piesnieg visi ceļi un takas. Zēni ilgāk vairs nespēj gaidīt. Ledainajā vējā un sniegputenī viņu sējas sademējušas zilas. Kājas un rokas neganti dursta sala skaudrās adatas...

Sakņupuši, smilkstēdami zēni brien atpakaļ uz silto priežu istabu. Gan tur pie sprēgājošās krāsns viņi atkal sasildīsies. Bet tētis? Kas viņu šonakt sildīs? Ezītis apstājas. Nē, viņš tālāk neies. Viņš gaidīs vēl savu tēti... Gaidīs!

Kā šonakt bango!

Ierāvies tēva vecajos svārkos, Ezītis gaida. Kaut baltās matu cirtas gandrīz jau piesalušas pie apledojušās cepures, un lūpas kļuvušas jau zilas kā zilenes, viņš tomēr vēl gaida. Sirds neganti smeldz. Asaras iesalst plakstos. Vējš spiežas cauri vecajiem svārkiem un saldē krūtis un plecus.

Ezītis gaida savu tēti... Kādēļ tētis kavējas? Vai viņš nenojauš, ka viņa atgriešanos še krastā gaida Ezītis? Bet varbūt... Tētis nespēj nekā vairs ne nojaust, ne just, ne zināt. Varbūt jau — —

Zēnam liekas, ka zem viņa kājām pavērusies plata, tumša plaisa, kurā nu viņam jāgrimst, jāgrimst...

Apziņā tomēr vēl brīžam iešķiļas saraustītas atziņu dzirkstis:

Ezītis gaida savu tēti

„Kādēļ tas tā... Kā gan tas varēja notikt? Rīts bija tik saulains, jūra bija tik rāma. Vai gan neviens nezināja, ka pēc brīža sāks aurot vētra? Kā lai zinātu? — Ja arī mūsu ciemā tāpat kā kaimiņos, Auļuciemā, būtu iekārtota tāda stacija, kas zina vēstīt laika maiņas, tad gan vīri zinātu. Tad arī tētis tagad nekavētos selgā..." Domas kļūst arvien neskaidrākas, arvien gurdākas. Ezītis atspiežas pret apledojušu priežu stumbru un nejūt vairs ne aukstuma, ne skaudrās vētras. Liekas, dzīvība kā silta straume pēkšņi izstrāvojusi tumsā no viņa sirds.

— Kā jūra bango!

Nākošā dienā ciema ļaudis atrod Ezīti pakritušu uz ledainām priežu saknēm. Kad lielākie brāļi ienes siltajā istabā un sāk trīt viņa locekļus, krūtis un plecus ar sniegu, vaigos iesitas sārtums un atgriežas elpa.

Vakarā Ezītis dzer jau karstu aveņtēju un prāto:

„Tētis tomēr neatgriežas..."

Zaru Klāva cirstajā priežu mājā vakaros neskan vairs dziesmas. Pieci drūmi zēni sēž pie vakariņu galda un domā katrs savas drūmās domas.

Tēta vairs nav... Viņiem pašiem nu jāprot dzīvot.

Tikko ieblāzmojas rīts, viņi visi pieci pošas uz skolu. Tā ir četrus kilometrus no ciema. Ceļš vienmēr aizputināts. Vecākie brāļi tusnīdami brien pirmie. Ezītis naski turas viņu pēdās. Turas gan viņš sīksti,

tomēr... Diženākai kupenai grūti pāri tikt. Brāļi aizjož, lāga pat neatskatīdamies. Tikai pie skolas pamana: „Kur ta' Ezītis? A, tur jau arī viņš nu tunturo...“ Tā tas dažreiz mēdz būt uz ceļa. Bet mācībās? Tur vienmēr naskākais un manīgākais ir Ezītis. Viņš ātrāk un gaišāk visu aptver, izprot un izdomā. Mācībās vecākie brāļi allaž paliek aiz visjaunākā. Allaž viņi ir padoma prasītāji, allaž — taujātāji. Arī skolotāji drīz nomana Ezīša čaklumu. Kad pret Ziemsvētkiem skola iegūst pati savu karogu, tad bez ilgas prātošanas sirmais skolas priekšnieks par šā karoga, skolas vienības simbola, nesēju izrauga Ezīti. Lielākā daļa skolēnu domā tāpat kā sirmais skolas priekšnieks, bet ir arī daži, kas rod īgnus iebildumus.

„Tāds knīpa — karoga nesējs!“ smejas resnais Piķu Emīls. Viņš ir bagāta tēva dēls, bet tieši šī tēva bagātība nedod dēla dzīvei svētību. Emīls ir kūtrs, lielīgs un dižens godkāris.

„Lūk, man ir īsts karognesēja augums...“ Piķu Emils izriež krūtis.

„Kāda vērtība gan ir augumam, ja tam trūkst krietnuma, čakluma un labas sirds?...

Ezītis saraujas un atskatās: kas teicis šos izaicinātājus vārdus Piķu Emīlam. Jurciņš — viņa paša vecākais brālis... Ezīša sirdī iestrāvo dīvains siltums. Cik mīļi tomēr ir viņa brāļi. Jurciņš pat! Kā viņš aizstāv jaunāko...

Piķu Emīls īgni nosēcas, savista savus tuklos pirkstus dūrēs un blisina ačeles. Tomēr ar Jurciņu viņš vis negribētu cīkstēties. Emīls zina, visi šie jūrmalā augušie, skarba vēja rūdītie zēni ir sīksti un stipri. Viņus grūti pievarēt. Bet īgnums Piķu Emīla sirdī tomēr neplok. Kādu gribētos iedunkot. Emīls pamana Ezīti. Tiesa, arī viņš ir jūrmalnieks, bet knīpa vien vēl. No tādiem resnajam Emīlam nav bailes.

Ezītis stāv un priecājas vēl: „Cik mīļi mani brāļi!... Tie nav un nekad arī nebūs tādi kā bībeles stāstos pieminētie Jāzepa brāļi...“ Pēkšņi sparīgs dunkas sitiens atgrūž Ezīti pret klases sienu. Sāni neganti sāp... Acīs iesprikstas asaras. Sitējs manīgi mēģina aizmukt, bet tālāk par klases slieksni viņš netiek. Jurciņš pagrūž kāju uz priekšu, un tūļīgais Piķu Emīls smagi nokrīt uz skabargainās grīdas.

Ezītis norauš asaras. — Cik modrs allaž ir Jurciņš. Ezītim liekas, ka vecākais brālis nu kļuvis viņam tikpat mīļš kā rudens vētrā pazudušais tētis. Ezītis pasmaida. Viņš aizmirsis sāpes. Svārku krokas nogludinājis, viņš izsteidzas no klases, koridorā izspraucas cauri skolēnu burzmai un pēc brīža pieklauvē pie skolas pārziņa istabas durvīm.

Ezīša sirds ir pilna dīvaina maiguma, kad viņš sāk sarunāties ar sirmo skolotāju.

„Lūdzu, skolotāja kungs,“ viņš nedroši ierunājas. „Būtu tomēr labāk, ja skolas karoga nesēja vietā jūs izraudzītu citu, ne mani.“ Vārdi neveikli sapinas, tomēr, kad teikums galā, Ezītis nopūšas un mazliet nomierinās. Nu taču skolotājs sapratīs, ko viņš gribējis sacīt. Bet brīnums, skolotājs jūtas tik ļoti pārsteigts, ka nesaprot gandrīz nekā. Viņš jautā, iebilst un mēģina Ezīti pārliecināt.

„Nest skolas karogu — tā taču katra skolēna dižākā vēlēšanās, lielākais lepnums un goda lieta...“

„Patiešām, tas tā ir, skolotāja kungs...“ Ezītis pietvīkst. Viņš sāk runāt izdomātus vārdus: „Tomēr es nevaru... Esmu sīks. Es nevarēšu karogu panest...“

Skolotājs gan vēl rod iebildumus arī šim apgalvojumam, tomēr pēdīgi piekāpjas un nomierinās:

„Labi, gaidīsim tevi par sava karoga nesēju citus gadus. Bet tagad? Kuŗu no plašās skolēnu saimes tu vēlētos redzēt savā vietā?“

Šie skolotāja vārdi ieskanas Ezīša sirdī kā žēlastību nesējs mierinājums. Kuŗu? Kuŗu gan? Vai vēl šaubīties un domāt?

„Skolotāja kungs...“ Ezīša acis savilgst, kad viņš lūdz, „izraugat manā vietā Jurciņu. Viņš ir vēl krietnāks un mīļāks kā es...“

Cik mīļi teikts... Skolotāja sirds sasilst.

Nākošā dienā jau visi zina, ka par skolas karoga nesēju izraudzīts Zaru Juris.

Bet Ezītis?... vaicā kiusākie.

„Ko nu knīpu!“ attrauc skaļākie.

Knīpa... Lai sauc vien! Ezītis neskumst. Jurciņš taču tagad nesīs karogu! — Skolas karogs... Zem šā tautas un valsts simbola viņi pulcēsies rīta lūgšanās, zem tā plašā skolas saime stāsies svētku gadījumos. Tas stiprinās viņu kopības sajūtu, saderību un skolas garu... Un visur tam līdzās stāvēs Jurciņš. Mīļais brālis...

Nekad vēl Ezītis nebija juties tik laimīgs kā tajā dienā, kad pirmo reiz, pēc svinīgā dievkalpojuma, Jurciņš uz sava pleca pacēla krāšņo skolas karogu. Kā tad dūca ērģeles... Kāda vienotības apziņa toreiz brāzmoja zēnu un meiteņu krūtīs. — Pašiem savs karogs! Dzīvosim saderībā, strādāsim un sargāsim savu karogu..." Daudzi zēni sadevās rokas. Daudziem acīs mirgoja asaras...

5.

Baltas ir sēres, kāpas un priedes. Tikai jūra vēl mutuļo melna, kaut ziema jau pusē. Bet tad kādu dienu iegriežas ziemelis, un pamalē parādās balti ledus kalni. Vējš un viļņi dzen tos arvien tuvāk krastam, krauj augstās piramidās un kalnos. Nu arī jūra ir balta. No ziemeļiem atdzītais ledus dienu spīguļo tā, ka acis žilbst skatoties, bet naktī dīvaini sprēgā un šalc...

Laiku pa laikam tālumā pavīd ledlauža „Kr. Valdemāra" tumšais siluets. — Ziema.

Zvejnieku pagalmos čirkst teciles. Sprakstošas dzirkstis kā mazas kometas griežas sniegputenī. Vīri trin cirvjus, asina zāģu zobus un pošas uz mežu cirsmēm peļņā. Arī Zaru Klāva cirstajā priežu namelī burzguļo rosme. Zēni pin pastalu auklas, iezież ar darvu tēva stulmeņus, meklē vecos kamzolus, vamžus un nolutušās jērenīcas. Skolu viņi pagaidām aizmirsuši, jo sācies Ziemsvētku brīvlaiks. Citu māju zēniem parasti šis laiks piederēr viņu pašu vaļai. Tie izslidojas, izskrienas ar ragaviņām. Bet Zaru Klāva dēli... Tikko pamalē pār piesarmojušo mežu vīli iedzirkstas saules lēkts, viņi visi pieci, skaudrajā salā drebinādamies, tukšus maisus padusēs iežmieguši, brien uz priedāja pusi.

Sals neganti kniebj vaigos. Augstās kupenas klāj plāna ledus gālīte. Vecāko brāļu augumu svaru tā nespēj noturēt. Jurciņš, Ješkiņš, Uģis un Mikiņš brien un kūņojas pāri augstajām kupenām, sviedrus no pierēm rausdami. Bet Ezītis... Ledus gālīte zem viņa kājām pat lāga neplaisā. Viņš slīd no pakalna pakalnā kā viegla pūka.

Kad mežmala aizsniegta, zēni naski sāk savu darbu. Ar garā kātā iestiprinātu kabli priežu līganos zarus pieliekdami, viņi steidzīgi rauj jaunos, brūnganos ciekurus un met tos maisos. — Ciekuru lasītāji...

Krūtīs guldz un lejas sveķainās meža smaržas un apsarmojušo koku elpas. Pazarēs, sausās skujas sniegā birdinādamas, lēkā un priecājas vāveres. Brīžam nošvīkst sarkankrūtaino sīļu un pelēko meža irbju spārngali. Dažā vietā no kupenas izkūņojas samiegojies zaķis un, garās ausis pie muguras piemiedzis, kā pūkains kamols ieveļas smalcītē.

Zēni priecājas par šiem naskajiem meža iemītniekiem un čakli turpina sākto darbu. Maisi pamazām briest.

Visveicīgākie un čaklākie pirksti ir Ezītim. Kaut arī roķeles salst un mugura, pārāk bieži līkņājot, sāk sāpēt, Ezītis tomēr ne uz brīdi neatlaižas no darba, līdz viņam pirmajam ir maiss pusē.

Kad pēc brīža arī pārējo brāļu maisi ir pusē, pēkšņi nobrikšķ sniegā ieputinātie sausie priežu zari, un no smalcītes iznāk divi vīri.

„Stāt!" viņi abi dobji iekliedzas un nāk tuvāk zēniem.

Ciekuru lasītāji izslienas, atgrūž nolutušās jērenīcas vairāk uz pakaušiem un saiet ciešāk vienkopus. Bēgšana viņiem nav prātā nevienam. Ja jau cīņa, tad cīnīsimies...

Viens no bargajiem nācējiem ir Piķu Emīls, otrs — Emīla vecākais brālis Miķelis. Viņš jau ceturto ziemu skolojas kādā Rīgas skolā. Abi viņi ģērbušies siltos kažokos, āvušies garos, jaunos stulmeņos. Miķelim pār plecu divstobrene.

„Meža zagļi!" Emīls iekliedzas pirmais. Smagi tusnīdams, iekliedzas arī Miķelis: „Rokas augšā, zagļi!" — Viņu sejas ir bargas kā negantiem soģiem.

Zaru Klāva dēli tomēr nepakustina ne pirksta. Tikai viņu muskuļos briest nesavaldāms spēks. „Ja jau cīņa, tad nepadosimies..." viņi domā.

„Mēs še nekā neesam nozaguši un nekā arī negribam zagt," Jurciņa balss skan droši. „Mežsargs ir visiem atļāvis lasīt ciekurus priežu sēklai..."

„Mežsargs..." Piķu Miķelis turas pretim. „Kāda mums daļa gar jūsu mežsarga atļaujām. Šis mežs pieder manam tēvam. Tādēļ jums, zaglēni, jāklausa, ko es jums saku."

„Rokas augšā!" nu iespiedzas arī Emīls.

„To gan mēs nezinājām, ka esam ienākuši jūsu tēva mežā. Mēs domājām, ka esam valsts daļā," atzīstas Ješkiņš.

„Domājāt... Hi-hi..." neglīti iesmejas Miķelis. „Tagad mēs jūs apķīlāsim. Atdodiet maisus un visu, kas jums kabatās!" Miķelis un Emīls, uzacis biedinoši izriezuši, paspeŗ vēl soli uz priekšu.

Zaru Klāva dēlus nav viegli iebiedēt.

„Mēģināt kādam no mums piedurt kaut vai pirkstu!" Jurciņa draudi nav nieka kaķa draudi. To gluži labi jau zina Emīls. Viņš nodrebinās.

„Ja mēs esam izdarījuši kādu pārkāpumu, lai tad nāk rāt mūs uz ciemu jūsu tēvs, kam šis mežs pieder. Ar jums, lielībniekiem, mēs nevēlamies vairs ne vārda runāt..." Jurciņš mierīgi nosaka, pārmet pār plecu savu ciekuru maišeli un lēniem soļiem brien uz meža malu. Pārējie četri brāļi ar tādu pašu mierīgumu un pašapziņu seko vecākajam brālim.

„Stāt! Stāt!" nu iedegas arī Emīls. „Mēs taču neļausim viņiem aizbēgt!" Viņš uztraukts paveras Miķeļa platajā sejā.

„Neizmuks!" Miķelis attrauc. „Kad zagļi bēg, tad jārīkojas tā..." Viņš norauj no pleca slepus paņemto tēva divstobreni un iekliedzas:

„Stāt! Šaušu!"

Jurciņš atskatās.

„Ezīti, nāc man tuvāk..." viņš drebošu sirdi piebīda jaunāko brāli aiz sevis un turpina iet. Ja patiešām arī sāktu svilpot skrotis, tad tagad Ezīti tomēr tās neskars...

Pēkšņi atskan tāds dārdiens, ka liekas, pār mežu pašlaik zibšņo barga pērkoņtūce. Zaru Klāva dēli, atpakaļ neatskatīdamies, pasteidzina soļus un pēc brīža nozūd aiz pakalna.

Zilgans sēra tvans plīvo starp priedēm... No augstas kupenas sveras augšup Emīla jērenīca.

„Miķeli..."

Drosmīgais šāvējs nebilst ne vārda. Sakucis uz sāniem, pulvera dūmu apkūpinātu seju, apsvilušu matu dripsnu pār pieri, viņš guļ kupenā. Vienā pusē viņam melnojas apsvilusi jērenīca, otrā — kūp un čurkst nelaimīgā divstobrene.

„Es teicu..." kad Miķelis atžilbis, raudulīgi ierunājas Emīls „nevajadzēja ņemt līdz tēva divstobreni..."

„Es ar' teicu..." nobijies mēģina iebilst Miķelis. „Bet ko nu tēvs teiks..."

Zaru Klāva dēlus neviens no viņiem vairs neatceras.

Nobijušies, galvas kažoku apkaklēs ierāvuši, Miķelis un Emīls novakarā ietunturo istabā. Bet tur nu viņi izdižojas par varoņiem...

— Jā, mežā viņi esot satikušies ar meža zagļiem. Labi, ka Miķelis nejauši paņēmis līdz arī tēva divstobreni. Citādi, Dievs vien zinot, vai tēvs viņus dzīvus vēl redzetu... Cīņa ai, ai, sīva bijusi gan...

Vecais Piķis noklausās, paskatās vērīgāk dēlu acīs un iet pats uz mežu vērot drausmīgās cīņas vietu... Izstaigā viņš vienu meža malu, izstaigā otru, — nevar atrast ne pēdu, kuŗu būtu ieminis kāds svešs vīrs. Beidzot viņš iegriežas arī tuvējā valsts mežā. Ā, te, lūk, tas cīņas lauks! Vecais Piķis nu vairs nešaubās, ka Emīls un Miķelis stāstījuši viņam izdomātus niekus. Iedams mājup gar lazdāju, viņš nogriež divas krietnas rīkstes...

Zaru Klāva dēli velti gaida ierodamies veco Piķi.

„Vai nu tik dižens un bagāts saimnieks nāks rāties ciekuru dēļ..." beidzot atzīst Jurciņš un uzveļ ciekuru maisus uz ragaviņām. Vežmelis ir krietns, tomēr tā galā vecākie brāļi uzsēdina arī mazāko — Ezīti.

„Tu nu būsi kungs, mēs — četri kumeļi!" nosmejas Uģis.

Sniegs vien nokūp, kad mežsarga pagalmā ieslīd ciekuru vežmelis.

Mežsargs ar veclaiku pūru izmēra, cik daudz ciekuru zēni viņam atveduši, samaksā un apjautājas, kuŗā pusē īsteni ciekurus lasījuši.

Nu zēni atgūtnēm izstāsta savu kļūmo piedzīvojumu.

„Piķa mežā?" brīnās mežsargs. „Nē, nē, Piķa meža robežās gan jūs nebūsit bijuši. Pie Gaigalu kalna vēl ir manas apgaitas mežs..."

Zēni saskatās. Ek, kaut dienā viņi to būtu zinājuši... Lai nu vēl kādreiz stājas viņiem ceļā lielībnieki — Emīls un Miķelis!

Bet Miķelis un Emīls viņu acīs vairs nerādās. Ezītis ar saviem brāļiem, ciekurus vākdami, izklejo visus mežus. Kad pēc Ziemsvētkiem sniegs mazliet pielaižas, kļūst mitrs, un Ezītim grūti izbrist augstās ku-

penas, brāļi viņam iedāvina luģes. Lai Ezītis, pastarītis, raitāk tiek lielākajiem līdz...

6.

Dienas pamazām griežas pret pavasari. Sniega dūkņas slābst un gaist arvien krasāk. Tikko palu ūdeņi noskrējuši un kāpas apsusējušas, plūdmalā sāk kūpēt darvu katli. Vīri drīvē un darvo smagās zveju laivas. Dzestrs aprīļa vējš liegi plivina jaunās būras un uz vabām izklātos tīklus. Drīz sāksies zvejas laiks...

Jūŗa pagaidām vēl ledus pieblīvēta. Pamalē vēl bieži preču kuģu karavānas galā redzams ledlauža „Kr. Valdemāra" tumšais siluets. Jūŗa ir gausāka kā ezeri un upes. Gausāk viņa aizsalst, gausāk arī pavasaŗos kliedē ledus drūzmas. Dažreiz pat vēl maijā, kad krastā jau zied ābeles un ķirši, jūŗā baltojas ledus. Zeme allaž ir laipnāka un ļāvīgāka kā jūŗa...

Kamēr vīri pošas zvejām, ciema sievas rušinās dārziņos, iekārto dobes, vāc mudu, briedina un šķiŗo sēklas.

Visur rosme, visur darbs...

Tikai Zaru Klāva dēli, atnākuši novakaros mājup no skolas, bez darba klimst tēva cirstajā namā. Šī — no sveķainiem priežu apaļiem celtā māja ir viņu vienīgais īpašums un dārgums. Cita viņiem nekā nav: ne aŗamzemes, ne tīklu, ne murdu, ne laivu. Zaru Klāvam nebija tādas rocības, ka viņš varētu nopirkt lielāku un vērtīgāku zemes gabalu. Laimīgs viņš bija, kad varēja iegādāties kaut šo pašu nieku smilšu pakalnu, uz kuŗa tagad slienas viņa celtā māja.

Smiltis, smiltis, smiltis... Kad pūš stiprāks jūŗas vējš, tad sīkā smilšu smelkte pa durvju un logu spraugām kā ūdens spiežas istabās. Drēbes, ēdamais, viss pieput...

Kā apturēt šo tekošo, nakti un dienu nenogurstoši plūstošo smilšu straumi? — Ūdens plūdumu var nodambēt. Dambī var ierīkot slūžas, turbīnas... Nederīgi aizplūstošo spēku cilvēks sakrāj un izlieto derīgi. Bet kā savaldīt plūstošo smilti, kas draud aizputināt derīgas augsnas un mežus. Kas zina, pēc gadu desmitiem arī Zaru Klāva celtais nams varbūt būs jau aprakts. Vai maz dzirdēti nostāsti par ceļojošām kāpām, kas aprakušas veselus zvejnieku ciemus ar visām baznīcām un kapsētām...

Krastmalā atskan Ezīša pīrgalvīgais sauciens: „Tētis, tētis!"

Ezīti šīs pārdomas dara nemierīgu. Bet kam prasīsi padomu, kam taujāsi. Būtu kaut gadījusies kāda grāmata. — Negadās.

Ezīti pārdomas neatstāj. Zeme un jūŗa viņu sāk saistīt arvien vairāk. Viena pārdoma raisa otru... Agrāk bija tētis, kam varēja pajautāt. Tagad tēta vairs nav... Tomēr Ezītis savām pārdomām grib atrast atrisinājumus un izskaidrojumus. — Viņš iestājas skolas mazpulkā.

„Ezītis — mazpulka dalībnieks!" nicīgi nosmejas Piķu Emīls. „Pašam viņam no zemes nepieder ne velēna, no lopiem — ne kaza, bet skat', mazpulka dalībnieks..."

Daudzi tomēr domā citādāk.

„Ezītis ir godīgs zēns, viņš mīl zemi un darbu. Viņu katrā ziņā mēs uzņemsim savā saimē," tā atzīst sirmais skolas priekšnieks — mazpulka vadītājs. „Bet Piķu Emīls gan nu būtu pelnījis jau otro rājienu..."

Gluži tāpat kā skolotājs domā arī skolēni. Mazpulka dalībnieki ar prieku savā vidū uzņem čaklo Ezīti. Ar prieku viņi Ezīti iepazīstina ar savu dzīvi, darbu, kārtību un centieniem.

„Cik jauki ļaudis šie zēni un meitenes ar zaļo āboliņa četrlapīti pie krūtīm," laimīgi domā mazais Ezītis.

Pavasaris ir mazpulku dalībnieku skaistākais gada laiks. Sēklu gaidīdami, tīrumi kūp... Meži un āres riež jaunas atvases. Tālus ceļus noskrējuši, bērzu līgnajās pazarēs iemetas pirmie strazdu bari. Mežmalās baltojas svēteļu spodrie spārni. Pāri arumiem lirina cīruļi...

Ezītis nenoguris ar brāļiem naglo strazdu būŗus un velk vecajos ozolos svēteļu ligzdu pamatiem izņekušus riteņus un ragaiņus. Nu Zaru Klāva dēli vakaros vairs neklimst bez darba. Čaklām rokām darba nekad netrūkst.

Kad gandrīz katrā šmaugākā bērzā uzvilkts pa būrim, Ezīša skats vēršas atkal uz smilšaino kāpu — mājas durvju priekšā. Par saviem nodomiem viņš ieminas arī citiem mazpulka dalībniekiem.

„Rīkosim talkas!" ierosina sirmais skolotājs. „Vienoti, saderībā veikti darbi allaž nesuši svētību."

Spodrības nedēļā zēni izeļļo skolas skabargainās grīdas, ierīko jaunu roku mazgājamo ierīci, sagatavo darba rīkus un tad pošas tīrumos.

Jūŗā vēl mirgo ledus. Pamalē vēl dārd ledlauža dobjā sirēna...

Uz jūŗas vēl skarba ziema, bet krastā jau sen košs pavasaris. Ezītis katru rītu un vakaru vērīgi seko laika maiņām. Zīmīgākās meteoroloģisko apstākļu īpatnības un svārstības viņš sistēmatiski sūta uz Rīgu — Zemkopības ministrijas meteoroloģiskam birojam.

Vecākais brālis Jurciņš saderējis ciema zvejnieku draudzē par vadu vilcēju, bet selgā vēl sprēgā un maļas ledus, zveju darbi kavējas. Tādēļ arī Jurciņš palīdz saviem jaunākajiem brāļiem strādāt kailajā smilšu kāpā mājas durvju priekšā. Viņi vāc liedagā viļņu izmestas jūŗas zāles un mudu, plēš mežsarga ierādītā vietā velēnas un ar tām klāj kailās kāpas smilšainos sānus. Darbs nav vieglais. Zēni tomēr veic to ar prieku. Kad melnzeme savākta pietiekoši, sākas koku stādīšana. Pēc nedēļas neviens no ciema ļaudīm nepazīst vairs kailo smilšu kāpu. Tagad tā ir pārvērtusies par kokiem apaugušu, krāšņu nokalni. Pie katras iestādītās liepiņas un bērziņa spulgo glīti balti zaļās mazpulku krāsās krāsoti mietiņi. Tagad, kad pūš jūŗas vējš, baltā smilts smelkte vairs neputeņo pa logu un durvju spraugām istabās. Tagad aiz šķērsotiem logiem pret jūŗas tumšo zilumu slienas zaļa nokalne, apstādīta jauniem kociņiem.

Kādu novakaru, kad Ezītis ar brāļiem pašlaik mājas pagalmā slēja slaidu karoga kārti, jaunos sētas vārtiņus atvēra kāds svešs vīrs. Nolicis zemē smagu ceļa somu, viņš padeva dievpalīgu un sāka aptaujāties, vai šajā mājā dzīvojot tas mazpulka dalībnieks, kas viņiem uz Rīgu sūtot laika vērojumus un kas lūdzis iekārtot viņa ciemā laika maiņu vēstītāju staciju.

Ezītis pietvīka. — Tā tad dižie Rīgas vīri viņa sirsnīgo lūgumu uzklausījuši gan... Cik viņi vērīgi un laipni...

No Rīgas atbraukušais meteorologs pāris dienās iekārtoja Zaru Klāva celtajā mājā nepieciešamās ierīces, ar kuŗām varēja noteikt un zvejniekiem paziņot laika pārvērtības un svārstības. Pagalmā līdzās jaunajai karoga kārtij izslējās vēl otrs masts, pie kuŗa rājas bija piestiprināts vēja stipruma mērotājs ar vētras signāliem un vēja virziena rādītājiem... Istabā tika iekārtots arī radio aparāts — laika ziņu un vēstījumu uztveršanai. Atstājis jauniekārtoto meteo staciju ciema vecākā Reģa ziņā un pamācījis gan pašu ciema vecāko, gan arī Ezīti un Jurciņu, kā apkalpot neparastās ierīces, no Rīgas atbraukušais laipnais vīrs atkal aizbrauca.

Pašiem sava laika pareģošanas stacija... Ciema zvejnieki sapurinājās. Cik sen viņi visi to bija jau vēlējušies! Tomēr nevienam visu šo laiku nebija radusies uzņēmība parūpēties par tās iekārtošanu. Nu mazais Ezītis šo darbu veicis... Lai Dieviņš viņam palīdz.

Kopš tā pavasaŗa neviens zvejnieks neaizbrauca jūŗā, iekams viņa skats nebija vērsies uz Zaru Klāva sētas pusi. Kas gaidāms — vējš, migla vai sniegputenis un vētra — to vēlējās izdibināt katrs. Ezīša uzraudzītā meteo stacija novērsa ne vienu vien baigu nelaimi ciema zvejnieku dzīvē.

7.

Cik šodien koša saule...

Jūŗā nav vairs ne ledus lumznas. Selgas liego, pavasarīgo zilumu klāj vieglas trīsas. Pāri sērēm un sēkļiem zib kaiju spārngalu smailes.

Cik koša saules diena... Laipna ir debess, laipna ir zeme, jūŗa un arī ļaudis. Ģērbušies svētdienas svārkos, viņi pulcējas Zaru Klāva celtās mājas pagalmā. Neviena laiva šodien neieslīd jūŗā.

Šodien — piecpadsmitais maijs...

Zaru Klāva celtās mājas pagalms jau vīru pilns. Domu rievām izvagotām pierēm, pīpes sūkdami, viņi sēž uz velēnu soliem un gaida... Gaida, kad radio skaļrunī ieskanēsies Vadoņa balss. Pāri viņiem — augstā mastā plīvo latvju karogs un mirgo saule...

„Mēs esam latvieši... Vienoti darbā, vienoti savā dzīvē un centienos..." laimīga, drosmīga pašapziņa palo vīru krūtīs.

— Un tad pēkšņi rādio skaļrunī sāk skanēt tā vīra sirsnīgā balss, kas latvju valsti un tautu ved augšup — pretim saulei.

Sakņotie, vētru un briesmu rūdītie zvejnieki uzšaujas kājās, noņem vēju appūstās platmales un klausās.

Vadonis runā...

Aizrit pusstunda, stunda, viņi klausās nepakustējušies, gandrīz elpu dziļāk neatvilkuši. Lūk, visu to pašu, ko viņi ikviens iedami dienu no dienas savos darbos, domājuši un apsvēruši, tagad apsver un savās domās izraisa arī Vadonis.

Vadonis... Viņš allaž nomodā par savu tautu. Viņš redz visas vajadzības, prot tikt pāri visām neveiksmēm. Kā rūpīgs saimnieks viņš seko savas plašās saimes ceļiem..." Sakņoto vīru sirdis tikami silst. Daudzu acīs zvītero asaras.

Kad pēc svinīgās Vadoņa runas ieskanas atdzimušās Latvijas himna: „Lai līgo lepna dziesma..." tad vīri vairs nespēj valdīt krūtīs savu jūsmu. Saules un vēja izbalinātās cepures drebošajos pirkstos iežņaugušī, viņi dzied līdz — no skaļruņa plūstošai dziesmai.

Arī Ezītis dzied, dzied no visas sirds...

Kad dziesma izskanējusi un runa dzirdēta, vīri vēl brīdi pakavējas kopējās pārrunās. Viņi jūtas kā vienas saimes ļaudis. Viņi turēsies kopā cieši un nedragājami kā darbā, tā arī cīņās...

— Cik koša šodien saule...

Vīri apstaigā savas sētas, apskata ēkas, tīklus, pārrunā jaunas, kopējas zivju žāvētavas iekārtošanas nepieciešamību, aprauga savas zveju laivas, tomēr uz selgu neviens nedomā posties. Šodien piecpadsmitais maijs...

Bet, klau', selgā pukš kāda motorlaiva. Zvejnieki saskatās. Vai tad patiešām kāds vīrs būtu novērsies no viņu vienprātības un devies šodien zvejā.

„Nevar būt..." vecais Dūdaks neticīgi norūc un iesteidzas savā istabā sameklēt tālskatu.

Selgā dārd laivas motors. Pēc brīža no miglainās dūmākas iznirst arī pati laiva. Vīri vēro, krastam tuvojas liela zveju laiva, kas zvejniekam ir tikpat kā māja. Tur ir viss: kajīte gulēšanai, pavards ēdienu gatavošanai, brīvas vietas nozvejoto zivju un tīklu novietošanai. Vīri to zina jau gluži labi. Tikai, kam īsteni šāda laiva pieder, to viņi nespēj vēl izdibināt.

Arī Ezītis ar saviem brāļiem nonācis plūdmalā.

Sāji smaržo rūgtais jūras ūdens. Kaut vēja gandrīz tikpat kā nav, šmaugās priedes tomēr liegi šalc...

„Liekas, būs kāds igaunis..." tālskatu pie acīm turēdams, nodudina vecais Dūdaks.

„Igaunis gan..." pārējie gaidītāji domā tāpat. Tikai Ezītis nebilst ne vārda. Jo tuvāk krastam slīd laiva, jo viņa sirds dreb nemierīgāk. Dīvaina nojauta viņu ar katru brīdi dara vērīgāku.

Kad pēc brīža, motoram sparīgi pukšot, laiva tuvojas otram sēklim, krastmalā atskan Ezīša pārgalvīgais sauciens:

„Tētis, tētis!"

Vīri saskatās. — Vai patiešām braucējs būs Zaru Klāvs? Viņš taču ziemā pazuda vētrā. Vai nu patiešām?

„Zaru Klāvs gan..." nu zina vēstīt arī vecais Dūdaks. Vīri izklabina un paslēpj kabatās pīpes. Nu vairs nav vaļas pīpes kūpināt. Nu, kad jāpiedzīvo tikpat kā Dieva brīnums, var uz brīdi aizmirst arī pīpi.

Zaru Klāva dēli stāv, acis plati ieplētuši. Tikai Ezītis nav vairs valdāms. Jurciņš ar pūlēm viņu notur, lai viņš neieskrietu viļņos pretim tēva laivai. Tomēr, tikko motorlaiva apstājas pie laipām, Ezītis ir pirmais no visiem — pie sava tēva. Viņa laime ir tik varena, un prieks tik dižens, ka viņš citu nespēj izrunāt kā tikai:

„Tētis atkal mājās! Tētis atkal mājās!"

Cik koša šodien saule...

Tētis atkal mājās...

„Tā nu mēs esam še dzīvojuši," beidzis stāstīt, nosaka Jurciņš. Ezītis nebilst ne vārda. Viņš sēd līdzās tēvam pie sprēgājošas krāsns, klausās, ko runā brāļi, ko pie-

bilst tētis, vēro vakara blāzmas atspulgu uz rasotām rūtīm un viņam ir labi...

„Jā, naski jūs esat turējušies gan," jāatzīst Zaru Klāvam. Un tad, apņēmis ar vienu roku Ezīti ap pleciem, viņš sāk stāstīt, kā ziemā — negantajā vētrā sabojājies laivas motors, kā viņš cīnījies ar sniegputeni un kā beidzot nokļuvis uz kādas mazas saliņas. Šo sīko zemes ielāpiņu apdzīvojušas tikai trīs igauņu zvejnieku saimes. Ne tur bijis pasts, ne kāds cits līdzeklis, ar kura palīdzību varētu sazināties ar ārpasauli. Jūra visu laiku bangojusi vareni, līdz beidzot kādu nakti pieblīvējusies ar ledus kalniem un uz saliņas esošo ļaužu dzīvi pilnīgi norobežojusi no citu ļaužu dzīves. Visu ziemu viņam bijis jānodzīvo itkā ledus sprostā. Tikai nu, maijā, kad dienvidus vēji aizdzinuši ledus drūzmas uz ziemeļiem, viņš varējis posties atpakaļ uz savu ciemu un savu māju...

„Un tā nu tagad es esmu atkal jūsu vidū" tēvs beidz savu stāstu. Tā, nu viņš ir atkal mājās. Ezītis vēro viņa sirmo matu dzīparus, dziļās rūpju rievas un domā: „Cik sirms un salīcis jau viņš kļūvis."

„Tagad nu tētis varēs atpūtināt rokas. M ē s strādāsim..." Ezītis zibošu skatu paveras brāļos.

„Jā, strādāsim..." viņi saka visi kā viens un jūtas jau kā lielās dzīves līdzgaitnieki.

Blakus istabā ieskanas skaļrunī gaidāmā laika vēstījums. Ezītis noraušas no mūrīša.

„Naktī sagaidāmi spēcīgi dienvidus vakara vēji... Jāuzvelk rājā signālugunis" Ezītis nopietni nosaka un izsteidzas no istabas.

Viņš, kaut vēl zēns, tomēr ir jau lielās dzīves līdzgaitnieks.

Š. g. 21. jūnijā traģiskā nāvē no mums šķīrās mūsu jautrais un centīgais mazpulka dalībnieks

ALFREDS FIŠMEISTARS

dzimis 1921. g. 12. augustā.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

237. Turlavas mazpulks.

309. Jaunsvirlaukas-Grīvas mazpulka mazbiedrs

VOLDEMĀRS DRĒĢERS

miris š. g. 27. jūnijā

Izvadīt uz pēdējo dusas vietu — Vircavas Bērza kroga kapiem š. g. 2. jūlijā piedalījās

309. Jaunsvirlaukas-Grīvas mazpulks.

Aizmiga mūža miegā mūsu mīļais

JĀNIS PĒTERSONS

dzim. 1923. g. 23. VI. mir. 1937. g. 6. VII.

Skumst

573. Ciemupes mazpulks.

Mūsu mazpulka priekšnieks

JĀNIS RUDZĪTIS

miris š. g. 25. jūnijā.

Mīļā piemiņā paturēs

870. Drabešu mazpulks.

819. Ogres pilsētas mazpulka dalībnieks, revīzijas komisijas loceklis

ELMĀRS SKUTULIS

15 g. vecs

miris 1937. g. 7. jūlijā.

Šo centīgo mazpulka dalībnieku mīļā piemiņā paturēs

819. Ogres pilsētas mazpulks.

784. Nevejas mazpulka dalībniece

VILMA DRIKSNE

šķīrās no mums 10. jūlijā 1937. g.

784. Nevejas mazpulka saime sēro.

77. Madonas ģimnazijas mazpulka dalībnieks

AUSEKLIS ĒRGLIS

miris š. g. 4. jūlijā.

Kad pārējie mazpulka dalībnieki šķīrās no savas nometnes, atgriezdamies tēvu sētās, Ērglis savas mātes un brāļa rokās atvadījās no šīs zemes, pamezdams tēva sētu.

Savos klusajos pārdomu brīžos atcerēsimies mīļo dzīves ceļa biedru, stipri paļaudamies uz atkalredzēšanos citā saulē.

Ceturtdien, 8. jūlijā klases biedri un mazpulka dalībnieki ar sēru karogu piedalījās Ērgļa apbedīšanā.

Jaunais Fu

Krietna ķīniešu zēna dzīves stāsts

ELIZABETE FOREMAN-LEVIS

1. nodaļa.

Pilsēta uz klintīm.

Jaunais Fu stāvēja pie vienstāvu namiņa Hunkingā, ielā, kur bija novietojušies nesamo krēslu taisītāji. Viņš ziņkāres pilns raudzījās visapkārt. Zēna māte Fu-Be-Be, vārtos stāvēdama, deva kulijam dažus norādījumus, jo tas viņas atvestās mantas patlaban ienesa namā. Rūpīgi un uzmanīgi viņa vēroja katru atsevišķu saini, ko nesa viņai garām.

Dienā šājās trokšņainajās ielās un divu dienu garais ceļš preču laivā nebija bijis viņai vieglais. Taču jauno Fu ceļojums nebija tik ļoti nogurdinājis kā māti. Viņam laiks aizskrēja tikpat ātri kā upes straujie viļņi. Mainīgās ainavas, daudzas svešās sejas, bailes no pastāvīgi draudošām briesmām sastapties ar laupītājiem saistīja viņa uzmanību un spraigu padarīja ziņkārību. Un kad beidzot acu priekšā pavērās varenie Hunkingas pilsētas vārti, zēnam šķita, ka nu piepildījušies viņa vispārdrošākie sapņi.

Pēkšņi kliedziens satrauca zēna uzmanību. Kāds nesējs cūkādas ceļa somu bij nolicis turpat līdzās stāvošam klaidonim tieši uz kailās kājas. Un tad divi vīri, dusmās nobāluši stāvēja viens otram pretī.

„Vai tev nav acu, tu zirgs?“ „Vai tu ceļa somu neredzi, suņa bērns?“ „Tā ir tava darīšana, kur tu savu nesamo liec, tu, kura senči jau kopš desmit paaudzēm še pa ielām staipās.“ „Un tavi — tie kopš desmit paaudzēm bēg no katra darba un katra strādnieka. Fu, tava vecmāte jau līdzinājās pērtiķim!“

Pretēji Hunkingas iedzīvotājiem, kas viņus abus tagad apstāja, nesējam bija bizes. Pretinieks ar vienu tvērienu jau bija ieķēries garajās matu pīnēs un turēja tās stingri savās rokas. Tak daļa no tām arī palika turpat, jo bizes bija neīstas. Tās tievām, tumšām aukliņam bija piesaistītas īstajiem matiem. Skatītāji ierēcās priekā. Bet nesējs niknumā pacēla savu nesamo stangu sitienam. Šajā acumirklī kāda negaidīta kustība pievērsa skatītāju uzmanību, un klaidonis izmantoja izdevību, lai pūlī nozustu.

Sarkani ar zeltu greznoti kāzu rati aizripoja garām. Aiz zīda aizkariem aizslēpta, līgava brauca uz savu jauno dzīvi. Ratiem garā rindā sekoja kuliji, lielos greznotos traukos nesdami putnus un citus gardumus, aizzīmogotās drēbju tīnes, mēbeles, visu, kas pieder līgavas pūram. Tikko pēdējais kulijs bija nozudis skatam, dusmīgais nesējs, kas pa to laiku jau bija sakārtojis savas matu pīnes, paņēma stangu un gāja pie darba, itkā nekas nebūtu noticis.

Vecā Fu-Be-Be atviegloti uzelpoja. Pēc laukų klusuma šos pilsētas uztraukumus bija grūti panest, bet dēla dēļ tas bija vajadzīgs.

Jaunais Fu domāja vienīgi par to, ka nu reizi viņš ir Hunkingā. Laukos viņš daudzkārt klausījās vecu vīru stāstos, kuŗu lielākais piedzīvojums bija reizi mūžā nokļūt pilsētā.

„Tur ir jūdzēm garas ielas un veikali no vienas vietas. Tur var visu nopirkt, un tik daudz, ka neviens cilvēks to nekad nevar nolietot.“ Tā bija stāstījis viesnīcnieks. „Un tikdaudz cilvēku, simtreiz desmit tūkstoši, tik daudz, ka tiem citam virs cita jādzīvo, lai tā visi pakļūtu zem jumta. Visi viņi strādā dažādus arodus, dažādus darbus, bet savus vaļas brīžus pavada skaistās tējnīcās un teātros.“ Še viesnīcnieks bija pārtraucis valodu, apkalpojis tikko ienākušu viesi un tad klausītājiem vēl piebildis: „Vai gan zemes arājam un viesnīcniekam kādreiz ir vaļas brīži? Pilsētniekiem, tiem, kā liekas, tomēr iet labi.“

Tiešām, Hunkinga, šī pilsēta, kas stāvēja augstu virs upes klinšainiem krastiem, bija šinī zemes rietumu daļā ievērojamākā pilsēta. Rietumos un ziemeļos pacēlās Himalaju un noslēpumainās Tibetas galotnes. Gadu simteņiem veci tirdzniecības ceļi veda uz

Pilsēta steigā un burzmā

dienvidiem — Indoķīnu, Burmu un Indiju. Uz austrumiem — gandrīz trīstūkstoši kilometrus tālu aizvirzījās pilsētas dzīvības nervs — Jang-Tse-Kiang, kur viņas tumšie, duļķainie ūdeņi sajaucās ar Klusā okeana zilajiem viļņiem.

Veclaicīgā pilsēta atvēra savus vārtus tirgotājiem, ļaudama ienākt un iziet neskaitāmām precēm, bet arvienu paturēdama sev savu tiesu. Bagāta bija pilsēta, un tomēr tik nabaga, tik nabaga, kāda vien var būt iedzīvotājiem pārpilna Ķīnas pilsēta.

Jaunā Fu sirds pukstēja strauji un dzirdami. Viņš, Fu, tikko 13 gadus vecs stāvēja še vienā no pilsētas ielām un raudzījās kulijos, kas visu veclaicīgo iedzīvi nesa istabā, kurā nu viņam ar māti būs jādzīvo.

Jaunais Fu zināja arī, ka viņa māte nebūt nebija iepriecināta. Nedēļām ilgi viņa bija raudājusi, nevarēdama pierast pie domām, ka jāatstāj tā zeme, uz kuras viņa visu savu līdzšinējo dzīvi pavadījusi. Taču kad viņas vīrs bija miris, tā nezināja, kur griezties pēc palīga un padoma. Arī tēvocis jau sen kopš gulēja zem velēnām. Pie citiem ģimenes locekļiem piemesties nebija iespējams. Šajos grūtajos laikos nebija viegli nevienam nopelnīt maizes kumosu. Un viņai, atraitnei, vienai pašai — nē, pie šīm domām viņai kļuva baigi.

Kad Fu-Be-Be vairs nezināja, ko iesākt, ciema vecākais viņai bija sācis stāstīt par kādu Hunkingas kaparkalēju, kas meklējot mācekli. Uz viņas lūgumu sākās sarakstīšanās un drīz vien piedāvājums bija klāt. Ar brīvu gribu Fu-Be-Be ne sevis, nedz sava dēla dēļ nebūtu izvēlējusies pilsētu, bet tie bija apstākļi, kas lika viņai izšķirties. Tikai daži dolari, kāzu tērps, sudraba matu adata un rokas sprādzes — viņas vienīgais īpašums līdzās nabadzīgajai istabas iekārtai — pasargāja viņu no galīga posta.

Sarkanais četrstūrainais galds, krēsli, kopā salocītās gultas segas un kurvis ar virtuves traukiem bija pēdējie, ko nesēji ienesa namā. Fu-Be-Be samaksāja kulijiem norunāto summu, ne mirkli neklausīdamās viņu kurnēšanā.

„Tas ir par maz. Nastas bija divkārt tik smagas, nekā mēs to iedomājāmies. Jūs visus mūsu šīsdienas spēkus esat paņēmusi. Dodat mums vēl otrreiz tik!"

„Otrreiz tik! Vai jūs mani turat par kādu mandarina atraitni? Jūs jau bijāt ar manu priekšlikumu mierā. Ja tas jums ir par maz, tad tā vairs nav mana lieta."

Viņa pamāja tiem ardievas un iegāja namā. Jaunais Fu tikai ar smagu sirdi šķīrās no šīs spraigās ielas apkārtnes. Taču pēkšņi viņa nospiestība pārvērtās priekā, redzot, ka viņu istaba atrodas pirmajā stāvā. Dziļāk gaitenī bija kāpnes, kas veda augšup. Kāpt pa kāpnēm, tās jau nebija lauku zēnam nekādas grūtības, bet nepātikama bija doma vienīgi par to, ka jādzīvo tur augšā, gaisā, virs citu cilvēku galvām. Un viņa mātei — tās kājām, kas nebija redzējušas augstākus šķērsļus kā vien savas istabas slieksni, kāpnes būtu nepārvarama grūtība.

Zēns apstājās istabas vidū un raudzījās visapkārt. Šīs vienīgās telpas sienas, kurā nu viņiem būs jādzīvo, bija izkrāsotas. Ciematā, kur Fu līdz šim bija dzīvojis, tikai krogum iekšpusē bija krāsotas sienas. Tas viss maksāja vairāk nekā kaila ķieģeļu siena. Un ārpuses apmešana un nobalsināšana jau bija turības zīme. Tai mājai, kurā jaunais Fu bija dzīvojis, gan bija šāds greznums, tak tas arī bija no vectēva laikiem, kad īsu brīdi apkārtnē iestājās miers un vienīgais lauksaimnieka nelaimes nesējs bija daba ar saviem negaisiem un postījumiem. Viņa tēvs bija tikpat cītīgi strādājis kā visi viņa cilts sentēvi, tak kur gan varēja labklājība augt un vairoties, ja karavīri visu jauno sēju izmīdīja, vai arī vienā pašā naktī, apmetušies ciematā, visa gada ražu paņēma un nolietoja. Putni un tēļi vienmēr pazuda, tiklīdz nāca karavīri. Un ja kas vēl kā izņēmums palika, to aiznesa laupītāji.

„Dievs, esi mums žēlīgs!" teica tēvs tādos brīžos savā dziļi izteiksmīgajā zemnieka runas veidā.

„Dievs, esi mums žēlīgs!" Un ciema iedzīvotāji par jaunu saņēma visus savus spēkus, par jaunu apstrādāja savu zemi. Fu, kas jau kopš sava sestā dzīvības gada bija gājis līdzi tēvam un strādājis, redzēja un novēroja jaunā, priecīgā vīra pārmaiņu. Tas, kuram nekas nebija par grūtu, kas arī dažkārt par grūtībām varēja pasmaidīt, nu lēnām vien kļuva par salīkušu, novecojušu vīru ar stingru skatu, cieši saslēgtām lūpām, kuras atvērās vienīgi rāšanai un pelšanai, vai arī tad, kad viņam vajadzēja klepot. Še Hunkingā nu mazākais nebija jārūpējas par tīrumiem.

Mātes balss pēkšņi izrāva Fu no atmiņu

Pilsēta klinšainos krastos

loka. „Vai tu nekā labāka nezini ko darīt, kā kvērnēt? Es patiesi nezinu, kas šinī nabadzīgajā telpā varētu būt tik ievērības cienīgs."

Zēns atraisīja kāda kurvja auklas. „Sienas taču te ir apmestas un krāsotas," viņš slavēja.

Māte savieba seju. „Jādomā gan, — kad jau mājas ceļ vienu uz otras, tad labs izskats vajadzīgs. Un kaut tur arī ieliktu nezin cik labas mēbeles, nekāda sevišķa dzīve tāpat nebūtu. Spraugu un plaisu sienās ir diezgan — kaimiņu ziņkārībai par prieku un mūsu ausīm par mocībām. Un kur tad tās daudzās alas! Lai Dievs sargā, ka mums še vesela žurku armija nebūs jābaro. Nabadzīgā gaisma! Un šī smaka!" Viņa aizgāja līdz sienai un pielika aci kādai mūra spraugai. „Nu, iedomājies tikai! Tur jau mājas saimnieks savas cūkas ievietojis."

Drīz istaba bija iekārtota un ēdiens sagatavots. Vasku svece deva gaismu. Lielas ēnas dejoja un locījās gar sienām, apņemdamas arī visas istabas lietas un traukus. Sarkani mirdzēja mazā priecīgā virtuves dieviņa seja, kura attēls pēc rūpīgas pārdomas savu īsto vietu atrada uz kamīna.

Jaunais Fu noguris piesēdās pie ēšanas. Rīsa trauciņu viņš turēja tuvu mutei un ar irbulīšiem tā saturu pielika pilnus vaigus. Tak kūpošā tēja drīz vien atmodināja zēna dzīves prieku. Apzinādamies ielas nemitīgo kustību, viņš pēkšņi piecēlās un dažos acumirkļos bija ārā.

Visi ielā bija nodarbināti ar vakariņu sagatavošanu. Ap nesēju stangām nu auklas

Viņš strādāja tikpat centīgi kā viņa tēvi un sentēvi

karajās gluži tukšas, ubagi lūdza līdzcietības dāvanas, nama mātes izdarīja vēl pēdējos iepirkumus, bērni rotaļājās un suņi rēja. Šaurā ieliņa bija cilvēku pārpildīta. Nesamo krēslu meistari, kas šai ieliņai bija savu vārdu devuši, aizvēra veikalus, ar gariem logu slēģiem aiztaisīja logus, lai savus veikalus pasargātu no ārpasaules. Mājas tēvi iesteidzās karsta ūdens būdiņās, lai tur apgādātu sev vajadzīgo daudzumu tējas. Šim nolūkam kurināt savu katlu, tas iznāca par dārgu. Tur vajadzēja divkāršus izdevumus — samaksāt par aukstu ūdeni un oglēm.

Ar dziļas ziņkāres pilnu skatu jaunais Fu vēroja šo steigu. Jā, tas bija tas, par ko jau laukos viņš bija dzirdējis stāstām. Rīt viņš pats būs māceklis pie Tanga kaparkalēja. Un savos brīvajos brīžos viņš varēs papriecāties un iegriezties tējnīcās un teātros. Šādā pilsētā taču nevarēja būt grūti nopelnīt vajadzīgo naudu. Līdzjūtīgi smaidīdams, jaunais Fu šajā brīdī atcerējās savus draugus laukos un viņu nabadzīgo dzīvi, kāda viņiem tur bija jādzīvo. Lielais vairums no viņiem jau tagad gulēja, tāpat gulēja arī viņu vecāki, kamēr še ļaudis vēl tikai vakara maltīti sagatavoja. Jā, šādu skatu viņiem nav. Vienīgi varžu kurkstēšana un suņu riešana traucē viņu nakts mieru.

„Lieliski," paklusu norūca viņš pats pie sevis, „cik es esmu laimīgs, ka esmu še!"

„Vai jūs tā domājat?" pēkšņi Fu uztvēra kādu balsi. Viņš sarāvās un ieraudzīja slaidu vecāku vīru, kas stāvēja viņam līdzās. Tas bija mācīts vīrs — to liecināja pirmais acu uzmetiens. Viņa apģērbs nebija pirmā labuma, taču viņa sejas izteiksmē bija tāds maigums, ka pat Fu šinī cilvēkā redzēja vīru, kam bija klasiska izglītība. Še nevajadzēja vairs vērot pat svešinieka sakrustotās rokas ar garu mazā pirkstiņa nagu, kas liecināja, ka šis cilvēks smago darbu nav strādājis. Īpatnēji smaidīdams, viņš lēni atkārtoja: „Vai jūs nopietni domājat, ka tā ir jūsu laime, ka esat še?"

Nosarkdams, kā kāds viņu noklausījies, Fu pēc paraš̆as trīs reizes paklanījās un tad mazliet stostīdamies atbildēja: „Augsti cienījamais kungs, es pirmo reizi esmu pilsētā un viņas brīnumi manām dumjajām acīm izliekas lieli."

Zinātnieks saprotoši pamāja ar galvu. „Jūs esat jauns un viegli apmierināms. Tā ir jūsu laime. Un ne tas, ka jūs esat še pilsētā. Tā tad jūs esat no laukiem?"

Jaunais Fu atkal paklanījās un atbildēja: „Nekas jums nav apslēpts, jūs augsti cienījamais." Lēnām zēns nomierinājās. Nekad vēl savā īsajā dzīvē viņš nebija runājis ar mācītiem vīriem. Ka tas notika še, bija atkal jauns pierādījums, kādas priekšrocības deva Hunkinga. Uzmanīgi viņš klausījās svešnieka vārdus:

„Vērtīga ir dzīve un darbs apstrādāt zemi un sauli redzēt. To jūs pilsētā nepiedzīvosit. Reti jums šeit saule spīdēs, kas tik veselīga maniem vecajiem kauliem. Sākumā jau jūs bez šaubām to nejūtīsit, Jūs esat stiprs.". Vecā vīra acis iemirdzējās: „Un labi, ka es jūs esmu sastapis."

Jaunais Fu, gluži pārsteigts, pirmā brīdī nopietni pamāja, bet, redzēdams vecā vīra vaibstus, viņš kļuva atkal dzīvāks un viņu

pārņēma vecās priecīgās izjūtas. Smaidīdams un pārgalvīgs viņš atbildēja: „Atkal jums taisnība, visu cienījamais sirmgalvis."

„Jā", vecais vīrs šo joku atbildēja tādā pašā tonī: „jo jūs nekad bez iepriekšēja brīdinājuma neesat aizdzinis no sava lauka tur iegājušu kaimiņa vērsi, nekad bez brīdinājuma neesat iegrūdis savu biedri ceļa lipīgos dubļos, nedz arī savai mātei lūdzis cukura gabaliņu, kamēr tie jums nav pagriezuši muguru."

Jaunais Fu mēģināja to apgalvot, bet tad sāka skaļi smieties, smējas arī citi. Beidzot vecais vīrs nopietni jautāja:

„Kā tevi sauc?"

„Es esmu no nabadzīgās Fu mājas un mans pilnais vārds ir Fuiu-Fah."

„Jūs un jūsu ģimene tagad dzīvosit šinī mājā?"

„Es un mana māte." Zēna seja pēkšņi kļuva drūma. „Man tēva vairs nav".

„Un nu jūs gādāsit par savu māti?"

Zēns lepni atbildēja: „Rīt es kļūšu māceklis pie Tanga, kaparkalēja. Es centīgi strādāšu un manai mātei nebūs jāpiedzīvo grūtas dienas. Es ticu, ka Tangs še pilsētā ir ievērojams vīrs. Varbūt viņa amats arī jums ir bijis noderīgs?"

„Meistara vārds man ir pazīstams. Viņa darbs ir labi iecienīts. Tā ir jūsu laime pie viņa mācīties amatu." Viņš mazliet palocījās un piemetināja: „Mans vārds ir Vangs un mans titulis, kāda es esmu cienīgs, zinātnieks. Es dzīvoju mājas augšējā stāvā. Kad jums kas ļauns atgadās, kā tas ar lauku zēniem bieži var pilsētā notikt, tad nāciet pie manis, gan jau tad kādu padomu atradīsim." Ar to arī vecais vīrs iegāja namā un pa kāpnēm devās lēniem soļiem uz augšu.

Iela pamazām bija nomierinājusies. Ļaudis sagājuši namos. Tikai pēkšņi negaidīts troksnis pārtrauca šo mieru. Četri livrejās tērpti kuliji uz pleciem nesa maigiem aizkariem klātu krēslu. „Ļaujat ceļu!" viņi sauca. „Ceļu bagātam svešniekam!" Tad dažus soļus no Fu pēkšņi atskanēja kādas sievietes balss: „Svešais velns, svešais velns!" Arī bērns, kas šai sievietei turējās pie labās rokas, kliedza līdzi: „Svešais velns, svešais velns!"

Fu pārskrēja auksti drebuļi. Neko tamlīdzīgu viņš nebija redzējis, nedz arī īsti labi saprata. Kamēr viņš izbrīnā raudzījās apkārt, kuliji jau bija krietni gabalā.

Mātes aicināts, Fu iegāja namā un rūpīgi noslēdza istabas durvis. „Kāds liels zinātnieks ārā runāja ar mani. Viņš dzīvo augšā, mūsu mājā. Un pirms brītiņa es redzēju kādu svešinieku nesam krēslā. Kāds viņš pats izskatījās, es tumsas dēļ nevarēju saredzēt."

Fu-Be-Be atvilka gultas aizkarus un nožāvājās. Tāpat gurdi viņa teica: „Mācīts vīrs ir bagātība katrai mājai. Kādēļ viņš ar tevi pūlējās runāt, nav saprotami. Bet novēro viņu un ņem viņu sev par priekšzīmi. Par svešniekiem, par tiem stāsta, ka viņi visi nesot nelaimi, ja ar tiem ielaižoties darīšanās. Ievēro, ka tava ziņkārība tevi neaizved postā. Taču tagad mums ir jāguļ. Rīt agri jāceļas, lai uzmeklētu tavu meistaru."

(Turpinājums sekos).

---

ai veicinātu lauksaimniecības žurnāla **Sētā un Druvā** izplatīšanu, arī mazpulku dalībnieki aicināti šai darbā. **Katram mazpulka dalībniekam, kas būs savācis 3 abonentus resp. iemaksājis Sētā un Druvā abonēšanai Ls 9.— un iesūtījis abonentu adreses, uz norādīto adresi piesūtīs vienu šī žurnāla brīveksemplāru.** Abonēšanas naudu var iemaksāt LLK Rakstu apgādā Jelgavā, pilī; Rīgā, Baznīcas ielā 4-a vai arī LLK pasta tekošā rēķinā 4564.

Vectēva ābele

R. KLEINBERGS-DADZIS

Pavasaris. Zied koki. Bet pāri visai radībai, kā līgava savā greznībā, ir vectēva ābele dārza vidū.

Vectēvam nav daudz ābeļu.. Un kam viņam arī daudz? No tā laika, kopš mājas atdevis dēlam, manam tēvam, viņš ar vecomāti klusi dzīvo savā istabiņā un viņa dzīves prasības nav lielas.

„Mans mūžs jau iet uz vakara pusi," viņš arvienu saka. „Kam man daudz? Viena govs, viens siventiņš un — viena ābele. Ar to man dzīvē pietiek."

Jā, vectēvs vairs nekrāja mantu, kuŗa dzīvē der tiem, kas ir kā jauni augoši koki, kas ar saviem zariem grib tālu sniegties debesīs. — Nē, viņa debesis bija tapušas jau šauras un ar katru nodzīvotu gadu, kad sniegs arvienu vairāk un vairāk iesniga tā matos, viņa prasības no dzīves tapa mazākas un mazākas.

Tāpat ar vecomāti. Viņas dzīves uzdevums tagad tik bija paraudzīt vectēvam

ēdienu, izslaukt vienīgo govi un pabarot sivēnu un — arī pa reizei — mani! Jo nekas man tā negaršoja kā viņas gatavotās vakariņas vai pusdienas, lai arī te nekā vairāk nebūtu, kā melna tauku putra vai sausi kartupeļi. Bet tās bija vecāsmātes gatavotas, kas mani ar savu laipnību kā saulīte sildīja, un varbūt tādēļ arī šie ēdieni bija tik garšīgi.

Bet nu atgriezīsimies pie vectēva ābeles ziedošajā dārzā pavasarī. Vēl labāki kavēties pie viņas rudenī, kad arī nelielie āboliši (pepiņi) saulē dārza rīta pusē tapuši tik sarkaniem vaigiem kā nerātņa puikas vaigi uz ledus . . .

Jā, no ziediem man, tādam zēnam bija maz labuma. Es gan priecājos, kā visi bērni, arī par to, bet atmiņā tomēr palicis vairāk rudens, kā gružiem piebērtā ābele ar iesarkaniem āboliem . . .

Un kas tad bija šo ābolu noņemšanas dienā, kad vectēvs domāja, ka tie nu būtu nost ņēmami— kas bija tas lielais varonis? — Es, protams, es! Es tad kāpu visaugstākajā zarā un gribēju izrīkot visus. Es tad jutos kā kaŗa vadonis pret citiem saviem apakšniekiem . . .

Jā, kurvji pildījās un tās bija laimīgas dienas tad . . .

Vectēvs ar nēšiem nesa ābolus uz klēti un krāva lielajā lādē, uz kuŗas vāka stāvēja stārķis sarkanām kājām.

Arī tādi paši putni bija priekšpusē un kāds gadu skaitlis 17 . . . — tālāk, gan neatminos. Tā tad šī nezināmā amatnieka taisītā lāde bija vairākus gadu simteņus veca un arī vairāku cilvēku mūžu . . .

Vai tas arī nevedināja vectēvu uz pārdomām par savu dzīves vakaru un cilvēku dzīves niecību, lai gan grūtsirdīgs viņš nebija nekad. Bet tomēr likās, kaut kas viņu nospieda, ko arī es jutu, kad lādē krāvām skaistos ābolus. Tad reizēm viņš smagi nopūtās.

Bet varbūt viņš pūta arī par to, ka es tos izēdīšu?

O, nē! Viņš man tos deva ar lielāko prieku!

Vēl pavasarī — martā, kad tēvam no daudzām ābelem jau sen vairs nebija neviena ābola, vectēvam, spaļos iepakoti, lādē tie vēl glabājās! Tā tad ābolu uzglabāšanā viņš bija liels meistars, sevišķi man par brīnumiem.

Un tad marta dienā gadījās tā: vectēvs cērt malku savā skaidienā, kas bija līdzās viņa klētiņai un kūtij. Noguris viņš atsēžas atpūst'es uz malkas kluča. Uzsmēķē...

Bet es jau viņam arvienu klātu kā piķis. Viņš nevar ne soļa paspert, kad es nebūtu klāt. Un kā gan ne! . . .

Uzsmēķējis, vectēvs saka: „Ko domā, vai tagad nederētu viens ābols?"

Es gan prasīt nedrīkstu, jo zinu, ka vectēvs dos tāpat, bet manas acis gail kā divas ogles tumsā.

Vectēvs to redz.

Tad abi ejam klētī, kas piekrauta dažādiem krāmiem līdz durvīm, un tad —tavu prieku! Vectēvs ceļ lādes smago vāku ar visu stārķi un sāk rušināties pa spaļiem, jo citādi jau āboli ziemā nebūtu izcietuši aukstā klētī, kur ziemelis velk reizēm cauri. Vectēvs ir gudrs. Viņš zina, kā rīkoties. Un arī apdomīgs. Vai citam martā vēl būtu āboli? Bet mums ar vectēvu ir. Es saku: mums, jo arī sevi es uzskatu pie viņa piederīgu. Man liekas, ka bez manis nebūtu ne vectēva dzīves prieka, ne lādē ābolu. —

Jā, vectēvs ceļ lādes vāku un, pameklējies pa spaļiem, iedod man pašu skaistāko ābolu. Nu — tik skaistu, ka negribas ne kost tajā. Žēl.

„Ed, ko tu grozi rokās!" saka vectēvs. „Vai negaršo?"

Un tas man liekas kā apvainojums. Mani zobi tūlīt iecērtas ābolā, ka sula vien lec!

Tā es ēdu ar veseligiem zobiem un vectēvs skatās manī un viņa acis dzirkst. Mums abiem ir tik lab', labi . . .

Jaunībai

VIKTORS EGLĪTIS

Vai mūsu dvēseles un sirdis nav kā dārzs,
Kas aizaugt nezālēm draud katru brīdi?
Un nezāles šīs — kaisles, kuŗu kārs
Ir cilvēks: slinkums, baudas, naids un strīdi.

Kaut vienu nedēļu ļauj kuplot tām..
Un cilvēka vairs sevī nepazīsi;
Kā dārzs pilns balandām un usnēm, vārpatām,
Kur sēto stādiņu vairs nesadzīsi.

Tie vārīgi kaut kur vēl kniešot dīgs,
Aiz leknām nezāļlapām stīdzēdami,
Lūk — mīla, krietnums, gods, darbs apdomīgs,
Pēkšņs dusmu dadzis aizaugs tos kā lami.

Tumšs liktenis par dārzu spārnus pleš
Kā mūŗa nams vai minims nepārejošs,
Līdz panīkst viss, kas saulē sēts, tik svešs,
Ka tu ne cilvēks vairs, bet kustons rejošs.

Tad pēdējs brīdis mīlai sirdī plaukt,
Kā saulei apdomam un klusam darbam,
Un ravēt nezāles, ļaut sēklām augt,
Pret kārībām būt vīrišķīgi skarbam!

No pūlēm mugura tev līka būs,
Un smagi locekļi pēc saules gultā kritīs,
Bet visi kultūraugi elpu gūs,
Jo nezālēm nu briesmu stunda sitīs.

Un ja vien izturības nepietrūks
Tev visu vasaru tā kopt šo darbu,
Ai Dievs, kas vagās skaistu augļu tūks,
Kas ķirbju, tomātu, pat vīna vārsu!

Miers, laime sirdī, pašapziņa, prieks,
Vēl tikai jāizmanto augļu guvums;
Nevienā sanāksmē vairs ne'si lieks,
Ar pašu dievuību tev radies tuvums.

Pelašķi, tītarzāle, mērzāle

Achillea Millefolium L.

R. JĀKOBSONS

Ilggadīgs savvaļas lakstaugs, ļoti bieži sastopams laukmalās, grāvmalās, pļavās.

Stublājs līdz 75 cm augsts. Sakne guloša, iebrūna, no kuŗas izaug lapu rozete un vēlāk stublāji ar ziediem. Rozetes lapas dīvkārt plūksnotas no 15 līdz 30 cm gaŗas un 2—5 cm platas, ar kātiņiem, to apakšpuse pelēki zaļa, bet virspuse tumši zaļa. Stublājs stāvs, gluds, apaļš, augšējā daļā zarots, apaudzis lapām, lapas pretējas. Stublāju lapas divkārt plūksnotas, šķeltas — to forma lancetiska vai līneāla. Augšējās stublāja lapas sēdošas, apakšējās ar kātiņiem. Lapu apakšpuses pārklātas ar mīkstiem matiņiem un saskatāmi iedobti eļļas dziedzerīši. Stublāja galos sakopoti ziedu čemuri. Ziedi iepelēki-balti vai rozā ar īpatnēju smaržu. Ziedēšanas laiks no jūnija līdz septembrim.

Ārstniecības nolūkiem ievāc:

1. Pelašķu ziedus. Flores Millefolii.

Ziedi ievācami auga ziedēšanas sākumā, pie kam jāievāc tikai ziedi bez čemura kātiņiem. Lietderīgāki ziedus ievākt ar visiem čemuru kātiem, izžāvēt un izrīvēt caur 5 m/m rupju sietu tādā veidā caur sietu izbirst ziedu galviņas, bet uz sieta paliek čemuru kāti. Ziediem jābūt gaišiem, bez kātiem, arōmatiskiem. Ziedus pārsūta kastēs vai maisos. Iežūst 1 : 3.

Cena par kg Ls 0,70—0,80.

2. Pelašķu lapas. Folia Millefolii resp. Herba Millefolii in folii.

Pelašķu lapas ievācamas pirms ziedēšanas no lapu rozetēm un ziedēšanas laikā no stublāju kātiem. Lapiņas nedrīkst lasīt kopā ar stublāju kātiem un ziediem. Pelašķu lapas žāvē ēnā. Pārsūta maisos.

Cena par kg Ls 0,90—1,—.

3. Pelašķu laksti ar ziediem. Herba Millefolii cum floribus.

Jāievāc visas auga virszemes daļas (stublājs, lapas, ziedu pumpuri) pirms auga uzziedēšanas. Pēc ievākšanas lakstus žāvē ēnā. Izžāvētos lakstus pārsūta maisos.

Cena par kg Ls 0,60—0,70.

Ceļmalītes.

Ārstniecības nolūkiem ievāc lapas no liellapainām un smaillapainām ceļmalītēm.

Liellapainās ceļmalītes, ceļmallapas. Plantago major L.

Auga gaŗums no 5—30 cm. Lielās ceļmalītes ļoti bieži sastopam gar ceļmalām, pļavās. Platās vai eliptiski olveidīgās gaŗkātu lapas sakopotas rozetē.

Vēlāk no lapu rozetes izaug vairāki ziedu stublāji, to kāti kaili, reti spilvoti. Stublāju kāts tikpat gaŗš vai nedaudz ga-

Smaillapainā ceļmalīte (Plantago lanceolata)

Liellapainā ceļmalīte (Plantago major)

Vidējā ceļmalīte (Plantago media)

Pelašķis (ziedi ar lapu) (Achillea Millefolium)

ŗāks kā lapas. Ziedi sakopoti cilindriskās, gaŗās vārpās. Vainaglapas iebrūnas, putekšņtrauki balti. Ziedēšanas laiks: jūnijs, jūlijs un augusts. Sēklas sīkas, katrā tvertnē no 4—8 sēklu. Augu ziedēšanas sākumā — jūnijā un jūlijā — ievāc: liellapaino ceļmalīšu lapas — Herba Plantaginis major. Lapas ievācamas bez gaŗiem lapu kātiem. Jāizvairās ievākt lapas no tiem augiem, kuŗi aug tieši uz ceļa vai ceļmalās, tās ir apputējušas un netīras. Pēc ievākšanas lapas žāvē ēnā. Izžuvušām lapām jābūt zaļganā krāsā, bet ne brūnā. Lapas pārsūta maisos.

Cena par kg Ls 0,70—0,80.

Smaillapainās ceļmalītes. Plantago lanceolata L.

Augs bieži sastopams norās, gar ceļmalām, pļavās. Zemes stumbrs ilggadīgs, no sākuma izaug lapu rozetes, vēlāk ziedu stublāji. Stublājs rievains no 15—20 cm augsts. Lancetiskās lapas ar 3—5 nerviem, sakopotas rozetē. Lapas 3 cm platas un 6—25 cm gaŗas. Lancetisko lapu gali smaili un lapa pakāpeniski pāriet kātā, lapu malas veselas vai zāģzobotas, ziedu stublāja galā sakopoti ziedi — cieši iegareni-olveidīgā vārpā (apm. līdz 2 cm gaŗa), vārpiņas iebrūnā krāsā. Putekļtrauciņi bāli dzeltenā krāsā. Ziedēšanas laiks no maija līdz septembrim. Ziedēšanas laikā ievāc smaillapaino ceļmalīšu lapas (lakstus), Herba Polantag. lanceolat.

Pēc ievākšanas lapas žāvē ēnā.

Pārsūta maisos.

Cena par kg Ls 1,——1,10.

Līdzīgi divām iepriekšējām ceļmalītēm sastopama vidējā ceļmalīte Plantago mędia L., to ārstniecībā nelieto un tādēļ pie lapu ievākšanas jābūt uzmanīgiem. Vidējai ceļmalitei — lapas eliptiskas ar 7—9 nerviem. Lapu malas vāji zobotas. Vārpu kāts vairākkārt pārsniedz lapu gaŗumu. Vārpa cieša, iegareni cilindriska. Putekšņu trauki lillā, zied no maija līdz jūlijam.

Pašreiz jāievāc:

Māllēpeņu lapas — Folia Farfarea. Cena par kg. Ls 0,70—0,80.

Puplakšu lapas — Folia Trifolii fibr. — Ls 0,60—0,75.

Ancīšu laksti — Herba Agrimoniae — Ls 1,10—1,20.

Augstiņu laksti — Herba Centaurii min. Ls 1,80—2,00

Trūkumu zāles laksti — Herba Herniariae— Ls 1,20—1,30.

Vecvīra bārdiņa — Herba Serpylli — Ls 0,80—0,90.

Saldūdens sūkļi — Spongi fluviatilis — Ls 5,50—6,—.

Melnie rudzu graudi — Secale cornutum — Ls 6,50—7,00.

Ievāktās drogas piesūtāmas T. l. m. apt. ārstn. augu uzņ., Mārstaļu ielā 7, Rīgā.

Leja burka

Konservu izstāde

I. ZAULS

Augļus un dārzājus konservējam, lai arī ziemā uzturs būtu vispusīgs un veselīgs. Jāievēro, ka:

1) konservē tikai tos augļus un dārzājus, kas svaigi nav uzglabājami.

2) jāizvēlas tādi konservēšanas lidzekļi, kas nav kaitīgi veselībai un kas vismazāk iespaido konservējamā materiāla vērtīgās daļas (piem., kas neiznīcina vitāmīnus, neizskalo un nepārveido minerālvielas),

3) jāizmanto lietderīgi konservu trauki,

4) jārūpējas par labām konservu uzglabāšanas telpām.

Dažādas skābes un citas ķīmikālijas gan sekmīgi iznīcina augļiem kaitīgās bakterijas, bet ir kaitīgas veselībai. Tādēļ sevišķi jaunatne nedrīkst lietot etiķkonservus u. t. l. Augstas temperātūras un lielas cukura devas iznīcina vitāmīnus un pārveido minerālvielas organismam neuzņemamā veidā.

Labākie konservēšanas paņēmieni ir: 1) svaiga produkta noslēgšana no gaisa (rabarberi un ērkšķogas aukstā ūdenī, sašķaidītas un ar cukuru sajauktas ogas, ievietotas izturīgos podos un pārlietas ar taukiem), 2) kaltēšana (ābolu, sēņu, cukurzirnīšu, mazo pupiņu pākšķu u. t. l.) 3) skābēšana (gurķu, tomātu, kāpostu, skābo ogu, ābolu, un 4) sterilizēšana pie zemākām temperātūrām (ogu sulas, augļu biezeņi u. t. l.).

Ļoti svarīgi ir izvēlēties katram konservam pareizos traukus. Tiem jābūt iespējami lētiem, izturīgiem un tādiem, kuŗos var telpu labi izmantot. Bez tam, ja konservus gribam rādīt arī citiem un gūt labāku atzinību, tad traukiem un konservu iekārtojumam jābūt sevišķi glītam. Tā kā mazpulki diezgan daudz piedalās dažādās rajonu un apgabalu izstādēs, tad visām meitenēm konservējot jāpieturas pie kopējiem galveniem noteikumiem trauku izvēlē un konservu iesaiņojumā.

Piemērotākie trauki.

1) Essencēm, sulām, špinātu, skābeņu tomātu un melleņu biezeņiem — ¼ l un ½ l degvīna pudeles,

2) zirnīšiem, pupiņām, rabarberiem, ērkšķogām vienādas formas ½ l vai 1 l augļu sulu pudeles,

3) ābolu un citu augļu nesaldinātām masām, ogu un augļu kompotiem un vidēji sasmalcinātiem puķu kāpostiem — piena, Leja*) un Iko pudeles,

4) nesadalītiem augļiem (mazi āboli, bumbieŗi, plūmes), pildītām saknēm (tomāti, turku pipari), lielākos gabalos sada-

*) Leja pudeles un burkas ir ar stikla aizbāžņiem un gumijas noslēgumu. Tās var pasūtīt Rīgā, Lāčplēša ielā 99, Birzuļa stiklrūpniecībā. Pudeles maksā 1 l tilp. ar visu metalla turētāju Ls 0,55. Metalla turētāju apliek pa karsēšanas laiku, kad konservs atdzisis, tas jāņem nost.

Konservu zīmīte

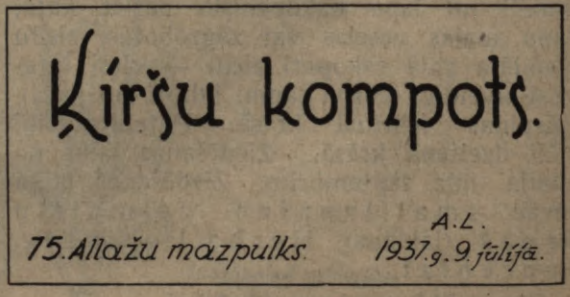

Lejas pudele sagatavota karsēšanai un pēc karsēšanas

lītiem puķu kāpostiem, sparģeļiem, veselām pupiņu pākstīm un dažādām gaļām (putnu, medījumu u. c.) — Leja sterilizācijas burkas,

5) želejām,**) ievārījumiem, svaigo ogu— cukura maisījumiem, mīkstām marmelādēm, skābētiem konserviem — vaļējās stikļa burkas,

6) žāvētai marmelādei, pastillēm — ar pergamentu izklātas koka kastītes,

7) žāvētiem dārzājiem, sēnēm, augļiem, tējām un ābolu sieriem — cellofāna maisiņi.

Atsevišķie konservu veidi jāsaliek vienāda tilpuma traukos, tas rada labāku iespaidu.

**) Želejas pilda tikai ¼ l tilpuma burciņās, tad tās ātrāk atdzīst un labāk sarec. Bez tam, iesākot mazās burciņas, tās ātri izlietojas un želeja nedabū atsuloties.

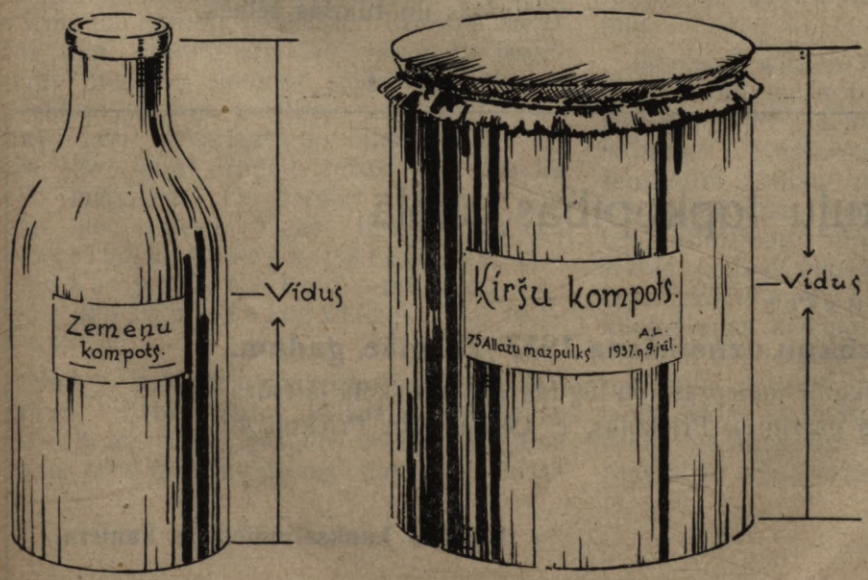

Konservu zīmītes atrodas zem pudeles vidus līnijas un sakrīt ar burkas vidus līniju

Trauku noslēgšana.

Degvīna, ķulu un piena pudeles noslēdz ar labiem, blīviem, jauniem aizbāžņiem, kuŗus pirms lietošanas drusku pavāra. Kad konservs ir auksts, tad aizbāznis jānosloga vēl ar kādu blīvu masu, kas nenelaiž gaisu cauri. Ieteicamākās masas ir uz pusi sajauktš parafīna un lakas kausējums, vai speciālas pudeļu noslēgšanas kapseles. Lietojot pirmo, mazā katliņā uz lēnas uguns izkausē laku ar parafīnu. Ar mentiti šķidrumu rūpīgi izjauc. Tad iemērc gluži stāvus pudeles kakliņu apm. 1½ - 2 cm dziļi. Tūlīt pudeli izņem atkal ārā un ar tējkaroti uzlej mazliet šķidruma vēl pašam aizbāznim. Kad kakliņš apkaltis, pudeli iemērc vēl otru reizi. Kapseles var pasūtīt Rīgā, Ganību dambī 31, A/S Argenta. Tās izgatavo trijos lielumus — viņa, ½ l un ¼ l degvīna pudelēm. Lielākās maksā 500 gab. Ls 7,—, vidējās Ls 6,— un mazās Ls 5,—. Lietošanas pamācība ir pie iesaiņojuma. Leja pudelēm un burkām ir speciāli stikla aizbāžņi un gumijas noslēdzēji. Vaļējās burkas jānosien ar cellofānu un tievām aukliņām. Cellofānu nogriež tik lielā kvadrātā, lai tas, burku apsienot, zem aukliņas paliktu vēl 1 cm platumā. Tad maliņas ar grieztnēm nolīdzina, lai cellofāna platums būtu visur vienāds. Marmelādes un pastiļļu kastītes pārklāj ar cellofānu un malas ieloka iekšpusē starp pergamentu un koku.

Konservu apzīmēšana.

Katram konservu traukam jāuzraksta, kas tanī ir, jo pēc ārējā izskata daudzi konservi ir ļoti līdzīgi. Bez tam ir jāatzīmē arī konservēšanas gads un datums, lai vēlāk zinātu, kuŗi ir pa priekšu jālieto. Sūtot konservus uz izstādēm, katrā ziņā ir jāpieraksta arī mazpulka nummurs un pilns nosaukums. Visi dati sakopojami uz glītas, noteikta lieluma zīmītes, kuŗu uzlīmē attiecīgam konserva traukam. Zīmītes vidū ir konserva nosaukums, apakšā pa kreisi mazpulka nosaukums, pa labi datums un īpašnieces pirmie burti. Zīmīšu lielumi ir trejādi: ¼ l tilpuma traukiem 3 cm platas un 6 cm garas, no ½—1½ l tilpuma 4 cm platas un 8 cm garas, no 2 l un lielāka tilpuma traukiem 5 cm platas un 10 cm garas. Zīmītēm uz traukiem ir sava noteikta vieta: pudelēm zīmītes liek tieši zem vidus līnijas, bet burku vidus-līnijai jāsakrīt ar zīmītes vidus līniju.

Sūtot konservus uz izstādēm, jāizvēlas tādi, kuŗus kratīšana vismazāk bojā un kas nevar izlīt. Iepakajot kastēs, katrs trauks vispirms jāietin atsevišķi papirī. Tas pasargā trauka noslēgumu un zīmīti. Starp traukiem jāliek pietiekoši daudz saiņojamā materiāla, un katras kastes virspusē jāuzliek saraksts par to, kas un cik daudz tur ir iekšā.

Mājās visi konservi jāuzglabā vēsās, labi vēdinātās un tumšās telpās.

LLK Priekuļu lopkopības skolā

sākusies

audzēkņu uzņemšana 1937/38. māc. gadam.

Noteikumi jāpieprasa un lūgumi uzņemt skolā jāiesūta skolas pārzinim, Priekuļos, c. Cēsīm, tālr. Priekuļi 4.

Latvijas Lauksaimniecības kamera.

Mazpulkiem jāiekārto rudzu sēklas kodināšanas mēģinājumi

Prof. Dr. M. EGLĪTIS

Kā izskatās kodinātas un nekodinātas sēklas lauciņi

Daudziem mazpulku dalībniekiem ar lauku mēģinājumiem jau bijusi izdevība pārliecināties par lielajiem panākumiem, ko dod vasarāju sēklas kodināšana. Daudz svarīgāka ir rudzu sēklas kodināšana, kas vērsta pret sniega pelējumu, rudzu neražu galveno cēloni.

Sniega pelējumu ierosina Fusarium sēnītes. Jau vasarā tās inficē rudzu graudus. Izsējot inficētu sēklu, rudenī laba daļa asnu augsnā sapūst, vai attīstās kropli un vāji asni, (sk. 1. attēlu) kas drīzumā iet bojā. Visstiprāk sniega pelējums tomēr parādās pavasarī, kad, sniega segai kūstot, rudzu zelmeni ļedz rožains sēņotnes plīvurs. (Sk. 2. attēlu). Rudzi nav pasargāti no saslimšanas arī cerošanas laikā. Inficējas stiebru apakšējās daļas un saknes un labība sakrīt veldrē. Visbeidzot notiek vārpu un graudu infekcija. Sēņotne ieviešas tikai grauda apvalkā, tāpēc to iespējams nonāvēt, kodinot sēklu ķīmiskos līdzekļos. Sniega pelējums un rudzu ražas nav tieši atkarīgas no ziemas aukstuma, jo labas rudzu ražas ievāktas kā pēc mērenām, tā bargām ziemām, bet gan no sniega segas ilguma. Vispostīgāk sniega pelējums parādās gados, kad sniega segas kušana ieilgst aprīļa mēnesī.

Sniega pelējuma nodarītie zaudējumi ļoti prāvi. Labos gados lauksaimnieks ievāc 10—15 kv rudzu graudu, sniega pelējuma gados tikai 6—7 kv no ha. Caurmērā sniega pelējums mums iznīcina vienu ceturtdaļu iespējamās rudzu ražas.

Sniega pelējuma postījumi visos valsts apgabalos nav vienlīdzīgi. Visļaunāk sniega pelējums parādās Latgalē un Vidzemē. Tomēr arī Zemgale un Kurzeme nav pasargātas no šī posta. Vismazāk rudzi cieš Liepājas apriņķī, jo piejūras joslā sniega segas ļoti īslaicīgas. Tāpēc rudzu ražas Liepājas apriņķī padotas vismazākām svārstībām.

Ar ilggadīgiem lauku mēģinājumiem noteikti pierādīts, ka sēklas kodināšana stipri ierobežo sniega pelējumu. Sēklas kodināšanas labie panākumi redzami 3. un 4. attēlā. Rudzu sēklas kodināšanai visizdevīgāk lietot Ceresānu-sauskodni, jo līdz šim izdarītos lauku mēģinājumos sauskodne devusi vislielākos ražas pieaugumus.

Ieteicams visiem mazpulku dalībniekiem, kuriem rūp mūsu lauku ražas, šinī rudenī iekārtot rudzu sēklas kodināšanas mēģinājumus. Kodināšanas līdzekli, Ceresānu-sauskodni, lauku mēģinājumiem vajadzīgos daudzumos, mazpulku vadība izsniegs bez atlīdzības, tāpat piesūtīs pamācību sēklas kodināšanai un izmēģinājumu lauciņu iekārtošanai. Iekārtojot rudzu sēklas kodināšanas mēģinājumus, mazpulku dalībniekiem būs iespēja pārliecināties par sniega pelējuma apkarošanas iespēju, tie pārliecinās sēklas kodināšanas nepieciešamībā arī savus vecākus un kaimiņus un veiks svarīgu augu aizsardzības propagandas darbu.

Mazpulku organizācijas līdzdotais kapitāls

K. EŅĢELIS, 57. Durbes mazp. līdumnieks

Jau kā mazs zēns es mīlēju rušināties savā, tēva ierādītā, dārza stūrītī. Jau toreiz man nebija lielāka prieka kā cerību pilnam kaisīt sēklu zemē. Vasarā bieži pie šīm savām dobītēm pavadīju laika lielāko daļu. Tā tas turpinājās arī tad, kad sāku iet skolā, un tas pat pamazām palielinājās. Kad biju jau pamatskolas 5. klasē, pēkšņi man radās doma iestāties mazpulkā, kāds Durbē nesen bija nodibinājies.

Tagad pēc pieciem darba gadiem gribas apskatīt to, ko šinī mazpulka darbā esmu guvis.

Pirmā vietā, man šķiet, stāv iegūtās idejas. No šīm idejām galvenā ir tā, ka mazpulks manī nostiprinājis mazā zēna mīlestību rušināties savā dārza stūrītī. No šīs rušināšanas ir izaugusi zemes darba mīlestība. No šīs atkal tālāk manī augusi dzimtās zemes mīlestība; šī mīlestība mani ir izaudzinājusi par lauku dzīves un lauku sētas mīļotāju. Ja es tagad mācos pilsētas skolā, tad tikai tāpēc, lai pēc tam, kad būšu ieguvis pietiekošu daudzumu zināšanu, ar tām celtu sava tēva sētu, — kādreiz varbūt manējo augstāk un tikai augstāk.

Mazpulks, bez šaubām, atstājis savas pēdas arī manā raksturā. Še pirmais ir tas, ka mazpulks manī nostiprinājis ticību un paļāvību saviem spēkiem. Es skaidri atminu, ka pēc iestāšanās mazpulkā es diezgan bieži domāju un beidzot pat manī bija apņemšanās kļūt mazpulka diženam, un aiz šī mana nodoma jau iznira doma par mazpulku līdumnieku. Un tad pēc četriem gadiem, pirmajos latviešu zemnieku pļaujas svētkos šis mans nodoms bija piepildījies. Šī diena ir viena no vislaimīgākām manā līdzšinējā dzīvē. Ne tāpēc šī diena kļuva tāda, ka būtu piepildīts kāds mans godkārības mērs, bet gan tādēļ, ka šī diena manī lielā mērā ir nostiprinājusi ticību nākotnes nodomiem. Šo es uzskatu par ļoti lielu ieguvumu savā mazpulku darbā.

Šajos piecos gados mazpulkā esmu ieguvis arī daudz zināšanu. Vispirms mazpulks man ir sniedzis pirmās zinības sabiedriskā darbā. Mazpulks man ir palīdzējis pareizi vērtēt sabiedrisko dzīvi. Strādādams trīs gadus par mazpulka priekšnieku, esmu mācījies daudz tāda, kas man vēlāk varēs noderēt manā tālākā sabiedriskā darbā, vienalga, vai tas nu būtu lauksaimnieku vai citā kādā biedrībā. Tie pamati, ko man mazpulks šinī vietā ir devis, allaž paliks stipri un nesagraujami.

Mazpulks man ir mācījis sadarbību ar biedriem un solidaritāti pret tiem, mācījis paklausīt, kam liela nozīme saskaņā ar mūsu valsts jauno ideoloģiju.

Mazpulku darbs man ir devis arī daudz zināšanu praktiskā lauku darbā. Mazpulku darbs man ir licis interesēties par lauksaimniecības literatūru un tur iegūtos norādījumus izlietot praksē. Neveiksmes daudzreiz man ir likušas meklēt to cēloņus, kas ir paplašinājis man skatu lauksaimniecībā. Mazpulks šinī dzīves nozarē man tiešām bijis liela skola.

Mazpulks ar savām sacensībām mani mācījis ne tikai uzvarēt, bet mācījis nezaudēt dūšu arī tad, kad jāzaudē cīņa. Bez šīm vērtībām, kuŗas nav ar mēru mērojamas un aprēķināmas, ir arī tādas, kuŗas tomēr var latos reķināt. Tās ir mazpulku darbā iegūtās materiālās vērtības, kas pēc ātra aprēķina sniedzas krietni pāri 500 ls, kas jau ir zināms kapitāls.

Ne aiz lielības, bet tikai aiz pateicības mazpulku organizācijai man tiešām gribas apliecināt, ka mazpulks man ir devis daudz, daudz nezūdoša garīga kapitāla. Šis kapitāls vienmēr būs ķīla, kas mani saistīs pie mazpulku organizācijas un viņu centieniem, pārejot no šīs organizācijas aktīvo dalībnieku rindām tās veicinātājos.

Jaunajiem putnu draugiem

J. PĒTERSONS, L. O. C. līdzstrādnieks

Pēdējā laikā novērojama ļoti iepriecinoša parādība, proti, jaunatne, *it sevišķi mazpulku dalībnieki*, sāk interesēties par dzimtenes dabu. Arī Latvijas ornitoloģiskā centrālē ienākuši lielā skaitā dažādi jauno putnu draugu un novērotāju lūgumi un jautājumi. Vieni lūdz putnu gredzenus, otri paskaidrojumus par putnu novērošanu, ornitoloģisko literātūru etc.

L. O. C. dibinātājs (1925. g.) un vadītājs ir Dr. N. Transehe. Uz ikkatra L. O. C. gredzena ir uzraksts: „Rīga, Ornithol. Centr." un numurs. Līdz šim apgredzenoti vairāk kā 45.000 dažādu putnu. Ziņu par atrastiem apgredzenotiem putniem jau ienācis pāri tūkstotim. Tie atrasti gan Latvijā, gan ārzemēs (Eiropā, Āfrikā un Āzijā). Saprotams, rezultātu skaits krietni pieaugtu, ja daudzi vai nu aiz nezināšanas, vai nolaidības gredzenus neaizmestu vis prom, bet ziņotu par savu atradumu L. O. C. ,uzdodot laiku un vietu un pēc iespējas klātpieliekot pašu gredzenu kā pierādījumu. Tas pats darāms ar ārzemju gredzeniem. Ļoti vēlams, lai lasītāji paskaidrotu savu paziņu aprindās putnu gredzenošanas nozīmi, sevišķi uzsverot vajadzību ziņot par katru apgredzenoto putnu. Par gredzenotiem mājbaložiem gan nav jāziņo.

Sakarā ar daudzu interesentu lūgumiem uzņemt tos par līdzstrādniekiem (gredzenotājiem) jāpaskaidro, ka gredzenus izsniedz personām *ne jaunākām par 17 gadiem*.

Lai tas tomēr neatbaida jaunos novērotājus, bet pamudina līdz gadu normas sasniegšanai vēl labāki un pilnīgāki iepazīties ar dzimtenes putniem. Ja šī interese nav tikai īslaicīga aizraušanās, tad tā netik vien paliks, bet augs. Tad arī nebūs gadījumu, kad viens, otrs apgredzenotais putns būs nepazīstams. Jāpiezīmē, ka jālieto vispār pieņemtie pareizie putnu nosaukumi, izvairoties no apvidus vārdiem, jo tie rada dažkārt neskaidrības. Apvidus vārdi pierakstāmi klāt iekavās.

Mūsu putnu dzīves izpētīšanai nepieciešami novērojumi par viņu atgriešanos, caurceļošanu, ziemas viesiem, retumiem u. t. t. Arī šādas ziņas L. O. C. gaida no lasītājiem.

Nekad nedrīkst aizmirst putnu aizsardzību. Vienmēr jārūpējas, lai neapzinīgie jaunieši nemocītu putnus, un nepostītu ligzdas. Jāgādā arī par piemērotām perēšanas vietām, ierīkojot būrīšus, atstājot dārzu nomaļākos stūros biezākus krūmājus u. t. t. Ziemā arī putni jābaro.

Interesentiem Latvijas ornitoloģiskā centrāle labprāt sniegs paskaidrojumus. Vēstules adresēt: *Latvijas ornitoloģiskai centrālei, Rīgā, Antonijas ielā 7-3*.

Arī literātūrā par putniem var atrast daudz interesantu aprakstu, ar kuŗiem der katram iepazīties.

Jaunākais un plašākais darbs ir 1936. g. Mežu departamenta izdevumā iznākušā N. Transehes un Dr. R. Sināta grāmata „Latvijas putni". Šī lieliskā grāmata (Kult. fonda godalgota) ar gandrīz visu Latvijas putnu krāsainiem attēliem (ap 250) un 7 vienkrāsainām tabulām ir nepieciešama katram nopietnākam novērotājam. Maksā Ls 9,— (brošēta Ls 8,—). Saprotams, vienam vai otram lasītājam, materiālo apstākļu dēļ, nebūs iespējams to nopirkt, bet tādā gadījumā gan mazpulka bibilotēka varētu iegādāt šo derīgo un samērā lēto grāmatu. Bez tam ieteicamas grāmatas ir J. Delles „Dzimtenes putni" (Ls 1,—) un K. Griguļa „Dzimtenes putnu valstībā," 2 burtnīcas (á Ls 0,50). Abi izdevumi tikai burtnīcu apmērā, tomēr iesācējiem sniedz ļoti derīgus aizrādījumus.

Atraitnītes

Audzēsim atraitnītes

T. BERGS, 679. Kronvalda mazpulkā

Taisni pavasarī, kad mēs priecājamies par katru ziediņu, mūsu dārziņos ir ļoti maz ziedu. Izaudzējot šogad atraitnīšu stādus, nākošo pavasari jau, sākot ar aprīli tās mūs iepriecinās ar neskaitāmiem ziediem. Mazpulku dalībnieki maz audzē šīs skaistās puķes, jo pērkot stādiņi iznāk dārgi. Bet stādiņi nemaz nav jāpērk, tos viegli izaudzēt pašiem.

Atraitnītes nav ieteicams sēt pārāk agri. Esmu novērojis, ka vislabāk pārziemo jūlija vidū sētās. Atraitnītes sēju no vējiem un pusdienas saules pasargātā vietā. Pirms sēšanas zemi uzirdināju un iztīrīju no nezālēm. Labākas apkopšanas dēļ sēju rindās. Rindu no rindas sēju tik tālu, lai atstarpēs varētu ērti ar kapli piekļūt, jo tās vienmēr jāuzirdina un jāiztīra nezāles. Pirms sēšanas ar kapli izdzinu vadziņu, kuŗu dūšīgi salēju. Pagaidījis, kamēr ūdens iesūcas, iesēju atraitnītes. Pēc tam ar kapli viegli piespiedu un apbēru ar smalki saberztu zemi apm. 2 sēklu biezumā. Visā dīgšanas un arī turpmākā augšanas laikā gādāju par pietiekošu mitrumu, kā arī iznīcināju dīgstošās nezāles. Augusta beigās, līdz ko stādiņi bija paaugušies, tos pārstādīju. Rindu no rindas rīkoju 15 cm attālumā. Stādiņus stādīju pamīšus arī 15 cm attālumā.

Pagājušo rudeni salīdzinājuma dēļ daļu stādiņu nepārstādīju un tie saauga biezi jo biezi. Tie, kas bija pārstādīti, labi pārziemoja, bet nepārstādītie gandrīz visi iznīka. Lielāko daļu no pārstādītām atraitnītēm viegli nosedzu, pirms sala iestāšanās, ar skujām. Daļu no atraitnītēm ar nolūku neapsedzu. Janvāŗa mēnesī uznāca spējš atkusnis, un neapsegtās atraitnītes uzziedēja. Es par viņu ziediņiem ļoti priecājos, bet šie prieki bija īsi. Pavasarī tās vairs neatdzīvojās. Bet tās atraitnītes, kuŗas biju rudenī pārstādījis, ziemā apsedzis un, siltākam laikam iestājoties, no skujām atbrīvojis, jau ar aprīļa sākumu koši jo koši ziedēja. Jo vairāk es ziedus plūcu, jo vairāk ziedu atraitnītes deva.

Pirmā gadā audzēju jauktas krāsas atraitnītes, bet nākamā gadā iegādājos vienkrāsainās, jo tās ir daudz glītākas. Audzēju koši dzelteno „Zelta Elzu" un zilo „Marta burvību". Tagad par sēklu vairs naudu neizdodu. Audzēju atraitnītes no pašievāktām sēklām. Ļoti labi dīgst tai pašā vasarā ievāktā sēkla.

Mīļo lasītāj, ja Tavā dārziņā zied kādas atraitnītes, novāc no tām tūliņ sēklu, jūlija mēnesī iesēj tās, rudenī stādiņus pārstādi, ziemā viegli apsedz ar skujām un — nākamo gadu Tev netrūks ziedu jau agri pavasarī.

Ieguvums

A. DROZDOVS

Ik katra smilga
Ir rasas dzirdīta,
Ik katra zila puķe
Ir gaismas slacīta.

Ik katra bērna sirdij
Ir mātes mīla veltīta,
Ik katram bērnam
Ir šūpļa dziesma dziedāta.

Ūdens piegāde

ERNA TAMMA, 35. Mālupes mazp. dalībn.
(Ilgstošo pieccīņu darbs)

Dzirdīšanas ierīce dziļajā kūtī

Ūdens piegāde ir viens no grūtākiem darbiem lopkopībā. Seklajās lopu kūtīs ir ierīkota automatiska dzirdināšana, kas šo darbu atvieglo. Dziļajās kūtīs automatiskas dzirdītavas vēl ir retums.

Mazpulku dalībnieki, atvieglosim ūdens piegādi dziļajās lopu kūtīs!

Pirmais ierosinājums ierīkot ūdens piegādi un automatisku lopu dzirdināšanu dziļajā kūtī man radās 1936. g. novembrī. Līdz decembŗa vidum biju jau iegādājusi sūkni un caurules. Lai gan laiks bija auksts, darbus sākām 28. decembrī. Zeme bija sasalusi. Grūti bija ierakt zemē caurules. Darbu sākām rītā plkst. 5 un beidzām 23. Enerģija un stipra griba neļāva spēkam pagurt visu gaŗo dienu. Cik smaga vakarā bija lāpsta! Rokas kā svina pilnas. Virtuvē uzstādījām sūcēju-spiedēju sūkni. Jaunā gadā jau bija ūdens virtuvē. 18. janvārī darbu turpinājām un dabūjām ūdeni arī kūtī.

Automatiskai lopu dzirdināšanai vajadzēja jaunu barības galdu. Barības galdus taisījām ar dzelzs rāmi. Lai darbu palētinātu, palīdzēju arī pie dzelzs darbiem. Šis darbs bija neierasts, tomēr, ievērojot meistara norādījumus, tas veicās. Darbu steidzām un tādēļ strādājām dienā pat 16 stundas. Dzelzs darbu beidzām 10 dienās. Strādājām radinieka mēchaniskā darbnīcā. Arī koka daļas turpat ar mašīnu apstrādājām.

Nu sākās darbs kūtī — barības galda salikšana. Taisījām vienu barības galdu, 12 m gaŗu, 8 govīm. Barības galda salikšanu veicām 3 dienās. Krāsošanu tēvs veica 1 dienā. Atlika pielikt automatus un automatu aizsargus. Šo darbu meistars veica 3 dienās. Barības galdu gatavojām 30 dienas.

Barības galds ar tērauda trosēm ir pakārts pie caurules, kuŗa ir piestiprināta pie griestiem. Cauruli griež ar gliemežvītņu zobratu. Tā itin viegli var pacelt un nolaist barības galdu vajadzīgā augstumā. Barības galda automatiskie dzirdināšanas trauciņi pievienoti ūdens tvertnei ar gumijas šlūteni.

Ūdens piegādes ierīces maksas aprēķins:

1. Ūdensvads:

a) materiāli:

Sūknis	Ls	47,—	
Caurules un citas daļas	„	83,20	
Krāni	„	10,30	Ls 140,50

b) Darbs:

Sūkņa uzstādīšana un cauruļu ielikšana . .	Ls	7,50	
Zemes darbi . . .	„	10,—	Ls 17,50
		Kopā	Ls 158,—

2. Barības galds un automatiskās dzirdināšanas ierīces.

a) Materiāli:

Dzelzs daļas un caurules	Ls	59,—	
4 autom. dzirdes .	„	26,—	
Krāsa un pernīca .	„	8,—	
Uzceļamā ierīce . .	„	18,—	
Uzceļamās ierīces caur.	„	25,—	Ls 136,—

b) Darbs:

Koka daļu apstrādāš.	Ls	10,50	
Darba rīku noma .	„	7,50	
Citu darbs pie barības galda	„	25,—	
Paša darbs	„	119,—	Ls 162,—
		Kopā	Ls 298,—

Tā tad visa ūdens piegādes ierīce izmaksāja: Ls 158 + Ls 298 = Ls 456, bet, atrēķinot sava darba algu Ls 129,—, par to izdoti skaidrā naudā Ls 327,— un izlietots 38 kub. pēdas dēļu.

Sacensības sākot

Novērojumi adītāju sacensībās

I. ZAULS

Apciemojot nometnes, varam priecāties par mūsu brašajiem zēniem un meitenēm. Mazpulku jaunatnes rokas, veiklas un stipras, dara daudz labu darbu. Un sejās nekad nav noguruma, bet gan smaidi un dzīves prieks.

Lai pārbaudītu savu veiklību un izturību, liels skaits dalībnieku piedalās dažādās sacensībās. Meitenes šo vasaru sacenšas cimdu adīšanā. Šim darbam dalībnieces ir nopietni gatavojušās un tādēļ gala iznākumi arvien ir labi. Vērotāju sevišķi iepriecina jaukie krāsu salikumi, kuŗi parasti ir maigi pelēcīgi un saskaņoti. Tikai vienā otrā cimdā ir iesprucis kāds spilgti zaļš, sarkans vai t. l. pavediens. Cerams, ka novada sacensībās tādu vairs nebūs.

Bet ir vērojama arī viena otra nopietna kļūda. Lai tās novērstu, katrai dalībniecei pirms sacensībām vēl reizi jāpārdomā visi sagatavošanās darbi un techniskais adīšanas izpildījums.

S a g a t a v o š a n ā s. Katra mazpulku dalībniece uz sacensībām ņem līdzi vidēji šķeterētu 2-kārtīgu vilnas dziju dažādās krāsās, adāmos irbjus, groziņu adīkļa ievietošanai un rokdarbu priekšautu. Īsi pirms sacensībām jānomazgā rokas. Katrs aizmirstais priekšmets samazina iegūstamo punktu skaitu.

N o v ē r o t ā s a d ī š a n a s k ļ ū d a s. Dažas dalībnieces neveikli uzmet valdziņus. Pareizais paņēmiens ir šāds: aprēķina, cik daudz valdziņu vajaga, lai cimds būtu piemērots adītājas rokai. Tad izdala kopējo valdziņu skaitu ar četri, lai zinātu, cik valdziņu būs uz vienas adatas. Ja skaitlis ar četri nedalās, tad pārpalikumu sadala iespējami vienmērigi — vienādu skaitu uz pretējām adatām. Pirms uzmešanas dzijas galu saliec dubulti un uzmet uz divām kopā saliktām adatām t. s „nāves cilpu". Pēc tam saņem dziju kreisā rokā, kā a zīmējumā un sāk uzmest valdziņus kā b zīmējumā. Uzmet tik daudz, cik aprēķināti vienai adatai. Tad vienu adatu izvelk, saliek atkal divas adatas kopā un uzmet otrai adatai vajadzīgo valdziņu skaitu. Kad visām četrām adatām uzmests, saada abus galus kopā.

Otrs un grūtākais darbs ir robainais cimda malas noslēgums. Vairākām dalib-

A

B

A — Pirmās cilpiņas uzmešana uz adatas

B — Otras cilpiņas uzmešana

C. Divu valdziņu saadīšana kopā

D. Liekās cilpiņas uzmešana starp divām cilpiņām

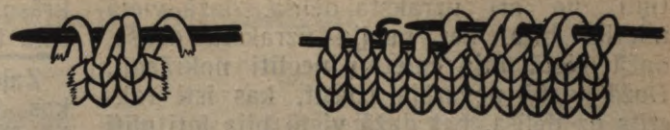

C. D.

niecēm tas ir gluži svešs. Robainais noslēgums ir ļoti glīts un arī praktisks, jo cimda mala ir biezāka un tik ātri nedilst. Tādēļ visām sacensību dalībniecēm šis adīšanas paņēmiens ir jāprot. Vispirms noada 6 kārtas gludā adījuma, septītā kārtā ik divus valdziņus saada kopā (c zīm.) un pēc tam uzņem vienu lieku valdziņu (d zīm.). Valdziņu skaits paliek tas pats, bet septītā kārtā ir radušies caurumiņi. Pēc tam izada vēl 6 kārtas gludā adījuma. Tad saloka adījumu pa septīto kārtu uz pusēm un saada abas maliņas kopā. Saadot ir ļoti jāuzmanās, lai valdziņi būtu taisni viens pret otru, citādi robiņi iznāk slīpi un nelīdzeni.

Ja cimda malā ir robiņi, tad valnītī ada visas cilpiņas labiski. Dažas dalībnieces ada 2 cilpiņas pa labi un 2 pa kreisi, bet tam šinī gadījumā nav praktiskas nozīmes.

Visbeidzot ir vērojams, ka, iesākot rakstu, lielākā daļa adītāju cimdu sarauj. Tas liecina par veiklības trūkumu, ko var novērst, vairāk vingrinoties.

Cerams, ka mazpulku dalībnieces sacensībās būs pašas sevi ar citām salīdzinājušas un stingri vērtējušas. Tad būs redzējušas arī savas vājākās vietas un turpmāk centīsies savu prasmi un zināšanas uzlabot.

Mans lauciņš

A. KASANDRIS, 127. Seces-Sērenes mazp.

Katrs mazpulka dalībnieks zina, cik mīļš ir paša darbs, paša apkopjamais mazais zemes stūrītis, mazais lauciņš, kurš pieder pašam, pašam zemes kopējam, jaunajam arājam, bet vismīļāks šis lauciņš kļūst rudenī, pēc pabeigta darba ievācot nobriedušo ražu. Katrs mazpulka dalībnieks zina, ka šis mazais lauciņš nedod ražu vien, bet tas mūs vingrina, veido un māca darba prasmi un veiksmi un ieaudzina mūsos darba mīlestību. Pēc vasaras darba — rudenī katrs mazpulka dalībnieks ved savus ražojumus uz mazpulku ražojumu apskati, kur tos parāda apskates apmeklētājiem un nemaz nebēdājas, neskumst, ka daži mazpulka dalībnieki izaudzējuši labākas cukurbietes vai saules puķes, bet cer, ka uz priekšu ies labāk, jo mazpulka dalībnieks cenšas labo padarīt vēl labāku, un viņš zina, ka darbs ir līdzeklis uz priekšu tikšanai! Tagad vairs nepietiek ar to, ka mazpulka dalībnieks savus vasaras ražojumus aizved uz mazpulku ražojumu apskati, bet tagad mazpulka dalībniekam jārāda arī vasarā, kā viņš ražo, kādēļ lauciņš no pārējās saimniecības jāatdala ar baltzaļiem mietiņiem un pie lauciņa jābūt uzraksta dēlīšam, kam šis lauciņš pieder, lai visi gaŗāmgājēji varētu zināt, kas šeit strādā. Mazpulku dalībnieki un dalībnieces, vai Jūsu lauciņš ir jau norobežots no pārējā lauka?

Mazpulku dalībnieki, būsim lepni uz savu darbu un iežogosim katrs savu lauciņu ar baltzaļiem mietiņiem. Tie dalībnieki, kas spēj un nekaunas parādīt savu lauciņu arī citiem, nekad neatstās savu mazpulku un vienības simbolu — baltzaļo karogu. Strādājot lauciņā, mazpulka dalībniekam vienmēr jāatceras solījums, kuŗu tas devis, un ne rītos ne vakaros nav jāaizmirst vārdi: „A u g s i m L a t v i j a i!“

Šovasar es braucu ar velosipedu pa dzimtenes kalniem un lejām, un kā mazpulka dalībniekam man ļoti interesēja redzēt citu mazpulku dalībnieku lauciņus. Varu teikt, ka dažā vietā mazpulku dalībnieku lauciņu stūros nebija ne mie-

tiņu, ne arī uzraksta dēlīša, dažā vietā mietiņi bija, bet nebija uzraksta dēlīša, dažā vietā bija mietiņi neglīti nokrāsoti. Dažā vietā nevarēja izlasīt, kas īsti rakstīts uz dēlīša, bet dažā vietā bija ļoti glīti mietiņi un skaidrs uzraksts, par ko man kā mazpulka dalībniekam bija sevišķs prieks.

Tiem, kuŗiem vēl nav lauciņi iežogoti ar mietiņiem, pastāstīšu, kā es to darīju.

Mietiņus gatavoju astoņstūrainus (3,75×5 cm) un 120 cm gaŗus no sausas priedes dēļa. Mietiņu virsējos galus (2 cm gaŗumā) noēvelēju astoņmalu piramīdu veidā, bet apakšējos galus noasināju (15 cm gaŗumā), lai varētu vieglāk zemē iedzīt. Pavisam pagatavoju piecus mietiņus. Četru siedzinu lauciņa stūros, bet piekto, kur piestiprināt uzraksta dēlīti. Dēlītis jāpiestiprina pirms krāsošanas, lai krāsojot varētu apsegt ar krāsu naglu galvas, jo citādi tās rūsē. Uzraksta dēlīša samēri: gaŗums — 40 cm, platums 16 cm, biezums 2 cm.

Krāsojot vispār jāievēro, ka nokrāsotus priekšmetus nedrīkst turēt saulē. Vislabāk krāsot un krāsu žāvēt šķūņos.

Lai koka krāsa nespīdētu cauri, tad vispirms mietiņus un dēlīti nokrāsoju ar ļoti plānu dzelteno krāsu (okeri), kuŗu pavisam izlietoju 30 gr, kas maksā 1 sant., Lai krāsojums būtu vienādāks, tad krāsu eļļā (pernicā) pamatīgi izjaucu ar koka stampiņu.

Otrā dienā pamatkrāsojums bija iežuvis, kadēļ nu vajadzēja ķerties pie krāsošanas ar balto krāsu. Ote bija piesūkusies ar okeri, kadēļ to vajadzēja izmazgāt. Mazgāju to petrolejā. Pēc tam rūpīgi sagatavoju pabiezu balto krāsu — svina baltumu, kas ārā ir izturīgāks par cinka baltumu. Sagatavoto krāsu visiem pieciem mietiņiem no virsējā gala 40 cm un uzraksta dēlītim labi iezīmēju. Nākošā dienā, kad krāsa bija iežuvusi, ar to pašu, drusku biezāku krāsojamo masu, iepriekš krāsotās daļas nokrāsoju otru reizi.

Balto krāsu — svina baltumu pavisam izlietoju 175 gramus, kas izmaksā 28 sant. Kad baltā krāsa bija pilnīgi iežuvusi (apm. pēc 2 dienām), ķēros pie zaļās krāsas. Lietoju gaiši zaļo krāsu, kas līdzīga zāles zaļumam. Lai zaļā krāsa spīdētu, tad tai piejaucu nedaudz svina baltuma, jo svina baltums pats par sevi spīd. Zaļo krāsu sagatavoju tāpat kā balto un nokrāsoju tāpat divas reizes.

Zaļo krāsu pavisam izlietoju 100 gramus, kas izmaksā 15 sant. Nu atlika tikai izkrāsot vajadzīgo uzrakstu. Tagad ņēmu melno krāsu. Vispirms mietiņu apakšējo galu (40 cm) nokrāsoju ar melno krāsu, kas mietiņus pasargā no pūšanas. Grūtākais darbs bija uzraksta izgatavošana. Uz rūtiņu papīra, uzraksta dēlīša lielumā uzzīmēju vārdu tekstu: 127. Seces-Sērenes mazpulka dalībnieka Arvīda Kasandra lauciņš. Varētu vēl uzzīmēt arī dzimšanas gadu, mēnesi un dienu, bet nekādā ziņā ne vecuma skaitli gados, jo tad dēlītis der tikai vienu gadu. Mazpulka numurs, nosaukums, vārds un uzvārds vienmēr jāzīmē lielākiem burtiem, kā dzimšanas skaitļi. Kad zīmējums bija gatavs, tad ar kopējamo papīru pārnesu uz balti nokrāsotā dēlīša. Pēc tam to ļoti uzmanīgi izkrāsoju ar mazu otiņu. Melno krāsu izlietoju 40 gramus, kas izmaksā 4 sant. Eļļu (pernīcu) pavisam izlietoju ¼ kg, kas izmaksā 35 sant.

Mietiņus un uzraksta dēlīti gatavojot, man pagāja 8 darba stundas, kuŗu vērtība Ls 2,—. Par koku izdevumu nav. Bez tam nopirku trīs otes: vienu par Ls 0,50, otru par Ls 0,20 un trešo par Ls 0,06. Kopā par otēm izdevu Ls 0,76.

Mazpulka dalībnieka lauciņa mietiņu un uzraksta dēlīša pagatavošanas izmaksa:

Pernica (¼ kg)	Ls 0,35
Petroleja (½ l)	Ls 0,11
Okers (30 gr)	Ls 0,1
Svina baltums (175 kg) .	Ls 0,35
Zaļā krāsa (100 gr) . . .	Ls 0,15
Melnā krāsa (40 gr) . . .	Ls 0,04
Otes (3 gab.)	Ls 0,76
Darba vērtība (8 st.) . .	Ls 2,—
Kopā izdots	Ls 3,70

Atrēķinot paša darba vērtību Ls 2,—, faktisko izdevumu ir Ls 1,70. Šie mietiņi un dēlīši der katru gadu.

Mazpulku dalībnieki un dalībnieces, lai uz priekšu Jūsu lauciņu stūros būtu noteikti, glīti mietiņi un arī glīts uzraksta dēlītis, jo to pagatavošana pa vaļas brīžiem maksā ļoti maz, bet ļoti izceļ mūsu darbu.

Nu, aši pie darba!

Mazpulku dalībnieku pašreizējie pienākumi

Agr. K. ĶIRSIS

Mazpulku rajonu nometnes beigušās un sākas novadu sacīkstes, kuŗās piedalīsies tie dalībnieki, kuŗi rajonu sacīkstēs izrādījušies stiprākie un labākie. Katrs sacensību dalībnieks, kas no kāda rajona piedalās novada sacīkstēs ir ne tikai sava mazpulka, bet arī visa rajona pārstāvis.

Visam rajonam ir jārūpējas par to, lai sava rajona labākie dalībnieki piedalītos sacensībās un aizstāvētu savu rajonu cenšoties tikt uz valsts sacīkstēm. Novada sacīkšu uzvarētājiem jāsagatavojas valsts sacīkstēm, kuŗas notiks š. g. 4. septembrī Jelgavā. Jelgavā š. g. 5. septembrī notiks arī Vislatvijas 3. pļaujassvētki, kur mazpulki būs aktīvi līdzdalībnieki, tāpat kā Zemgales apgabala izstādē no š. g. 28. augusta līdz 7. septembrim. Lielo izstādi un pļaujassvētkus apmeklējot mazpulku dalībnieki atkal draudzīgi satiksies visi kā viena kopēja saime, lai atkārtotu nekad neaizmirstamo solījumu: Esam viena saime, zeme mūsu laime — Augsim Latvijai! Katra mazpulka dalībnieka pienākums ir jau tagad gatavoties izstādes un pļaujassvētku apmeklēšanai kopā ar saviem vecākiem, brāļiem un māsām.

Vasaras sanāksmēs jāpārrunā arī dalībnieku nākotnes darba plāni un turpmākie darba uzdevumi. Drīz jau būs 8 gadi, kamēr mūsu zemē darbojas mazpulki, un tādēļ vienam otram, sevišķi gados vecākam, dalībniekam jāķeŗas arī pie lielākiem un nopietnākiem darbiem. Vērtīgs darbs ir ziemāju audzēšana savā lauciņā un sacensības ziemāju audzēšanā. Sevišķi svarīgi ir pārbaudīt ziemāju sēklas kodināšanas nozīmi un panākumus, kā arī ziemāju mēslošanas ar mākslīgiem kalija un fosforskābes mēsliem nozīmi pārziemošanā.

Neviens mazpulkā dalībnieks nedrikst arī aizmirst, ka arī savā setā, savā lauciņā viņš var vairot vai arī mazināt sava mazpulka labo slavu. Tāpēc katram mazpulka dalībniekam visu vasaru jārūpējas par savu lauciņu, lai tas vienmēr atrastos priekšzīmīgā kārtībā. Katrs dalībnieks ir atbildīgs ne tikai sev, bet arī pret sava mazpulka līdzdalībniekiem. Kas negrib savam mazpulkam sliktu darīt, tas rūpējas, lai katru savu darbu pareizi un īstā laikā veiktu.

Katram dalībniekam lauciņš jāierobežo visos stūŗos ar mietiņiem, lai katrs varētu redzēt, ka „te, lūk, strādā mazpulka dalībnieks." Nekad arī nedrīkst aizmirst, ka lauciņš ir paša dalībnieka kārtības izjūtas vislabākais atspoguļotājs. Ja dalībnieks pratīs atzīt un turēt kārtību savā mazpulka lauciņā, tad viņš pieradīs un kārtība viņam būs nepieciešama un miļa arī visā turpmākā dzivē.

Lauciņam vienmēr jābūt uzirdinātam un bez kādam nezālēm. Jārūpējas, lai arī gar lauciņa malām neaugtu nezāles, dažreiz tīri kā „dzivžogs", tāpat izravētās nezāles nav jāsakrauj čupās gar lauciņa malu, bet gan komposta kaudzē.

Grāmatvedībai par audzējamo kultūru piegriežama sevišķa vērība, un visi aizrādījumi, kas doti, grāmatvedību pārbaudot, mazpulku sanāksmē vai vadītāja kontroles apmeklējumā, labi jāievēro un nekavējoties jāizpilda.

Mazpulku valdes locekļiem vasarā jāapmeklē visi dalībnieki mājās, pārbaudot to darbību, kā arī izdarot vajadzīgās atzīmes „dalībnieka grāmatvedībā". Jāatzīmē galvenie novērojumi par nezāļu daudzumu, par mietiņiem u. t. t.

Mazpulka sanāksmes vasarā vēlams apvienot ar kādu kopēju vakaru, pavadot to dziesmās un dejās brīvā gaisā un aicinot piedalīties dalībnieku vecākus un katrā ziņā visus apkārtnē dzivojošos pilsētnieku bērnus, vienalga, vai tie būtu mazpulku dalībnieki, vai nē. Šādas sanāksmes un veselīgas izpriecas nostiprina draudzību starp pilsētas un lauku jaunatni. Dalībnieku vecāku piedalīšanās šādos sarīkojumos palīdz nostiprināt draudzības saites vecās un jaunās paaudzes starpā un izprast mazpulku idejas un garu.

Jau laikus jāsāk gatavoties arī vietējai rudens ražojumu apskatei, lai varētu parādīt labākos un skaistākos sava darba rezultātus.

Mani truši

IMANTS GRINDULIS, 12. Valkas dārzkopju mazpulka dalībnieks

Truši krātiņā

Esmu pamatskolu nobeidzis un tagad strādāju mājās pie vecākiem.

Pagājušā pavasarī nopirku 3 Šinšillā Rex trušu — s2 mātes un 1 tēvu, Ls 20 gabalā, kopā samaksāju 60 latus.

Trušus turu krātiņos. Krātiņā ir 2 kārtas, katrā 3 būri. Lai slapjums neturētos būrī, iztaisīju ciešu redelīšu grīdu, pa kuŗu truši var staigāt; zem restēm slīpa grīda, uz kuŗas uzliku jumtu papi. Būrim izgatavoju stiepuļu pinuma durvtiņas, pa kuŗām iekļūst gaisma un tīrs gaiss. Barības pasniegšanai iegādāju krāsns podiņus. Tie ir smagi un truši nevar tos apgāzt. Ziemā būrus tīru ik divi nedēļas. Vasarā to daru biežāki. Būrus tīrot, izņem trusi aiz pakauša, uz otras rokas atsēdina un ieliek kādā kastē.

Papriekšu notīra redelīti, tad paceļ to augšā un iztīra apakšu. Izkaisīšanai lietoju auzu vai miežu salmus. Būŗa dziļums 1 m, augstums un platums 0,75 m. Krātiņi ir izkaļķoti.

Trušus ēdinu 3 reizes dienā.

No rīta ap plkst. 6 dodu vārītus kartupeļus vai runkuļus, vasarā svaigu āboliņu vai dārzāju lapas ap 40 gr katram.

Visu gadu pusdienā ap plkst. 12 dodu auzas ap 35 gr. Vakarā ap plkst. 18 dodu āboliņu vai sienu, vasarā — svaigā veidā.

Dienas devā vēl var dot klijas vai auzu miltu biezputru. Šīs devas rēķinu vienam trusim. Pārbaŗot nedrīkst — tas bīstami.

Piemērs — viena māte bija liela ēdēja. Devu kādas reizes virs normas. Sekas —

Trušu baŗojamais trauks

Pēc maltītes

piedzima lieli un nedzīvi bērni un pati nomira.

Grauzt dodu jaunas apsītes, kuŗas labprāt grauž. Maziem bērniem zaļu zāli nevar daudz dot.

Pārošanu izdaru 3 reizes gadā: martā, jūnijā un septembrī. Pārojot, mātītes liek pie tēva. Tā kopā var atstāt nepilnu dienu. Ja māte tēvu plēš, tad nevar.

2 nedēļas pēc pārošanas mātes būri izkaisu ar sienu. Migai iztaisīju kastiņu plaukstas augstumā. Vienā vietā kastiņai iegrebu dēli, pa kuŗieni māte var brīvi staigāt. Kastiņu izklāj ar sienu un sakapātām pakulām. To noliek tīrā vietā. Tādā kastiņā bērni nevar tik ātri izkļūt no migas. Ja bērni tiek agri no migas ārā, tad viņi top vājāki. Mazos bērnus apskatu reti un uzmanīgi. Iznākuši no migas, viņi ir ļoti kustīgi un skaisti. Lai būtu man un visiem redzams, nofotografēju maijā trušu māti ar mazajiem bērniem, kuŗi gaida brokastis. Manas trušu mātes fotoattēls ar bērniem redzams „Mazpulkā" 1936. g. 6. nr. Tanī pašā lapas pusē redzams man uz rokām mīļš gaŗausītis.

1½ mēnešus vecus bērnus nošķiŗu no mātes.

5 mēneši vecus nošķiŗu katru savā būrī. Šinšillas truši ir ļoti skaisti. Ar lielu prieku eju šķūnī, kuŗā atrodas mani mīļie trusīši. Visi saslien ausis un laipnām acīm skatās manī. Ja esmu iedevis ēst, tad visi ēd, ka ausis vien kust.

821. Braslas mazpulka trušu audzētājs Nikolajs Fadejevs

Agrāk, kad man vēl trušu nebija, nezināju, cik viņi mīļi, skaisti un jautri. Nezināju ko ēd, kādās mājiņās jātur, vārdu sakot, nezināju nekā par viņiem.

Tagad man ir 13 truši. Uz priekšu turēšu 4 mātes un 1 tēvu.

Tiem mazpulku dalībniekiem, kas skolu nobeiguši un paliek mājās, ieteicu nodarboties ar interesanto trušu audzēšanu.

Mans mazpulku lauciņš

Es mīlu dārzmalā šo mazo zemes stūri,
Kur gadi divi jau kopš strādāju.
Pie ceļa ievā uzkāru es strazdam būri
Un apkārt dārzam veco sētu laboju.
Ikkatrs pavasars nes jaunu darba prieku,
Un visas gaitas saulainākas šķiet.
No citiem darbiem līdz ko vaļā tieku,
Arvienu pirmie soļi šurpu iet.
Kaut manā lauciņā nav zeme visai laba
Te vējš nesen vēl smilgas saulē liecis;
Un kāpēc tā ir nolēmusi daba, —
Ka sausums vasarā ir biežais viesis?
Varbūt gan tādēļ man šis lauciņš mīļāks,
Ka daudz te gaišu dienu pavadīts.
Te katrs stāds man darbā kļuvis tuvāks,
Un katrs akmentiņš ir rokām izlasīts.
Kad vasarā no darba pārnākusi steidzos,
Pirms krēslas viņu vēlreiz apraudzīt,
Man liekas, ka, tā stāvot, skaistāk diena beidzas
Un vieglāk nakts sāk dziļo tumsu vīt.

Kā jāžāvē drogas

R. J.

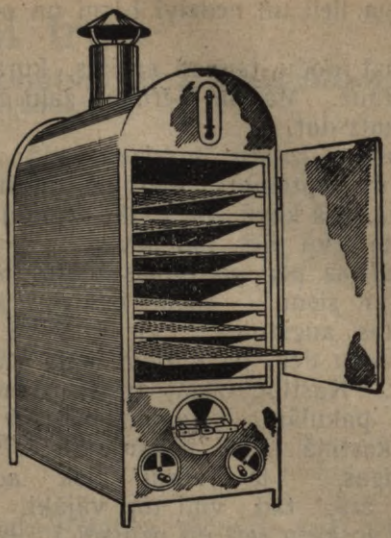

Reti kad sulīgākos un rupjākos augus un to daļas iespējams pilnīgi izžāvēt ēnā dabīgos apstākļos, tādēļ visiem, kas grib nodarboties vairumā ar labu drogu ražošanu, jāizmanto mākslīgais siltums. Sevišķi grūti drogas žāvēt dabīgos apstākļos, rudeņos, kad laiks ir drēgns un vēss un lietainās vasarās.

Līdz šim mazpulku dalībnieki ražoto drogu žāvēšanai, ja tās žāvētas mākslīgā siltumā, izlieto: plītes, cepešu krāsnis un maizes krāsnis. Parasti plītes pārkurina, un bieži nodotās drogas ir apdegušas un tādas nevar pieņemt. Labāki drogas žāvēt uz mūrīšiem un Latgalē uz „krievu krāsnīm". Ja drogas žāvē uz mūrīšiem, krāsnīs u. c., tad jāraugās, lai temperātūra nepārsniegtu 40°C. un otrkārt, vieta, kur drogas novieto, jāapklājar tīru papīru (ne avīzēm). Pilsētās labi var izmantot centrālās apkures ierīces, kur uz radiatoriem var ierīkot īpašus rāmjus.

Daži drogu ražotāji drogas vēl žāvē rijās. Jānorāda, ka rijās drogas nedrīkst žāvēt, jo še žāvējamās telpās ieplūst dūmi (koka sausās destilācijas dažādi produkti u. c.), kuŗu smaku pievelk drogas.

Pašreiz drogu ražotāji drogas visvairāk žāvē labības kaltēs, bet ja ar drogu ražošanu nodarbojas plašākos apmēros, tad jādomā par nelielu kaltes ierīci kas jāceļ pēc speciālistu norādījumiem. Atzīmēšu dažus žāvējamos aparātus, kuŗus piedāvā firmas:

A. Kārkliņš Rīgā, Kr. Barona ielā Nr. 17 piedāvā divejāda veida kaltes vairākos lielumos: pirmais tips novietojams uz virtuves plītīm, otrajam tipam ir sava speciāla krāsns. Abi veidojumi pamatojas uz viena un tā paša principa. Tās žāvē ar sakarsētu gaisu, kas cirkulē caur sietiem. Kaltēm ir aluminija sieti un īpašas tvaiku novilkšanas ierīces, caur ko panākta ātra žūšana.

Abu veidu kaltes žāvē vienādā labumā, tikai uz plīts lietojamās mazliet gausāki, tās patērē vairāk kurinamā un nav piemērotas ātrai un nepārtrauktai darbībai. Sevišķi vasarā plīts un dūmu vadi tiek pārkarsēti, kad nevēlama telpu apsildīšana u. t. t.

Kalte ar speciālo krāsni viegli pārvietojama, slēgtās telpās pievienojama pie dūma vada, bet ārpus telpām kurināma kurā katrā vietā, jo tās ir ugunsdrošas.

Pirmā tipa kaltes novieto uz divriņķu plītīm, kas apgādātas ar 5 sietiem. Sietu platība 1,7 m^2, uz kuŗiem reizē var novietot apm. 16 kg sagatavotu, ripiņās sagriestu augļu, kas izžūst apm. 4 stundās. Šāda kalte maksā Ls 75,—. Firma uz pieprasījumu var izgatavot arī mazākas šāda veida kaltes, kas lietojamas uz 1 riņķa plītīm. Ar šādām kaltēm var izmantot brīvo siltumu pie ēdienu gatavošanas. Kaltes ar speciālo krāsni ir apgādātas ar 6 sietiem, kopplatībā apm. 2 kv. metri, uz kuŗiem var novietot apm. 20 kg svaigu augļu, kas izžūst caurmērā 3 stundās, šādas kaltes maksā Ls 150,—.

Šāda veida kaltes firma var paplašināt un tanīs novietot līdz 80 kg svaigu augļu.

Ja kaltes pie dziedniecības augu žāvēšanas izrādītos par mazām, tad papildus var izmantot arī kādas plašākas telpas, izlietojot šīs kaltes kā siltuma radīšanas ierīces, no kuŗām siltumu var aizvadīt pat uz otru stāvu un blakus telpām.

PAŠU DARBS

KĀRDINĀJUMI UN SEVIS UZVARĒŠANA.

Mums daudzreiz dzīvē atgadās dažādi kārdinājumi. Lai tiem nekristu par upuri, vajadzīga liela pašsavaldīšanās. Gadās, ka mums piesola naudu par kādu nekrietnu darbu. Un tiešām — mēs arī, nemaz neapdomādamies, to pieņemam un izdarām. Tikai pēc tam mēs attopamies un saprotam, kādā stāvoklī esam nonākuši un kāds ir bijis mūsu „labdaŗa" īstais nolūks. Bet tad jau ir par vēlu— izlietu ūdeni vairs nevar sasmelt. Lai nekad mums tā nenotiktu, tad vispirms labi jāpārdomā katrs savs solis. Lai vienmēr ātri mēs varētu uztvert dzīves īstenību, tad jau no mazotnes mācisimies vienmēr pārvarēt visus kārdinājumus.

Tāpēc arī tirgotavās nepirksim tādas lietas, bez kuŗām varam iztikt, kā saldumus u. c., bet to vietā labāk nopirksim kādu vērtīgu un pamācītāju grāmatu.

Ja vienmēr un visur būsim uzmanīgi, tad daudz nebūs tāda, kas būtu dzīvē jānožēlo.

MŪSU LIELĀKAIS SVĒTUMS.

Elfrida Bērziņa, 940. Jēkabpils vidussk. mazp. dal.

Mūsu tautas pagātne, no kuŗas mirdz varonīgo cīņu atblāzma un gaišais senču — arāju gars, stāsta, ka droša un skaidra tauta nepazūd mainīgo laikmetu tumsā. Tautas gaišā, nesatricināmā ticība saulainākai dienai un mūžībai gaismo viņas takas un lej tanis darba svētību. Arājs, pavasarī kaisot melnajā, valgajā zemē sēklu, raisa arī savā dvēselē sapņus un gaišu ticību zemes svētībai un saules radītājam spēkam. Ar šādu svētu liesmu sirdī latviešu tauta gājusi arī asarainos, krēslainos verdzības ceļus. Un mēs — latvju tautas jaunā audze—degsim savās sirdīs savu senču gaišo ticību un sapņosim vēl skaistākus nākotnes sapņus, tad mēs sajutīsim un sapratīsim, ka lielākais svētums ir mūsu dzimtā zeme. No viņas bērzu birztalas kārta mūsu šūpļa liksts, viņas takās mīti pirmie soļi un vēju šalkās izkaisīti pirmie sapņi. Viņas klēpī esam auklēti, viņas aizvēja sargāti, sargāsim nu mēs viņu, veidosim baltākus viņas ceļus... Turēsim svētu savu mātes valodu, jo tautība tik cieši saistīta ar valodu, ka var pastāvēt tik ilgi, kamēr dzīvo un attīstās valoda. Gaišas ir mūsu dzimtenes debesis, tik gaišus sev spraudīsim ideālus un piepildīsim tos, ņemot kā ceļa svētību: dzimtenes mīlestību un raženu darba dziesmu, kuŗas atbalss lai nekad neizdziest mūsu druvās.

MĪLIET LAUKUS.

A. Damburs, 690. Ipiķu mazp. dal.

Pagājis eksāmenu laiks, kad tikdaudz jaunu zēnu un meiteņu — no kuŗiem liela daļa arī mazpulku dalībnieku — rādīja savas zināšanas. Daļa jaunatnes aizies un vēlāk savu darbu turpinās pilsētās, bet ar katru gadu vairāk paliek arī laukos — tēvu sētās vai apmeklē lauksaimniecības skolas. Ar iegūtām zināšanām viņi atgriezīsies savās sētās un dzīvos še savu dzīvi— gaišu un saulainu dzīvi. „Vistīrākā un vislabākā vieta pasaulē, kur cilvēks var dzīvot un strādāt, ir lauku mājas, ja tikai viņš savas mājas par tādām grib taisīt un uzturēt," saka mūsu Virsvadonis. Kas lauku klusumā un mierā dzīvojis, kas sajutis dabas skaistumu, tas nevar aiziet no lauku un druvu plašuma, kaut arī to pilsētā vilinātu daudz labumu un viegla dzīve. Darbs ir visas dzīves saturs, un kas guvis darba prieku, tas nekāro pēc vieglas dzīves un nav ar šo dzīvi apmierināts.

Un ja arī kādreiz būsim no pilsetas trokšņa un cerētiem labumiem apskurbuši, tad aiziesim laukos, aiziesim ziedošās pļavās vai birztalās, skatīsimies zaļajos laukos un debesu dzidrajā zilumā un mūs apņems miers, laimes pilns miers — tāda laimes sajūta, kādu nevarēsim citur nekur atrast. Viss cits tad izliksies kā maldugunis. Un tagad, kad briestošie rudzi viļņo un līkst zem vārpu smaguma, tad nav skaistākas vietas par šo viļņojošo lauku.

Un ja arī jums kādam sevišķi interesē māksla vai zinātnes kalngali, tad mācaities, uzņemiet sevī šo gaismu — gara gaismu, ko skolas jums sniedz un tad atgriežaties mīļajos laukos un izstarojiet šo gaismu arī citiem, jo laukos visvairāk vēl vajaga mākslas un zinības. Bet ja dzīvē gadītos, ka mūs sarūgtinātu — nesūrosimies: skatīsim visas lietas no gaišās puses.

EKSKURSIJA UZ RĪGU.

M. Neilande, Engures mazp. dal.

Nu jau tas ir turpat pāris gadu atpakaļ, tak to ekskursiju aizmirst nevaram. Bijām nodomājuši braukt uz mazpulku izstādi Rīgā. Norunājām braukt ar kuģi. Pulksten septiņos aizgājām jūrmalā. Citi dalībnieki vēl nebija ieradušies, arī vadītājs vēl nebija atnācis. Gājām vadītājam un pārējiem dalībniekiem pretīm. Satikām viņus ceļā un griezāmies visi atpakaļ. Bija jau tumšs. Gaidījām, vai neparādīsies tālu jūrā pret ziemeļiem „Neptuna" uguņi. Mūs izvadīt bija atnākuši vairāki dalībnieki. Pavisam braucēji bijām seši, bez tam divi dalībnieki gaidīja kuģi Ābragu ciemā. Tērzējot laiks ātri gaja uz priekšu. Sakūrām jūrmalā uguni, lai „Netpuns" mūs varētu pamanīt. Pavaditāji mums novēlēja laimīgu ceļu un gāja mājās.

Pulkstenis jau rādīja 23. Vēl neredzējām „Neptuna" ugunis. Staigājām gar jūrmalu uz Abragciema pusi, vai neredzēs pie Abragiem, vai Bērzciema kuģi. Sakūrām vēl lielāku uguni. Kaut gan arī vēl citi gaidīja kuģi un bija zināms, ka šodien tas ies uz Rīgu, tomēr sākām šaubīties, vai maz kuģi sagaidīsim. Gud-

rojām, ko iesākt! Sūtījām izlūkus gar jūrmalu vērot kuģi. Tuvojās pusnakts. Izlūki atgriezās, bet bez priecīgām ziņām: no kuģa ne vēsts. Iestājās bargs laiks. Meklējām patvērumu kādas zvejnieku tīklu būdas priekšā. Melni padebeši aizklāja mēnesi, kļuva tumšs, un uznāca lietus. Pamatīgi nolija. Arī mūsu ugunskurs izdzisa. Zuda pēdējās cerības sagaidīt kuģi. Mūsu cēlājs arī sāka šaubīties. Neesot pirmā reize, kad velti izgaidoties kuģi. Pulkstenis jau rādīja 1. Spriedām, ko darīt tālāk. Gaidīt kuģi nav vairs nozīmes. Vai nu tas aizbraucis uz Rīgu taisni no Mērsraga, vai palicis Ķolkā.

Maiga ar Kārli ieteic izsaukt no Tukuma auto, un visi tad brauktu uz Tukumu. Priekšlikums būtu labs, tikai tāds brauciens izmaksā par dārgu. Arī vadītājs to negrib. Iet kājām uz Tukumu? Tas būtu par tālu — 26 km. Uz izstādi jānokļūst, lai kā tiekam, tā domājām visi. Būtu izblamēšanās, ja neaizbrauktu un ritu ierastos skolā. Citi skolas biedri mūs zobotu. Beidzot norunājām braukt uz Tukumu ar riteņiem. Kārlis ar savu riteni vedīs Maigu, Fricis — Almu, bet Almas brālim jāpaliek mājās un jāizstāsta mājniekiem, kā mēs aizbraucām uz Tukumu. Vadītājs gribēja, lai līdz rītam nogulļoties un tad brauktu, bet visi dalībnieki apgalvoja, ka miegs nenākot, ka no gulēšanas tikpat vairs nekas neiznākšot un ka ceļu izturēšot.

Pulkstenis jau bija ½2, kad izbraucām no Engures. Gaišs mēness labi mums rādīja ceļu. Vietām bija ūdens peļķes. Iebraucot mežā viss šķita tik dīvains. Priedes meta pāri ceļam spokainas ēnas. Tā vien likās, ka koki pārkrituši pāri ceļam. Braucām tuvu viens aiz otra. Tak, pabraucot kādu gabaliņu, mums notika pirmā katastrofa.

Kārlis uzbrauca kādam celmam ceļmalā un ar visu pasažieri krita. Kritiens bija nelaimīgs. Braucēji gan nebija cietuši, bet riteņa ragi bija nolūzuši. Apstājāmies pārējie dalībnieki un katrs līdzēja, ko mācēja. Sadabūjām akmeņus, sadzinām ragus atkal kopā. Kaut kā bija jāiztiek. Tagad laidām Kārli ar savu pasažieri pa priekšu. Pēc kāda laiciņa redzam, ka priekšbraucēji atkal no riteņa nost. Šoreiz cita klizma. Ritenim laikam svars par lielu. Pakaļējā gumija pušu. Ko darīt! Vai labāk negriezties atpakaļ? Nē, to tik nē! Kārlis apgriež riteni otrādi, ar sedliem pie zemes, norauj riteņa pārvalku un meklē vainīgo vietu. Labi, ka līdz līme un gumija. Izdodas mēness gaismā caurumu salīmēt. Bijām atkal visi kārtībā un laidām tālāk. Pulkstenis jau trīs, bet nobraukuši bijām tikai pāris kilometru. 4 no rīta aizjet uz Rīgu I. rīta vilciens, kuru no sākuma domājām sasniegt.

Braucām uzmanīgi. Šaubīgākās vietās gājām kājām. Ceļš samērā slikts. Vietām dubļi. Nekādas klizmas līdz Tukumam gan vairs nenotika. Arī Fricis ar savu pasažieri kādreiz nokrita no riteņa, bet cik reizes apgāzās Kārlis ar savu pasažieri, to īsti nezinām, jo viņi mums nestāstīja, tikai manījām, ka viņi bieži vien uzkavējas un netiek mums līdz. Līdz ar dienas gaismu iebraucām Tukumā. Apstājāmies kādā sētā. Nodevām riteņus uzglabāšanā, nomazgājām pie pumpja dubļainos apavus un atpūtāmies.

Līdz nākošā vilciena atiešanai uz Rīgu vēl apmēram stunda laika. Gara stāvoklis visiem ļoti labs. Lai arī kā gājis, tomēr nodomāto esam veikuši. Kāda nu vairs māksla nokļūt Rīgā.

LĪGO SVĒTKI LAUKU MĀJĀS

R. Gāle. 307. Džukstes mazp.

Tur tās stāv pret kalnu atspiedušās, šīs vecās Zemgales mājas — Pakalni. No karstās vasaras saules un rudens vēsā lietus tās ir kļuvušas pelēkas, pelēkas. Blakus mājām atrodas labi kopts augļu dārzs. Kalna pakājē ir bērzu birzs, kura vasaras karstajās dienās dod patīkamu atspirdzinājumu. Aiz birzs un arī apkārt kalnam atrodas Pakalnu lauki. No kalna lejup caur laukiem iet ceļš, kas pievienojas lielceļam.

Ir Līgo svētku pēcpusdiena. Visās malās manāma dzīva rosība: meitas aizsteidzas uz birzi pēc ozolu zariem, puiši gatavo vakaram jāņuguni, saimniece norūpējusies garšo sieru, jo viņa pati taču ir Jāņumāte. Visiem pa kājām kā „piektais ritenis" maisās mazais Jānis — saimnieka dēlēns. Tomēr driz arī viņš atrod nodarbošanos: ātri noskrien lejā, kur birzs malā govis pušķo ganu zēns Peterītis. Abi viņi ir sirsnīgi draugi jo abi ir mazpulka dalībnieki.

Kad saule jau tuvojas rietam, pārrodas meitas ar ozollapu vainagiem. Tūlīt pēc viņām govis dzen Jānītis ar Pēteriti. Govīm kaklā uzmaukti laukpuķu vainagi. Saimniece abus mazos apbalvo ar prāviem siera gabaliem.

Kamēr meitas apkopj lopus, saule jau nogājusi. Šur tur sāk jau iedegties pirmās jāņugunis, i skanas jau pirmās dziesmas. Arī Pakalnos paceļas liela jāņuguns. Visapkārt sanāk ligotāji, ierodas arī Jāņutēvs ar Jāņumāti. Tūlīt viņus apveltī kupliem vainagiem. Tad Jāņumāte sāk dalīt sieru, laudis iesāk dziesmu:

„Jāņumāte sieru dala
Deviņiem stūrīšiem;
Šim stūrītis, tam stūrītis,
Jāņumātei viducītis."

Vēl daudz dziesmu top dziedāts šai naktī, bet kas gan visas tās var atminēt? Tikai ar saules lēktu gulēt ejot visi atzīst, ka līgo svētki jauki pavadīti.

PRET SAULI

Fr. Būmanis, 917. Rikavas mazp.

Sairst sniegi, aizrit strauti
Gaisā sitot zelta vilni.
Lūk, no mīļās saules skauti,
Visi lauki ziedu pilni.

Zeme asnus dīgstam veldzē,
Saknes vijas zemes iežos,
Un es saules ilgu smeldzē
Nu arvien pret sauli griežos.

Cieti turu arkla skavas,
Lai mans tīrums drūp un veļas,
Un tad, lai bez manas slavas
Augšup smagas vārpas ceļas.

Visi asni augšup sprauceas,
Visi ziedi zeltot šāk,
Visi zemes spēki trauceas
Sauļup arvien varenāk.

Atsauksmes sacensībai „Meža cirtēji"

14. atsauksme.

Kas gan īstam latvietim var būt mīļāks par darbu? Darbs ir viņa gods. Pie darba viņš ķeras ar kvēlu sirdi un čaklām rokām, tā turēdams godā darba tikumu, kas jau no tālās senatnes iedzimis katrā latvietī no paaudzes paaudzē.

Šādu darba tikumu ir mantojuši arī mūsu stāsta varoņi Jānis un Antons. Uztvēruši slimā tēva nemieru par nenocirstiem kokiem, viņi ar lielu neatlaidību un centību ķeras paši pie darba un sajūsmā ar īsta latvieša darba sparu veic to, ko tēvs nokavējis slimības gultā. Asarainām acīm tēvs pateicas dēliem par viņu krietnumu. Bet dēli grib būt vēl krietnāki. Tautas dziesma saka, ka latvietim bez čaklajām rokām ir bijis arī gudrs padomiņš. Šai kritiskajā mirklī, kad ciema sievu ieteiktās un mātes vārītās zāles vairs nelīdzēja, Jānim radās padoms, kā palīdzēt slimajam tēvam. Un atkal ar lielu neatlaidību un centību viņi tiek pie mērķa. Laimīgs var būt tēvs, kam tādi dēli. Tēvs redz, ka tā centība, kas vadījusi viņu katrā darbā, ir pārgājusi arī dēlos.

Šis stāsts ir tiešs pamudinājums mums, mazpulku dalībniekiem. Arvien lai mēs ar kvēlu sirdi un čaklām rokām ķeramies pie darba, tā pildīdami mūsu solījumu strādāt dzimtās zemes — Latvijas un tautas labā.

15. atsauksme.

Stāstiņā „Meža cirtēji" minētie zēni Jānis un Antons ir tik pilni ciešas gribas, apņemšanās un pašuzupurēšanās, kādi, man liekas, mūsu rindās vēl visai maz. Šie zēni mums parāda, ka gandrīz viņu vecumā neiespējamas lietas ar apņemšanos un ciešu gribu var padarit par iespējamām. Viņu vecāki dara labi, atlaizdami zēnus mežā, jo domā, ka darbs audzina darītāju. Bet vecāki tomēr vienā lietā kļūdās, domādami, ka ārsts tēva slimībai nekā nedaris. Zēni turpretim domā citādi, jo skolotājs viņiem teicis, ja nepaliek labāk, lai ved ārstu. To zēni arī izdara, lai gan tiem vajag daudz pūļu un viņi spiesti arī melot. Bet visu to attaisno tēva izveseļošanās, un nu pie eglītes deg zēnos un vecākos īsts patiess prieks.

Tāpat kā šie zēni, lai arī mēs nebīstamies no kāda lielāka darba, bet saņemam ciešu gribu, tad darbs bīsies no mums.

16. atsauksme.

Šis stāstiņš veltīts mums — mazpulku dalībniekiem. No tā mēs skaidri varam redzēt, ka cilvēku izveido tikai mājas apstākļi. Piemēram: ja būtu saslimis bagātāks saimnieks, tad tas salīgtu puisi, kas nocirstu kokus un savestu, kur tos vajadzētu. Bet šinī stāstā tēlotam saimniekam nebija naudas, un viņš jau gribēja salīgt Celmāju Antonu, pasolot tam pusi no visiem baļķiem. Tas tomēr ir zaudējums, bet citādi darīt nevarēja.

Redzēdami tēvu bezizejas stāvoklī, baļķus apņēmās izvest viņa mazie dēli — Jānis ar Antonu. Viņiem piemīt neatņemama drosme, uzņēmība un neatlaidība. Viņi ir vēl mazi, un tāpēc vieni baļķus neizcirta. Baļķus nogāst tiem palīdzēja Celmāju Antons. Viņš ir līdzcietīgs un labprāt palīdz. Kurš gan brauktu ar svešiem zēniem cirst baļķus? Vai nevar atgadīties kāda nelaime? Bet Celmājs nebaidījās un brauca ar zēniem mežā, dodot tiem nepieciešamos padomus. Zēnu mīļotāja un lutinātāja bija māte. Viņa bija darbīga sieviete. Viņas darbos un domās novērojamas veclaiku parašas. Tā saimnieku gribēja izārstēt ar dārzos un pļavās salasītām zālēm bez ārsta palīdzības, kā to mēdza darīt agrākos gados.

Mazpulku dalībnieki! Sekosim šiem zēniem un palīdzēsim saviem tuvākiem, negaidīdami, kamēr tie mūs lūgs.

17. atsauksme.

Daudzreiz dzīve mēdz nežēlīgi spēlēties ar cilvēkiem. Stāstā „Meža cirtēji" šis dzīves nežēlības upuris ir Andrupu tēvs. Viņš saslimst pašā darba laikā. Jābrauc mežā, jācērt koki, kurus viņš salīdzis vešanai — tas viņam guļ uz sirds kā smags akmens, jo ar koku neizvešanu viņš daudz ko zaudē.

Bet to, ko nespēj tēvs, vēlas pildīt viņa mazie, bet uzņēmīgie zēni. Viņi nebaidās no smagā darba, jo prieks, ka var palīdzēt vecākiem, ir daudz lielāks. Viņi strādā ar prieku un lepnumu sirdī. Ne par velti paruna saka: „Mazs cinītis gāž lielu vezumu".

Kad Celmāju Antons viņiem šo cerību gribēja salauzt, prasīdams pāri viņu spēkiem, kaut arī asaras spiedās acīs un rokas trīcēja, viņi nepadevās.

Gļēvulis dzīvē nekā nesasniedz, katrs viņu nobīdīs no ceļa, bet drošam un uzņēmīgam ceļu neviens neaizliegs.

Šie mazie zēni ne tikai nocirta tēva salīgtos kokus, bet piepelnīja vēl klāt, par ko apgādāt slimajam tēvam ārstu. Kā Ziemsvētku dāvanu viņi atveda ar ārsta palīdzību tēvam veselību. Tikai šiem dūšīgajiem zēniem jāpateicas, ka Ziemsvētkos Andrupos valdīja īsta laime un sirsnīgs prieks.

18. atsauksme.

Pirmo reizi lasot stāstu „Meža cirtēji" lasītāju sevišķi aizrauj tā vieta, kurā tiek stāstīts par to sestdienas vakaru, kad ilgi mazos meža braucējus nevarēja sagaidīt mājās: varbūt viņiem ir apgāzies vezums un nevar ar to galā tikt, varbūt ir uzkritis kāds koks virsū vai cita kāda nelaime atgadījusies. Nemaz nevar iedomāties, ka mazie būs devušies pilsētā pēc ārsta un svētku eglītes piederumiem. Viņi jau tāpat veikuši varoņdarbu. Vai tik maziem zēniem var rasties doma atvest ārstu? Viņi taču nekad vēl nav pie ārsta braukuši un nezina, kur ārsts dzīvo. Arī tas viņiem nav par šķērsli nodoma izpildīšanai. Tādus zēnus mēs tomēr dzīvē sastopam reti.

Tāda uzņēmība, drošsirdība un centība sastopama tikai pie lieliem cilvēkiem, kuru dzīves aprakstus mēs lasām ar aizrautību.

Šis stāsts ir kā jauks piemērs mūsu mazpulku saimei, no kura var smelties uzņēmību, darba prieku un drošsirdību.

MAZPULKU DZĪVE

300. Glūdas mazp. botaniskais dārzs

Varoņigi zēni.

Mālpils dzirnavu ezerā, kuŗam cauri tek Sudas upe, peldējies 17 g. vecais Zigfrīds Melbergs un apm. 50 m no krasta sācis grimt, saucot pēc palīdzības. To redzējuši un palīdzības saucienus dzirdējuši 170. Mālpils mazpulka dalībnieki — mazpulka priekšnieks Paulis Bernhards un valdes kand. Augusts Brauns, kuŗi peldus metušies ūdenī un kopējiem spēkiem iznesuši krastā slīkstošo, kuŗš jau bijis sarijies ūdeni un tuvu nesamaņai. —s.

299. Jaunsvirlaukas mazp. godalgotie maizes cepēji

JAUNI MAZPULKU SANITĀRI.

Jēkabpils novadā sanitārkursus beiguši:

133. Jēkabpils mazpulkā: V. Bebre, M. Balode, A. Bergmane, M. Eglīte, L. Prūse, N. Vīksne, K. Vilciņa, E. Zemīte. 940. Jēkabpils vidusskolu mazpulkā: E. Bērziņa, P. Freibergs, M. Grantiņa, E. Grebže, L. Kalniņa, M. Kalnēja, A. Kalvāns, L. Kauliņa, A. Ķiops, R. Līcis, A. Līcīte, A. Liepiņš, A. Mālnieks, Z. Mēnese, M. Osīte, L. Ozoliņa, A. Pernova, E. Skanstiņš, Ed. Tiltiņš, P. Valters, L. Borse, A. Cīrule. 363. Biržu-Bērzgala mazpulkā: A. Niedrīte un A. Švarcs.

JAUNI KAROGI LAUKOS.

621. Turnas mazpulkē vēl šādi dalībnieki iegādājušies valsts karogus: **A. Viļķins, O. Tarts, E. Pinka, A. Kīvīte, V. Būmanis, S. Heidemanis. Z. Mārcēns un O. Ēķis.**

Maizes cepšanas sacensības

299. Jaunsvirlaukas mazpulks sarīkoja rupjas maizes cepšanas sacensības. Sacensības vadīja mājturības instruktore M. Firste. I godalgu ieguva Vilma Bērziņa. II godalgas: Albertīne Bunstēks, Alvīne Feldmane un Ilga Citrone.

3. Lubānas-Zvidzienas mazpulks 6. jūnijā sarīkoja aršanas un adīšanas sacīkstes mazpulka dalībniekiem. Kā ekspertu komisijas locekļi piedalījās Madonas rajona agr. S. Vīdušs, Lubānas mazp. vad. H. Gīze, Rupsalas mazp. vad. A. Arklons, Meirānu-Gotlība mazp. vad. K. Gailītis un vietējie mazpulka vadītāji.

Aršanas un adīšanas sacīkstēs piedalījās visi lielākie mazpulka dalībnieki un dalībnieces. Sacīkstēm sekoja saviesīga dzīve.

300. Glūdas mazpulks ierīkojis pie Glūdas pamatskolas plašu botanisko dārzu un stādu audzētavu. Lielas grūtības mazpulkam sagādāja ūdens piegāde. Mazpulka vadītājs J. Šulcs ierosināja izbūvēt ūdens baseinu un izvest cauruļu sistēmu audzētavā. Ūdens vadu un baseina izbūve tagad pabeigta. Ar elektriskā sūkņa palīdzību ūdeni iepumpē reservuārā, no kurienes pa caurulēm piegādā augiem. Ūdens vadu atklāja Jelgavas novada mazpulku inspektors agr. K. Pelēķis. Svinībās piedalījās daudz sabiedrisko darbinieku un mazpulku vadītāju. 300. Glūdas mazpulks pavasaros apgādā ar stādiem plašu apkārtni.

365. Mēmeles mazpulka literātūras sekcija sarīkoja Mēmeles 6-kl. pamatskolā teātŗa izrādi ar izrīkojumu. Sekcijas vadītājas Zirnes vadībā ar panākumiem izrādīja Čechova lugu „Sniega karaliene". Vakaru kuplināja mazpulka priekšnieks Vanags ar referātu, dalībniece Timuks ar klavieŗu solo un citi dalībnieki ar deklāmācijām.

● Par jaunnodibinātā Kuldīgas novada mazpulku inspektora v. i. iecelts **A. Ozoliņš** un sākot ar š. g. 15. jūniju runājams katru piektdienu Kuldīgā, L. Dzirnavu ielā 1, tālr. Kuldīga 154, un katra mēneša otrā un pēdējā otrdienā Saldū, kooper. „Neatkarība" telpās, tālr. Saldus.

● **VII mazpulku kopējā sanāksme un valsts sacīkstes aršanā un adīšanā notiks š. g. 4. un 5. septembrī Jelgavā.** Sanāksmes laikā notiks arī **mazpulku līdumnieku** izraudzīšana. Līdz š. g. 4. septembrim visos novados sarīkos novadu aršanas un adīšanas sacensības, lai izraudzītu novadu pārstāvjus valsts sacīkstēm. Novadu sacīkstēs pielaidīs tikai labākos no rajonu nometņu sacīkšu uzvarētājiem.

Sanāksmes laikā mazpulku vadītāji nodos svinīgo solījumu. Solījumu varēs nodot tikai formas tērpā, tāpēc visiem vadītājiem atgādinam to iegādāt.

● **Katrā mazpulkā šoruden jāsarīko ražojumu apskate,** kas plaši jāizziņo visā apkārtnē. Uz apskati uzaicināmi arī kaimiņu mazpulku vadītāji līdz ar dalībniekiem.

Apskates diena jau laikus (vismaz 3 nedēļas iepriekš) jāpaziņo sava novada mazpulku inspektoram.

● Mazpulku vadītājus lūdzam parūpēties, lai vietējās organizācijas un pašvaldības iestādes atvēlētu līdzekļus **centīgāko mazpulku dalībnieku godalgošanai** rudens ražojumu apskatēs.

● Visi mazpulku **nokavētie maksājumi** par piesūtīto literātūru, mēnešrakstu „Mazpulks" u. c. **jānokārto visvēlākais līdz rudens ražojumu apskatei.**
Mazpulku dalībniekus, kas savas saistības nebūs nokārtojuši, ražojumu apskatēs negodalgos.

● Aizrādam, ka mazpulku dalībnieku nāves gadījumos sēru paziņojumus mēnešrakstā „Mazpulks" ievietojam par brīvu un tos nevajadzētu par maksu ievietot dienas laikrakstos.

● Atgādinam, ka visos mazpulkos dalibniekiem jāprot dziedāt **mazpulku maršs** (skat. J. Graubiņa un J. Poruka skolu dziesmu krājumu) un **mazpulku dziesmu** (skat. 1936. g. „Mazpulka" 11 nr.)

● **489. Jaunjelgavas žīdu mazpulks** pārdēvēts par **489. Jaunjelgavas III mazpulku. 712. Jelgavas krievu mazpulks** pārdēvēts par **712. Jelgavas Kr. Barona mazpulku. 903. Ludzas arodskolas mazpulks** pārdēvets par **903. Ludzas technikas mazpulku. 915. Kroņa-Auces mazpulks** pārdēvēts par **915. Annas Brigaderes mazpulku. 918. Landskoronas mazpulks** pārdēvēts par **918 Šķaunes mazpulku** un **968. Rīgas krievu mazpulks** pārdēvēts par **968. Rīgas Trijādības mazpulku.**

● Mazpulku piederumus uz „Mazpulka" 6. nr. izsludinātiem noteikumiem mazpulki varēs iegādāties ar š. g. 1. augustu arī Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, Rakstu apgādā tālr. 22322.

LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

Līžuks un Jānītis nometnē

Jānīts saka Līzītei:
Laiks nu posties nometnei,
Paņem to, kas vajadzīgs,
Dzīvei dabā noderīgs.

Līžuks, putru vārot, smaida,
Visas acis uz to gaida,
Te uzreiz teic garšotājs—
Putrai tai nemaz nav sāls!

Tur, kur ezers saulē zvīļo,
Sanāk tie, kas dabu mīļo.
Arī mūsu draugi, lūk,
Steidzas turp — ka smiltis jūk!

Atpūta pēc darba salda —
Puikas augšā lec no galda,
Cits lien teltī, cits steidz dzelmē,
Paglābties šai saules svelmē.

Tikko karogs pacelts mastā,
Rosme sākas ezerkrastā
Jancis telti uzcelt līdz,
Kur viņš pats kļūs noguldīts.

Tur pie spožā ugunskura
Jancis plašu runu tura,
Teic — kad atkal tiksimies,
Vēl daudz jautrāki mums ies.

Problēma.

Jēcis: „Man priekš tevis kāda problēma. Ēzelis bija piesiets sešas pēdas gaŗā valgā. Astoņpadsmit pēdas no viņa atradās siena nasta un ēzelis gribēja sienu ēst. Kā viņš to izdarīja?“ Pēcis: „Vecs joks. Tu gribi lai es saku: es nezinu, tā kā tu vēlāk vari teikt pirmais: ēzelis arī to nezināja.“ Jēcis: „Nepavisam ne!“ Pēcis: „Ko tad viņš darīja?“ Jēcis: „Viņš gāja pie siena un ēda.“ Pēcis: „Bet tu taču teici, kā tas bijis piesiets sešas pēdas gaŗā valgā.“ Jēcis: „Protams, ka bija piesiets. Bet palūk, valga otrs gals nekur nebija piesiets.“

Tas notiek tikai Amerikā.

Divi mūrnieki uzkāpuši uz debesskrāpja paša galā, apsēdušies uz beņķītim līdzīgu sienu un sarunājas: „Klausies, Džim, mana meita ir tik liela kāda nupat apakšā iet garām!“ — „Mana ir tik, tik liela,“ Džima draugs rāda ar roku, bet zaudē līdzsvaru un krīt no 64 stāvu augstuma.

Bruņotām acīm.

„Pēci, ko tu dari,“ — jautā māte. — „Aplūkoju astes zvaigzni, mamiņ!“ „Bet kādēļ tev pistole pie acs?“ — „Jā, tēvs taču stāstīja, ka debess spīdekļi jāaplūko apbruņotām acīm!“

Labi izpildījis.

Tēvs, steidzamu darbu aizkavēts, nosaka Ansītim, katram kas zvana, pateikt, ka viņa nav mājās. Ansītis nopietni uzņemas durvju sarga lomu. Pēc brīža kāds zvana. Ansītis paver durvis un nopietni pasaka zvanītājam: „Jūs zvaniet par velti! Es un tēvs — mēs neesam mājās!“

Mednieks.

Skrotītis kaislīgs mednieks. Reiz tas sievai stāsta:

„Jā, ko tu domājies — es aizeju medībās un ko redzu: zaķis cilpo man pretī! Es paceļu bisi — bums! — zaķis pagalam. Tikko to pievācu, uzreiz, kur gadījusies, kur ne — lapsa. Es atkal izšauju — bums! Un lapsa — kūmiņš nožegojas vien. Tad vēl vienā rāvienā nošāvu trīs meduus... Bet ko tu smejies!“

Sieva: „... kā ne: tad es tevi pamodināju!“

Grūts uzdevums.

Diedziņam sāp acis. Diedziņš aiziet pie ārsta. Tas acis apskata, lietiški apgriež acu plakstus, pēta un izmeklē, līdz beidzot, pārbaudot redzes spējas, norāda Diedziņam uz burtu tabeli. Tur melns uz balta stāv: KPLMBV RTCSF. „Vai varat izlasīt?“ ārsts jautā.

Diedziņam uztraukumā paliek slapja mugura. Viņa lūpas kustas gan, bet skaņas nenāk laukā. Pēkšņi tas izdveš:

„Daktera kungs, izlasīt tos nav grūti, tikai izrunāt tos nevaru!“

Stacijā.

Ātrvilciens sāk jau kustēties, kad uz perona elsdami — pūsdami parādās trīs zēni. Konduktors divus no tiem steigā vēl pagūst ieraut vagonā, bet trešais paliek peronā stāvot.

„Jums nu gan izgāja plāni,“ kāds līdzcietīgi viņam saka: „jums izputēja brauciens!“

„Tā jau ir,“ tas nopūšas. „Bet man tos divus vairāk žēl — tie jau tikai gribēja mani pavadīt!“

Lieki.

„Kas tad tev logu izsitis?“

„Ak, tas negantais kaimiņu puika! Kad viņš man reiz gadīsies pa grābienam, tad es viņam mācīšu, kā citiem cilvēkiem izdauzīt logus!“

„Bet kāpēc? Viņš tak to jau prot!“

Dumjās vistas.

„No visiem putniem vistas ir visdumjākās,“ Vilītis saka.

„Kapēc?“

„Tāpēc, ka viņas visvairāk dēj taisni tad, kad olas maksā vislētāk!“

Priecīgais pulkstenis.

Mazā Marīte uzmanīgi vēro sienas pulksteni.

„Vai tu gribi mācīties pulksteni pazīt?“ māte smaidot bērnam apjautājas.

„Nē, māmiņ,“ meitene jautri atbild: „es tikai skatos, kā pulkstenis priecājās — paskat, kā tas luncina asti!“

Lūgums.

Vecāka kundzīte: „Lūdzu, kārtībnieka kungs, ar kādu autobusu var aizbraukt uz Spilves pļavām?“

Kārtībnieks pasaka autobusa numuru un tad apjautājās:

„Ko jums tur vajadzētu?“

„Tur tak atrodas aerodroms un es gribu palūgt lidotāju kungus, vai tie nebūtu tik laipni man izpalīdzēt: man aizlidoja kanarijas putniņš!“

Saturs:

	Lpp.		Lpp.
Daiļuma vērtība. J. Ozoliņš	289	Ūdens piegāde. Erna Tamma	321
Daugavpils mazpulku novads	291	Novērojumi adītāju sacensībās. J. Zauls	322
Ezītis. A. Jansons	292	Mans lauciņš. A. Kasandris	323
Jaunais Fu. E. Foreman-Levics	305	Mazpulku dalībnieku pašreizējie pienākumi. Agr. K. Ķirsis	325
Vectēva ābele. R. Kleinbergs-Dadzis	310	Mani truši. Grindulis	326
Pelašķu. tītarzāle, mērzāle. R. Jākobsons	312	Kā jāžāvē drogas, R. J.	328
Konservu izstāde. J. Zauls	314	Pašu darbs	329
Mazpulkiem jāiekārto rudzu sēklas kodināšanas mēģinājumi. L. Eglītis	317	Atsauksmes sacensībai „Meža cirtēji“	331
Mazpulku organizācijas līdzdotais kapitāls. K. Eņģelis	318	Mazpulku dzīve	332
Jaunajiem putnu draugiem. J. Pētersons	319	Paziņojumi	333
Audzēsim atraitnītes. T. Bergs	320	Līžuks un Jānītis priekos un bēdās	334
		Joki	335

Izdev.: Latvijas Lauksaimniecības kamera. Atbildīgais redaktors: RUDOLFS DZĒRVE.

Ko saka mūsu zinātnieki par

Valmieras dabisko minerālūdeni.

Prof. Dr. med. Alksnis:

Valmieras ūdens ļoti noderīgs **gremošanas** slimību ārstēšanā, pie **kuņģa un zarnu katara un kroniskiem iekaisumiem.**
Valmieras ūdeni varu ieteikt arī pie gremojamā kanāla **nervu sistēmas** bojājumiem, pie iekaisušu vai akmeņiem **aizsprostoto žultsceļu** ārstēšanas, pie kroniskiem nieru bļodiņu un mīzalpūšļa iekaisumiem, kā arī **pret aptaukojumiem.**

Prof. Dr. med. Ed. Kalniņš:

Jau no paša sākuma Valmieras ūdeni pielietoju ar labiem panākumiem **pie kuņģa un zarnu vielu maiņas slimībām, aptaukošanās** un tamlīdzīgi.

Prof. Dr. med. Kļimenko:

Kuņģa un zarnu slimībās Valmieras ūdens lietošana pilnīgi attaisnojusies.

Prof. Dr. med. M. Zīle:

Valmieras ūdens ieteicams kā minerālūdens pie dažādām **gremošanas organu, nieru un aknu slimībām un vielu maiņas** traucējumiem.

Prof. Dr. med. P. Stradiņš:

Valmieras minerālūdens ieteicams galvenām kārtām pie **gremošanas organu slimībām,** kas saistītas ar **pamazinātu kuņģa sālsskābes** atdalīšanos, kā arī pie dažādām **nieru nn vielu maiņas** slimībām.

Privātdocents Dr. med. E. Dārziņš:

Valmieras ūdens ir neatvietojams kuņģa, zarnu saslimšanas gadījumos, kas saistīti ar sālsskābes pamazināšanos vai izzušanos, ja tam par cēloni nav ļauni audzēji vai līdzīgas slimības.

Valmieras dabiskais minerālūdens ieteicams kā patīkams un atspirdzinošs galda ūdens.

Dabūjams visos labākos veikalos. Vairumā — Rīgā, Blaumaņa ielā № 20, tālr. 34888.

L. Audze gr. sp. Rigā, Baznīcas ielā 4-a 3579 Šis numurs iespiests 27.000 eks.

Aug. Kurau

Drāšu audumu, pinumu un caurumotu skārdu fabrika

Rīgā, Tērbatas ielā 78, tālr. 92227

NOLIKTAVA:
Tērbatas ielā 24, tālr. 27629

Pastāvīgi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciāli aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes

Apavu nams „ALMA"

Rīgā, Kr. Barona ielā 15

Esiet modri, laika zobs saēd nemitīgi jūsu mantu, to aizsargājiet krāsojot ar izturīgām

Ed. Roziša krāsām

Fabrika un noliktava Rīgā, Lāčplēša ielā 52/54, nod. Dzirnavu ielā 66a, bl. „Turībai"

Veļas pogas

„Valīda"

ir stipras, bet

Veļas pogas

„Vaiņags"

ir vēl stiprākas

J. KAULIŅA

BĒRNU APĢĒRBU UN GALANTERIJAS PREČU TIRGOTAVA

RĪGĀ, MARIJAS IELĀ Nr. 9. TĀLRUNIS 20437

Pasta tekošs rēķins 11217

Piedāvā lielā izvēlē visādus meiteņu un puisēnu apģērbus. Jaunos vidusskolu, mazpulku, tautas tērpus un dažādu veļu, sīkas preces u. c. Laipna apkalpošana. Glīts darbs

Skolām un palīdzības sabiedrībām viszemākās cenas

Dabūjama:

LLK Augu aizsardzības līdzekļu apgādā, Rīgā, Bazūnicas ielā 4a, Centr. Sav. „Turība" un nodaļās, sēklu tirgotavās u. t. t.

Jelgavas Audums

KR. STRAZDS

Tekstilfabrika un tirgotava Jelgavā

piedāvā

dāmām: **kleitu, mēteļu un kostīmu drānas,**

kungiem: **uzvalku un mēteļu drānas** no vietējās vilnas un ķemdzijas

Pie fabrikas veikala pastāv pirmklasīga drēbniecība

Fabrika: Ganību ielā 1
Noliktava un veikals: Katoļu ielā 30

Akciju sabiedrība „Ādu un vilnas centrāle"

Rīgā, 15. maija laukumā 1

savus jēlādu pieņemšanas punktus ir ierikojusi

1. **Rīgā, Ganību dambī 26 un Ārensburgas ielā 3**
2. **Liepājā, Bāriņu ielā 4**
3. **Jelgavā, Matera ielā 34**
4. **Cēsīs, Rīgas ielā 73**
5. **Valmierā, Stacijas ielā 26**
6. **Madonā, Valmieras ielā 7**
7. **Alūksnē, Dārza ielā 4**
8. **Jēkabpilī, Smilšu ielā 31**
9. **Rēzeknē, 15. maija ielā 25**
10. **Daugavpilī, Alejas ielā 57**

Bez tam noorganizētas aģenturas, kas iepērk jēlādas mūsu uzdevumā pārējās pilsētās, ciemos un pagastos visā valstī.

Vilnu, cirptu no dzīvām aitām, iepērk no lauksaimniekiem katrā darba dienā
Rīgā, Ganību dambī 26,
Jelgavā, Matera ielā 34,
Daugavpilī, Alejas ielā 57,
Liepājā, Bāriņu ielā 4, bet pārējās pilsētās un centros

vilnas pieņemšanas dienas tiek periodiski un laikus paziņotas visām pagastu valdēm.